

Medvirkning detaljregulering Reina

Rapport

20. november 2020

INNHold

1 MEDVIRKNINGSPROSESSEN	3
1.1 Innledning	3
Videre medvirkning i utvikling av Reina	3
1.2 Mål for medvirkningsprosessen	3
1.3 Nettside	4
1.4 Utforsningsløype	4
1.5 Arbeidsmøter med samspillsgrupper og referansegrupper	4
1.6 Gjennomføring arbeidsmøter	4
1.7 Referater og oppsummering	6
1.8 Erfaring fra prosessen	6
Tilbakemeldinger fra deltakere	6
Om utvalget deltakere	7
2 PLANFAGLIG OPPSUMMERING	8
2.1 Stedsidentitet	8
Historiske spor	8
Egenartet bydel	8
Tilhørighet	8
2.2 Uterom	12
2.3 Kultur og næring	13
VEDLEGG	14

1 MEDVIRKNINGSPROSESSEN

1.1 INNLEDNING

Reina skal utvikles til en urban boligbydel, som skal knytte sammen gamle og nye bydeler, og bidra til å skape en sammenhengende bystruktur fra Midtbyen til Lade.

Området er en viktig brikke i byen, og skal samtidig tilby god bokvalitet og skape synergier med naboområdene. Det skal også være barnehage, lokaler for handel, service og kontor. Det skal med andre ord være et sted beboere føler tilhørighet og kan skape et nærmiljø, samtidig som det er arbeidsplasser her. Nærområdet og andre brukere av byen inviteres inn. Flere bygg skal bevares, det skal legges til rette for bærekraftig mobilitet og det ønskes en sammenhengende grønnstruktur.

Gottlieb Paludan Architects Norge fikk i oppdrag å være ansvarlig for gjennomføringen av medvirkningen i planprosessen. Arbeidet innebar i hovedsak arrangere, fasilitere gjennomføringen, samt oppsummere arbeidsmøtene, med godt samarbeid med planansvarlig arkitekt og utbygere. I tillegg har vi etablert nettside og bistått i tilretteleggingen av utforskingssløype. I denne rapporten redegjør vi for hvordan medvirkningsprosessen er gjennomført, samt noen erfaringer fra arbeidet. En grundig planfaglig oppsummering

av innspill som er kommet gjennom alle arbeidsmøter presenteres i et eget kapittel: Planfaglig oppsummering. Som vedlegg finnes alle referater og møteplan.

I tillegg til dette arbeidet, har Gottlieb Paludan Architects også gjennomført en sosiokulturell analyse i parallell. Dette er et eget oppdrag, og en egen leveranse.

Videre medvirkning i utvikling av Reina

Medvirkning har vært en særlig satsing i dette planarbeidet. Vi vil anbefale at man også i den videre utviklingen av området bør legge en plan for hvordan medvirkning kan integreres videre i arbeidet med f.eks. formingsveileder og overordnet landskapsplan, og slik sikre mangfold og variasjon.

Det bør også vurderes hvordan framtidige beboere, når disse flytter inn, kan ha påvirkningskraft på innhold og utforming av for eksempel uteområdene. Man kan f. eks. la noen deler av uteområdene stå uprogrammert, slik at de kan tas i bruk til det beboerne selv ønsker – f. eks grillplass, plantekasser, frukthage mv. Dette vil ikke bare være et grep som sikrer at uteområdet blir i tråd med beboernes ønsker, men kan også bidra til det nye fellesskapet og nabolaget. Dette er ikke regulert for, men likevel svært ønskelig.

1.2 MÅL FOR MEDVIRKNINGSPROSESSEN

Bygningsrådet ba om utstrakt medvirkning med naboer, i sitt vedtak 23.10.18 og rådmannens innstilling poengterte at:

”stor grad av medvirkning vil kunne føre til at det blir et stort idèmangfold hele planprosessen gjennom og at planen bedre kan få støtte i nærmiljøet”, og ”at erfaringene fra Svartlamon kan brukes for å planlegge også nye boligområder, selv om man skal legge opp til mye høyere tetthet og en annen typologi”

Målet med medvirkningen var å gjennomføre en medvirkningsprosess som:

- gir gode og nyttige innspill og ideer til utformingen av området
- bidrar til forventningsstyring fra naboer
- kvitterer ut kravet til medvirkning i planprogrammet

Det ble laget en plan for medvirkning av Lundhagem, som Gottlieb Paludan Architects bidro med konkretisering av før oppstart. Planen hadde tre hovedaktiviteter for medvirkning:

- Nettside for informasjon
- Utforskingssløype for bred medvirkning
- Arbeidsmøter for samspillsgrupper og referansegrupper

1.3 NETTSIDE

For å legge til rette for åpen informasjon om prosjektet og de aktivitetene som ble gjennomført, ble det etablert en nettside: www.medvirkning-reina.no.

Her finnes informasjon om alle møter, både med tema og referater, i tillegg til oversikt over alle deltakere i de ulike samspillsgruppene og referansegruppene.

1.4 UTFORSKINGSLØYPE

For å legge til rette for bred medvirkning, hvor mange kan få muligheten til å delta, ble det satt opp en Utforskingssløype over dagens område. Dette ble gjort fordi man på grunn av Koronapandemien, ikke kunne planlegge for store forsamlinger av personer, slik et stort informasjonsmøte eller en utstilling i området kunne blitt.

Løypa var en form for postløp, med ulike poster med informasjon og en kode på. Om man samlet sammen kodene, fikk man et løsningsord som man kunne sende inn for å delta i trekningen av en premie. Postene handlet om området der de var plassert.

Dette ble en aktivitet hvor det også var tilrettelagt for alle som var interesserte og for alle aldersgrupper. Vi fikk tilbakemeldinger underveis på at dette var et godt tiltak, ved at man fikk lære litt om området og at det «skjedde noe» der.

Likevel var det bare 14 personer som fullførte konkurransen, som da krevde at man gikk hele løypa for å samle koder. En mulig årsak til lav deltakelse, kan være at informasjonen om utforskingssløypa ikke ble spredt godt nok.

1.5 ARBEIDSMØTER MED SAMSPILLSGRUPPER OG REFERANSEGRUPPER

For å hente inn kunnskap fra ulike interessenter og aktører har vi gjennomført arbeidsmøter med samspillsgrupper og referansegrupper. Samspillsgruppene er sammenstillinger av lokale aktører som kjenner området, og som aktivt kan delta i utforskning av de temaene som er sentrale i arbeidet med planen.

Det ble etablert tre samspillsgrupper;

- naboer og beboere,
- næring og grunneiere,
- barn og unge.

I tillegg ble det etablert en referansegruppe bestående av vel og beboerforeninger, grunneiere, planarkitekt, ansvarlig for medvirkning og representanter fra trondheim kommunes råd. Representanter fra Trondheim kommunes råd ble invitert inn for å sikre deltakelse fra ulike interessegrupper. Referansegruppa skulle jobbe med temaene på noe mer overordnet enn samspillsgruppene.

Alle representanter ble ringt og invitert inn, mange takket ja, mens noen ikke fikk til å delta. Det var særlig utfordrende å få på plass deltakere i samspillsgruppa for barn og unge, men Trygg/Lade idrett og Fagenhet for oppvekst og utdanning deltok jevnlig i prosessen.

1.6 GJENNOMFØRING ARBEIDSMØTER

Alle møter har hatt et overordnet tema, som er satt på forhånd. Møtene har vært ledet av representanter fra Gottlieb Paludan Architects, som er ansvarlige for medvirkningsprosessen. Vi har hatt særlig ansvar for design av arbeidsmøte, i tett samarbeid med Lundhagem Arkitekter. Lundhagem stått for faglig presentasjon, og illustrasjoner til møtene. Møtene har vært gjennomført på onsdager, og alle innkallinger ble sendt ut før sommeren 2020, etter at det var gjennomført et felles oppstartsmøte.

**REINA
UTFORSKERLØYPE
POST 1**

E. C. Dahls Bryggeri

Akdebryggeriet i Trondheim

Akdebryggeriet i Trondheim ble bygget i 1900, og ble en alvorlig konkurrent til E. C. Dahls Bryggeri. I 1909 lyktes det, etter mange forsøk å fusjonere A/S E. C. Dahls Bryggeri og Akdebryggeriet under navnet Akdebryggeriet. E. C. Dahls Brev år senere fikk selskapet navnet E. C. Dahls Bryggeri A/S.

Allerede i 1900 ble det besluttet at all fremtidig utbygging skulle skje vest for tidligere Akdebryggeriets anlegg i Strandveien, og at virksomheten skulle flyttes til herfra.

En større utbygging av anlegget ble gjennomført i 1909-14. Blåseapparat og elektrifiseringsanlegg på Kalkskuret ble nedlagt i 1974, og de gamle flyttet til det nye anlegget. Bryggeriene ble senere solgt til Ølenskjærskolen. Som siste avdeling ble alproduksjonen nedlagt i Strøms gate i April år 1980-84 og flyttet til en utleide avdeling i Strandveien.

Framover

I 2016 ble bryggeriet fornyet, og det vil fortsatt være en viktig del av den nye bydelen på Reina, både som bryggeri og som serveringssted.

Løypeplan
Følg de grønne postene og les de 12 utforskerpostene

Gå inn på nettida www.makittingsløype.no og fyll ut skjenkebillettet
Du med løypingen av en rettning for to på E. C. Dahls Pub og Spisestue
Pub for registrering på over år 10. oktober 2020.

www.uttok.no

Eksempel på post i utforsningsløype på Reina-området.

Kart over utforsningsløype.

Med varierende antall deltakere i de ulike gruppene, så vi at det var hensiktsmessig å ha felles møter om temaene, og ikke gjennomføre egne møter per samspillsgruppe. Dette gjorde at alle ble invitert til alt, noe som har vist seg å være svært verdifullt. Blandet deltakelse har gitt interessante diskusjoner på tvers av naboer, næring og grunneiere.

Etter første referansegruppemøte, hvor det også var få deltakere, inviterte vi også alle i referansegruppa til å delta i møtene for samspillsgruppene, i tillegg til referansegruppemøtet. Det var likevel ingen derfra som deltok i arbeidsmøtene for samspillsgruppene.

De tre første møtene; oppstartsseminar, samspillsmøte om stedsidentitet, samt første møte i referansegruppa ble gjennomført digitalt. Oppstartsseminaret ble gjennomført stort sett som et informasjonsmøte, og la til rette for å bli litt kjent i og mellom samspillsgruppene. Verktøyet som ble brukt var Zoom. Arbeidsmøtene om stedsidentitet for både samspillsgruppe og senere referansegruppa, ble også gjennomført med Zoom – men med en digital arbeidsflate i tillegg. Dette for å legge til rette for at deltakerne kunne arbeide litt mer i grupper, slik de ville gjort i et fysisk møte. Det var noen utfordringer med å delta digitalt,

først og fremst at det var fremmed for mange. Man var også enige om at det gjør noe med stemningen i gruppa og diskusjonen, om man er tilstede fysisk i samme rom. Da det ble tillatt å ha fysiske møter i perioder, ble resten av møtene gjennomført som fysiske møter, i tråd med gjeldende smittevernråd.

Avhengig av antall deltakere og tema på møtene, har det vært lagt opp til møter hvor man i stor grad skal få diskutere tema i grupper. Dette har vært viktig for å legge til rette for at så mange som mulig skulle kunne delta i diskusjonen. På de møtene hvor det har vært få deltakere, og det har vært enighet på møtet, har diskusjonen vært gjort i plenum.

1.7 REFERATER OG OPPSUMMERING

Hvert møte er oppsummert og publisert på nettsiden www.medvirkningreina.no Dette er gjort for å sikre at oppsummeringene er lett tilgjengelig, også for de som ikke har deltatt i prosessen, eller har vært forhindret fra å delta.

En overordnet planfaglig oppsummering av arbeidet er gjort i denne rapporten, og finnes i kapitlet *Planfaglig oppsummering*.

1.8 ERFARING FRA PROSESSEN

Å gjennomføre en slik omfattende medvirkningsprosess er ikke vanlig. Det er derfor også viktig å konkretisere noen erfaringer fra dette arbeidet.

Tilbakemelding fra deltakere

De tilbakemeldingene vi har fått på medvirkningsprosessen fra deltakere har noen hovedpunkter

- Bra med arbeidsmøter og gode diskusjoner – og ikke kun informasjonsmøter. Det er viktig å bryte mening, og det er interessant at det er representanter fra flere aktører i møtene.
- Vanskelig å vite hvordan innspill ivaretas videre. Er det helst en idemyldring man deltar i, eller blir innspillene innarbeidet i planen? Dette er uklart, da man ikke har fått presentert noe resultat.
- Noen kunne ønsket tydeligere føringer på hva man kunne medvirke på. Dette har gjort at man også har hatt følelsen av at man ikke sitter på all informasjon i prosjektet, og ikke får uttalt seg om alt som er relevant.
- Man ønsker flere arbeidsmøter etter hvert som planen utvikles.

Om utvalget deltakere

Å etablere en referansegruppe bestående av representanter fra Trondheim kommunes råd, var et grep vi mente var viktig for å få perspektiver fra grupper som ellers ikke er så godt representert i slike åpne prosesser. Kun tre av representantene deltok, men representantene for eldre, barn og unge, samt representanten for folk med nedsatt funksjonsevne ga gode viktige innspill i de møtene de deltok i. Det er uklart hva som skulle vært gjort for å sikre deltakelsen fra de andre representantene, utover de telefonsamtalene og muntlige avtalene i tillegg til møteinnkallinger som ble gjort. Å involvere disse rådene vil fortsatt være et grep vi anbefaler i andre medvirkningsprosesser, nettopp på grunn av deres kunnskap.

I de ulike møtene, har det vært varierende oppmøte. Noen har vært stabile deltakere, mens andre har aldri dukket opp. I møtene er det noen aktører som er mye mer aktive enn andre. Dette handler nok mye om ulike interesser. Hvordan man skal sikre bred involvering og sikre at deltakere faktisk deltar, er en utfordring som man fortsatt må jobbe med.

Bilde fra møte med samspillsgruppe.

2 PLANFAGLIG OPPSUMMERING

Vi har gått gjennom alt som er kommet fram i arbeidsmøtene, både i det enkelte arbeidsmøtet for samspillgruppene, og i møtene hvor oppsummeringen har vært presentert og diskutert (siste møte for samspillgruppene og siste referansegruppemøte). Referater fra alle møter, ligger som vedlegg til denne rapporten.

Tema som ble diskutert i møtene var

- Stedsidentitet
- Uterom
- Kultur og næring

I vår gjennomgang, har vi summert det som er kommet fram per tema og planfaglige virkemidler opp mot innspill som er kommet fram. Dette er ikke en fullverdig analyse, drøfting og prioritering av virkemidler, men en gjennomgang for å vise hvordan innspill i medvirkningsprosessen kan tas videre i planprosessen. Hvordan innspillene ivaretas inn i detaljreguleringen av Reinaområdet, er planarkitekten Lundhagem, og utbyggernes oppgave å vurdere.

2.1 STEDSIDENTITET

Tematisk kan diskusjonen om stedsidentitet handle om 3 ting: Historiske spor, egenartet bydel og tilhørighet.

Historiske spor.

Dette innebærer å knytte seg til stedets iboende kvaliteter gjennom historie (historiske bygg, vegger, andre strukturer), beliggenhet, natur/landskap og tilstøtende bebyggelse. Dette oppnår man om

- Man kan avlese «stedets egenart» og gjenkjenne historiske bygg, vegger/gater, naturformasjoner, siktklinjer
- Bebyggelsen og/eller bebyggelsesstrukturen er utformet slik at den (på en eller flere måter) gjennom typologi, volum, detaljering og materialitet har noe til felles med eksisterende og omkringliggende bebyggelse

Egenartet bydel.

Dette handler om å skape en enhetlig ny identitet for et nytt område/ny bydel/nabolag. Stikkord fra diskusjonen i arbeidsgruppene: Mangfold, variasjon, trygghet. Dette oppnår man om

- Man kan lese området som en helhet og noe avgrenset fra andre områder/bydeler/nabolag
- Har klart å skape opplevelsen av stedet noe som er spesielt for dette området/bydelen/nabolaget, som skiller det fra andre, som er motsatt av generisk (=likt alle andre steder)

Tilhørighet.

Dette handler om tilhørighet til et område. Diskusjonen i gruppene peker mye på dette. Å få etablert en tilhørighet til området kan man si man har fått til dersom:

- Bydelen/området/nabolaget blir tatt i bruk av beboere til ulike aktiviteter – fortrinnsvis i alle aldre og livssituasjon
- Bydelen/området/nabolaget blir tatt i bruk av de som har arbeidsplassen sin her
- Bydelen/området/nabolaget blir tatt i bruk av naboer til ulike aktiviteter
- Bydelen/området/nabolaget blir tatt i bruk av byens befolkning, et sted man oppsøker, til ulike aktiviteter

For å oppnå at flere enn beboere føler tilhørighet til bydelen eller området må man unngå at eierskapet blir for sterkt, og unngå privatisering av uterom. Samtidig må man sørge for at det «private rom» og råderett for de som bor der ikke blir «truet».

I følgende tabeller er innspillene for hvert av temaene fra møtene presentert med forslag til mulige virkemiddel eller tiltak til høyre.

Historiske spor	
Innspill	Mulige virkemidler eller tiltak i reguleringsplanen
Noen bygninger foreslås bevart fra forslagsstiller. Innspill fra samspillsgruppene går på bevaring av Langland og Schei, andre muligheter som har blitt nevnt er gjenbruk av materialer fra eksisterende bygninger som rives, f.eks i landskapsutforming eller ny bebyggelse.	Kartlegge hva som finnes av historiske verdier og «spor», f.eks. bygninger, veger/forbindelser, og regulere til bevaring. Det kan være ulike grader av bevaring, for eksempel gjennom videreføring. F.eks kan man integrere omrisset/fotavtrykket av et tidligere bygg (som ikke skal bevares) i landskapsutforming/design av uterom – da kan historien fortsatt avleses selv om bygget er revet.
Det blir pekt på området ved Nordfelts gate; en ubebygd terrengformasjon/landskap, (delvis utsprengt mot Langland og Schei-tomta) med eksisterende kratt/skog. Her er det innspill om at skog/natur bevares, også som en buffersone mot Svartlamon.	Naturformasjoner, eksisterende vegetasjon kan bevares som det er, ikke bebygges, evt integreres i landskapsutforming eller reguleres til grønnstruktur/park/uteareal
Å skape/opprettholde kontakt med sjø og natur – blant annet nevnt en tidligere strandlinje «Floridakysten». Oversatt til planarbeidet vil dette handle om å sikre god kobling til Nyhavna-området, både gode gangforbindelser men også åpenhet mot, siktlinjer, mellom bygninger og langs sammenhengende gateløp.	Viktige siktlinjer mot f. eks fjell, hav, viktige bygninger, offentlig rom/torg registreres og sikres gjennom plassering av bebyggelse som ikke hindrer sikt, f. eks kan gangsoner og veger legges i disse siktlinjene– siktsoner kan reguleres i plankartet og sikres i bestemmelser.
Tilpasse seg eksisterende trehusbebyggelse	Registrering og analyse av eksisterende bebyggelse på området og tilgrensende bebyggelse – struktur, typologi, formspråk, materialitet, bredde på gater, høyde på bygg mv – som kunnskapsgrunnlag for valg og utforming av ny bebyggelse og struktur.

Egenart bydel	
Innspill	Mulige virkemidler eller tiltak i reguleringsplanen
«Et sted det er godt å være, et sted som skaper trygghet og som det er verdt å ta turen til».	Sikre høy kvalitet i uterom, felles og offentlige, skape gode boligområder og legge til rette for gode nabolag – se virkemidler for uterom, side 13.
Innspill om å ha en sterk miljøprofil med trehus, fokus på urbant landbruk, gjenbruk og sirkulærøkonomi.	Om ønskelig er det mulig å legge bestemmelser i planforslaget som sikrer en ønsket miljøprofil ut over det som kommer av krav i teknisk forskrift.
Arkitektur: variasjon med lave rekkehus og høyhus – kan området ha steder/delområder med ulik profil/identitet?	Variasjon i bebyggelsen bør sikres gjennom bestemmelser i planen hvilke typer hus (lamellbebyggelse, rekkehus, kvartalsbebyggelse) som tillates hvor forholdet mellom bebygd og ubebygd areal innenfor de ulike formåls grensene kan differensieres. Tillatt høyde på bebyggelse differensieres innenfor planområdet.
Søke å oppnå mangfold i beboernes (og besøkendes) alder, økonomi, kulturelle preferanser og sosiale tilhørighet.	Bestemmelser som sikrer en variasjon i type boliger og størrelse på boliger, som et minimumstiltak, både små for enslige og unge etablerere, men også større boliger med kvaliteter som f. eks småbarnsfamilier ser etter. Krav om livsløpstandard/universell utforming – dette sikres gjennom krav i TEK 17, men man kan sette «strengere» krav om ønskelig.

Felles virkemidler i reguleringsplanen for *historiske spor og egenartet bydel* kan være å sikre at det utarbeides en formingsveileder for bebyggelse og en overordnet landskapsplan:

Formingsveileder for bebyggelse, som sikrer helhetlig utvikling av området, sikres i bestemmelser (krav om rekkefølge). Her kan man bruke konkrete eksempler som forbilder og til å utarbeide retningslinjer.

Overordnet landskapsplan med designretningslinjer, som sikrer en helhetlig utvikling av området, sikres i bestemmelser (krav om rekkefølge)

Innspillene for *historiske spor og egenartet bydel* er overlappende med innspillene for *tilhørighet*. Det handler om å skape et attraktivt sted og en bydel med en ny og egen identitet, både for de som skal bo og arbeide her, for naboer og for byens øvrige befolkning, som et sted man oppsøker og reiser til. Stikkord man har vært enige om at er viktig for å skape en attraktiv bydel er: **Mangfold, variasjon, trygghet.**

Tilhørighet	
Innspill	Mulige virkemidler eller tiltak i reguleringsplanen
Tilhørighet handler i stor grad om hvordan man tar i bruk byrommene/uterommene, så hvordan man utformer disse vil ha stor betydning.	Virkemidler her vil være sammenfallende med tiltak for uterom, som er satt opp på de neste sidene.
Bruken av byrommene avhenger også av hva man tilbys av opplevelser og funksjoner i form av arkitektur, historie, kultur og næring.	Virkemidlene her vil være sammenfallende med virkemidler/ tiltak for kultur og næring, som er satt opp på side 13.

2.2 UTEROM

I møtene og dermed også diskusjonen i samspillsgruppene, har det i hovedsak dreid seg om to typer uterom: Offentlige uterom(byrom) og felles uteområder (for boliger), som i møtene er blitt omtalt som private uterom. I planforslaget bør man skille mellom tre typer rom: offentlige, felles og private uterom. For å tydeliggjøre er innspillene fra møtene her «oversatt» og sortert under de ulike typene uterom som anbefales brukt i planforslaget.

Fordi virkemidlene vil være relevante for alle tre typene uterom, er oversikten av virkemidler satt opp som svar på alle innspillene.

Trondheim kommune har utarbeidet egne veiledere og normer for uterom og areal til lek og opphold, som sikrer at det settes av tilstrekkelig areal og sikrer at minimumskrav til f. eks solforhold, støy og møblering ivaretas. Det gir imidlertid ingen garanti for at uterom og areal for lek og opphold blir av høy kvalitet, eller at brukskvalitet og opplevelsesverdi oppleves som høy av brukerne. Her spiller detaljering, innhold (programmering) og omgivelsene rundt (konteksten), samt brukerne selv en viktig rolle. Gode eksempler som er godt likt og blir mye brukt kan brukes som forbilder. I tillegg kan man vurdere hvordan framtidige beboere selv kan få påvirke form og innhold, evt bruke referansepersoner (representativ for alle brukergrupper) i et slikt medvirkningsarbeid.

Uterom	
Innspill	Mulige virkemidler eller tiltak i reguleringsplanen
Offentlige uterom (byrom) : <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for et mangfold av aktiviteter og opphold til alle årstider • Trygt å oppholde seg, oversiktlig, sosial kontroll • Byrommet brukes av beboere, de som jobber i området, naboer og besøkende fra andre deler av byen (ref. tema tilhørighet under stedsidentitet) • Romslige nok til å kunne inneholde bydelsfunksjoner, som torg/allmenning, paviljong eller lignende. • Kvartalslekeplass 	Utarbeide en overordnet landskapsplan med designretningslinjer, som sikrer en helhetlig utvikling av området – her kan de ulike uteområdene programmeres med funksjonsbeskrivelser, kvalitetskrav mv. Tydelig soneinndeling av uterom: fra privat – felles – offentlig – viktig å tilby alle typer soner. Skjerme private boliger (1. etasje). Åpne fasader mot offentlige byrom og gater - dvs fortrinnsvis plassere andre funksjoner, ikke private boliger her. Legge til rette for ulike aktiviteter – studier viser at byrom som er mest attraktive for et mangfold av mennesker blant annet har lagt til rette for lek og aktivitet for barn i ulike aldersgrupper.
Felles uterom (for flere boliger og evt arbeidsplasser) <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for et mangfold av aktiviteter og opphold til alle årstider • Byrommet brukes av beboere og de som jobber i området • Trygt å oppholde seg, oversiktlig, sosial kontroll • Særlig tilrettelagt for lek og aktivitet for barn og under i ulike aldre • Romslige nok til å tilby gode solforhold 	Etablere gangveger som leder mennesker gjennom området og byrommene, koblet på overordnet gang-/sykkelnett slik at området blir tilgjengelig, attraktivt og enkelt å komme til. Framheve og gjøre tilgjengelig de funksjoner og målpunkt som fins eller nye som etableres – som f.eks E.C. Dahls Bryggeri – som er unikt for området med attraksjonsverdi for hele byen.
Private uterom (for private boliger) <ul style="list-style-type: none"> • Gode solforhold for alle • En viss skjerming mot offentlige uterom 	

2.3 KULTUR OG NÆRING

Innspillene fra temamøtet kultur og næring er sammenfattet i tabellen ved siden av, i overordnede målsettinger i tillegg til konkrete innspill. I oversikten er først de overordnede svart ut med generelle tiltak eller virkemidler, men det deretter er ført inn konkrete innspill med tilhørende virkemidler.

Kultur og næring	
Overordnede målsettinger kultur og næring	Generelle virkemidler eller tiltak i reguleringsplanen knyttet til kultur og næring
Man ønsker en levende og mangfoldig bydel, med ulike aktører innen næring og kultur som kan appellere til et mangfold av mennesker i ulike aldre og med ulik tilhørighet til bydelen (mangfold og variasjon) – dette vil øke attraktiviteten og tilhørighet til bydelen, og være grunnlag for at flere mennesker ønsker å oppsøke området og å oppholde seg her.	All næring- og kulturvirksomhet må ha henvendelse ut mot og være nært knyttet opp mot offentlige byrom og gangveger – både for å være tilgjengelige og synlige, men også for å gi aktivitet og liv til byrommene. Det bør settes krav i bestemmelser om åpne fasader mot gater og byrom, at innganger skal plasseres ut mot gater og byrom – det kan også lages mer konkrete og utdypende bestemmelser som ikke tillater tildekking av vindusflater mv.
Innspill	Mulige virkemidler eller tiltak i reguleringsplanen
Bygge opp om eksisterende næring, EC. Dahls, som også er et møtested og bærer av kultur og historie – videreutvikle dette som et sentralt målpunkt og møtested i den nye bydelen.	Betydningen av kultur og næring som en kvalitet for bydelen er nært knyttet til uteområdene i bydelen- hvordan gangvegnettet og byrommene plasseres og utformes. Se avsnitt om virkemidler for uterom.
Legge til rette for ny næringsvirksomhet – fortrinnsvis småskala næring som ikke krever stor plass eller større varetransport.	Bestemmelser i reguleringsplanen som definerer den typen næringsvirksomhet som tillates og hvor den skal etableres (man kan ikke sette bestemmelser om at det skal være sirkulærøkonomi eller noe så spesifikt som frisør etc), evt ha ulike bestemmelser for ulike deler av planområdet – man kan også i bestemmelsene sette maks grense for arealstørrelser på næringslokaler for å sikre at ikke «storhandel» etableres. Det bør også ses på størrelsen og utformingen av næringsarealene i 1. etg mot offentlige gater og rom, at disse gjøres fleksible mht oppdeling og sammenslåing slik at det kan tilpasses ulik virksomhet, endring av bruk/formål.
Etablere bydelshus, flerbruksarealer.	Dette kan knyttes til boligbebyggelsen, i 1. etasje ut mot felles eller offentlig uterom – i bestemmelser til planen kan det settes krav om at areal skal avsettes til dette formålet – men eierforholdet kan vanskelig reguleres – det blir sannsynligvis borettslagets/sameiets eie, de kan evt disponere og leie ut slik som de ønsker. En annen mulighet er å etablere en slik funksjon knyttet til næringsarealer, fortrinnsvis 1. etasje mot felles eller offentlig uterom – men også her kan eierforholdet vanskelig reguleres, Noen må eie og drifte- evt leie det ut.
Urbant landbruk?	Det kan sannsynligvis reguleres til arealformål grønnsstruktur/park og settes spesifikke krav om dette i bestemmelser til plan. Kan tenkes at dette helst hører inn under uterom og programmering av disse.

VEDLEGG

Møteplan

Referat fra alle møter

MØTEPLAN

Dato	Deltakere	Tema
3. juni	Alle	Felles oppstartsseminar
17. juni	Samspillsgruppe	Stedsidentitet Hva forbinder vi med området i dag? Hva skal kjennetegne området i fremtiden?
24. juni	Referansegruppe	Stedsidentitet
19. august	Samspillsgruppe	Hva er viktig for gode uteområder? <ul style="list-style-type: none"> • Arkitektur, estetikk • Nærmiljø og bokvalitet • forbindelser og koblinger • Offentlige rom – ute
9. september	Samspillsgruppe	Nærings – og kulturliv, Nærmiljø og bokvalitet Hva vil være viktig for å kunne drive forretning og kulturtilbud? Egenskaper ved lokalene? Egenskaper ved byrommene? Hvordan kan dette området tilrettelegge for mer aktivitet i tilgrensende områder, for gjensidig, positiv påvirkning.
14. oktober	Samspillsgruppe	Konkretisering, samvirke og prioriteringer Her presenteres en oversikt over ønsker, og skisser til løsninger. Hva er viktigst? Viser skissene gode løsninger for de behovene som er meldt inn? Bør noe justeres? Arealeffektivitet: Er det noe som kan brukes på flere måter? Kan for eksempel samme lokale ha flere ulike funksjoner for nabolaget?
28. oktober	Referansegruppe	Oppsummerende møte

JARLHEIMSLETTA

Referat oppstartsseminar 03.06.2020

LILLEBY

REINA

NYHAVNA

LADEMOEN

SVARTLAMON

Hva finner du i denne presentasjonen?

Agenda og lysbilder fra oppstartsseminar:

- Presentasjon av
 - Teamet
 - Prosjektet
 - Fremdriftsplan
- Hva innebærer medvirkning her?
- Kort om arbeidsmetode
- Framdriftsplan for arbeidsmøter

I tillegg: Hvem som kom, noen diskusjoner som begynte i plenum, og som vil bli tatt med videre inn i arbeidsmøter og referansemøter finner vi fra lysbilde 32 og utover.

Hvem er vi i teamet?

- **Gottlieb Paludan Architects (GPA);**
 - Prosessledelse av arbeidsmøter, design av medvirkningsprosessen i tett samarbeid med planansvarlig og oppdragsgiver. GPA har ansvar for at prosessen legger til rette for den kunnskapsinnhenting som planansvarlig og oppdragsgiver har behov for.
 - **Margit Hermundsgård, Kris Ervik og Gunhild Solem Eidsvik**
- **Lundhagem;**
 - Planansvarlig og den som har eierskap til resultat fra medvirkning og ansvar for å ta resultat inn i planarbeidet. Sentral i å konkretisere tema i prosessen, i tett samarbeid med GPA og oppdragsgiver.
 - **Kristine Strøm-Gundersen, Jon Nordberg**
- **Grunneiergruppe;**
 - Oppdragsgiver, eier av resultat, og viktig rolle i å konkretisere tema i prosessen. Tett samarbeid med GPA og Lundhagem
 - **Frode Renaas, Geir Halmøy**

Hvem er deltagerne?

Samspillsgrupper og Referansegruppe

Tre samspillsgrupper

- Naboer: Beboerforeninger, velforeninger og boligstiftelse i området
- Lokale aktører: Næringsdrivende, grunneiere og utbyggere
- Barn og unge: Idrett, representanter fra barnehage og skole (FaU).

Samspillsgruppene skal diskutere problemstillinger ut fra sitt perspektiv, samt komme med innspill, til de oppsatte temaene i møtene.

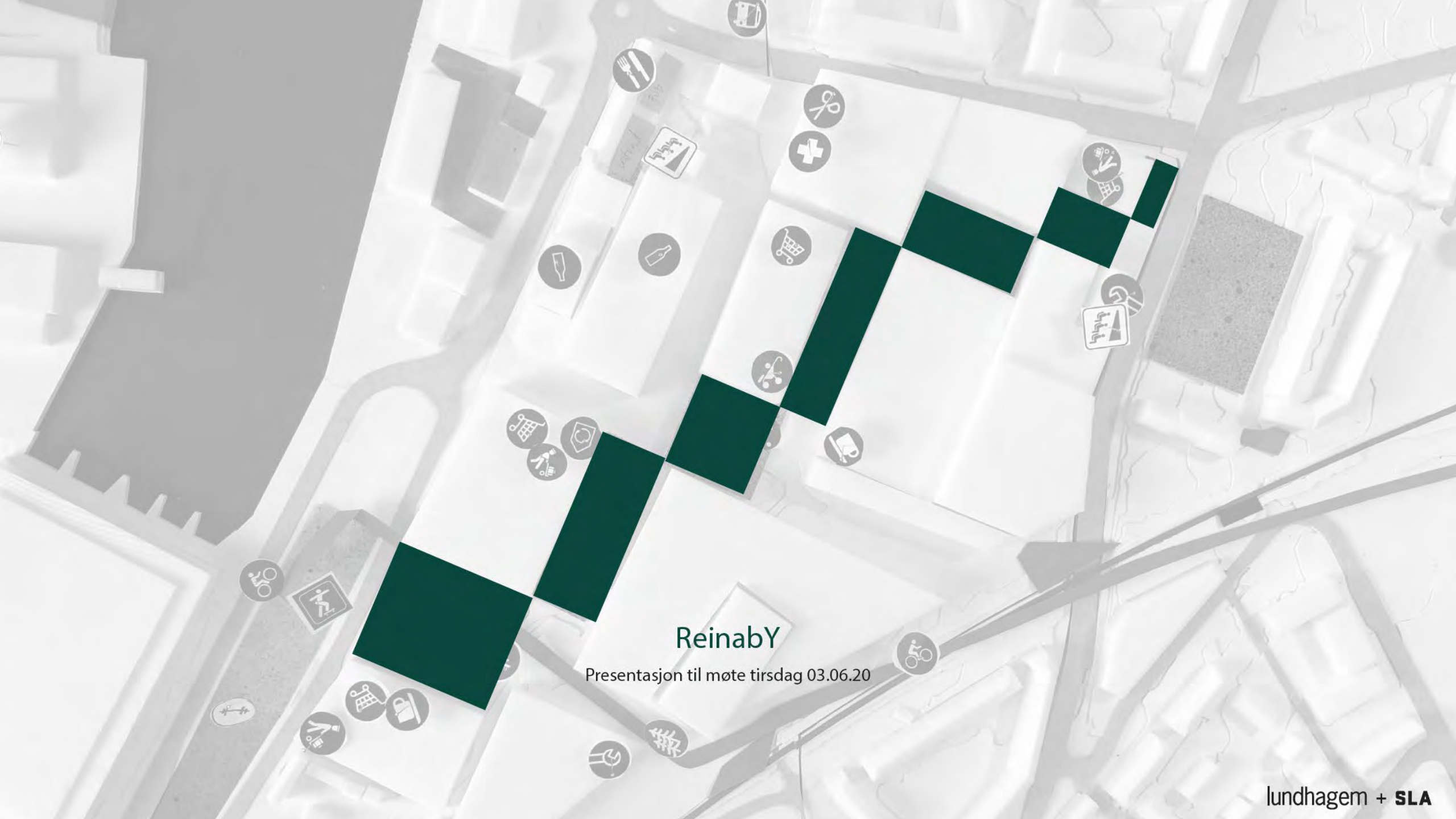
Referansegruppe:

- Representanter fra beboerforeninger
- Representanter fra kommunens råd
- Planansvarlig
- Utbygger

Referansegruppa skal tolke og bearbeide elementene fra møter i samspillsgruppene, og sikre at alle interesser blir ivaretatt i prosessen.

Presentasjon av prosjektet og fremdrift

Lundhagem

ReinabY

Presentasjon til møte tirsdag 03.06.20

Reina, Trondheim

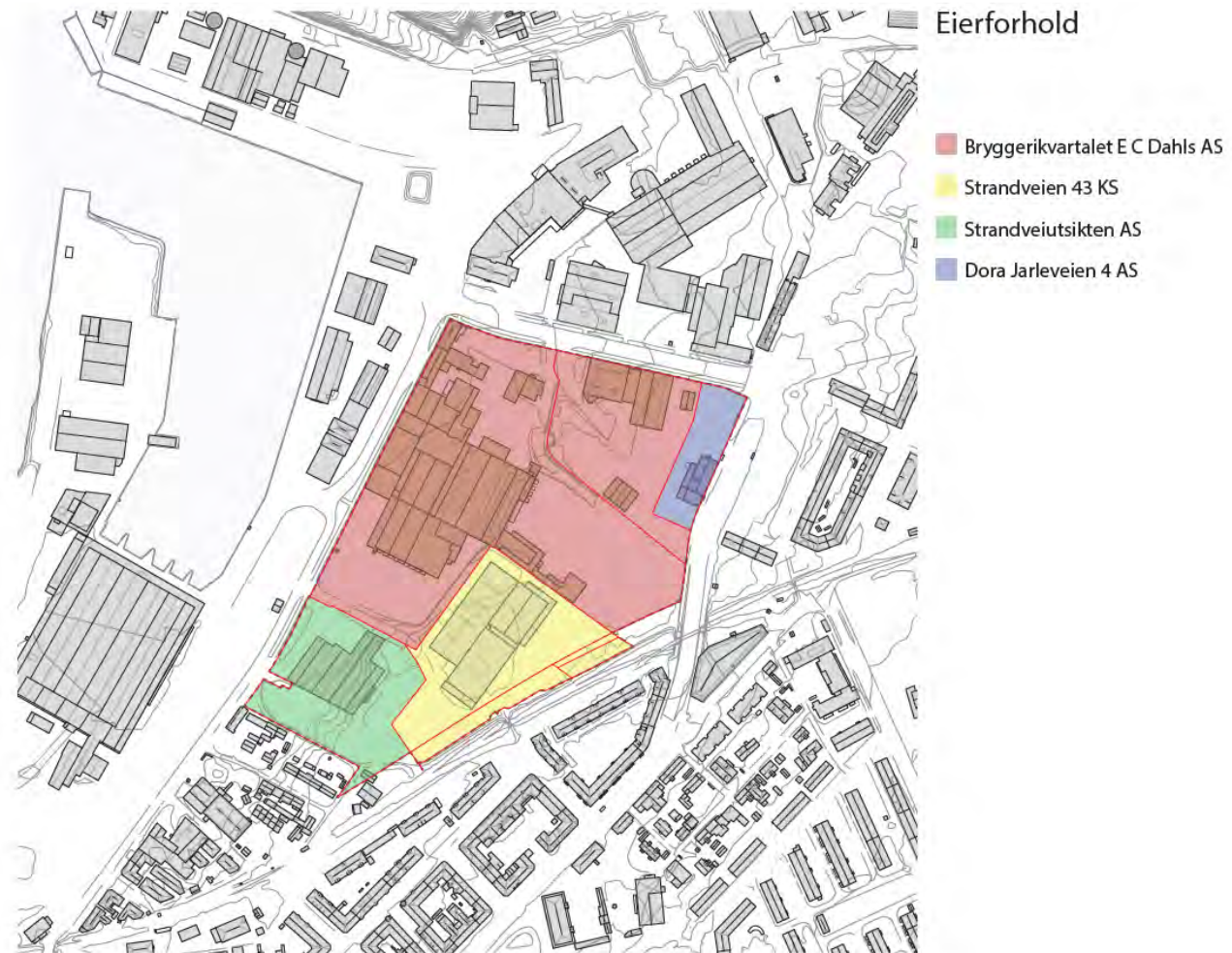
Bryggerikvartalet E C Dahls med naboeiendommer

Reina ligger mellom de etablerte boligområdene Svartlamon og Lademoen i syd, Lilleby i øst, Nyhavna i vest og Jarlheimsletta og Ladehamneren i nord.

Mens Lilleby allerede er under utvikling, er planarbeidet for Jarlheimsletta startet opp, mens det nylig ble avholdt arkitektkonkurranse for transformasjonen av Nyhavna etter kommunedelplan for dette området.

Med kort avstand til Midtbyen, transformasjonen av det gamle industribeltet, og stoppesteder for både metrobuss og tog, ligger forholdene tilrette for å utvikle Reina til å bli et sentralt og spennende sentrumsområde i Trondheim.

Eierforhold

Planområdet er delt mellom fire grunneiere.

Planprogram

Premisser

Fortsatt drifte E.C. Dahls Bryggeri
Ivareta mobilitet som metrobuss og ekspress-sykkelvei
Avsettes areal til offentlige tjenester og idrett
Verneverdig bebyggelse bevares og integreres
Utadrettet virksomhet mot Strandveien og Stiklestadveien

Føringer

Knytte seg til omkringliggende områder
Forbindelser og sammenhengende grønnstruktur
Flerfunksjonelt - kultur, idrett og bolig + næring
Attraktive byrom og gode sosiale møteplasser
Bilfritt område - nullvekstmål for biltrafikk skal nås
Høy arkitektonisk kvalitet, samspill og bevaring
Variert befolknings sammensetning

Figur 6 - Prinsipplanen viser hvordan planområdet knytter seg til omkringliggende områder og hvordan veier, sykkel- og gangforbindelser, grøntdrag og bebyggelsesstrukturer knyttes sammen. I planprosessen skal behovet for og plassering av offentlige funksjoner avklares.

Prinsipplanen illustrerer hovedgrepene i prosjektet. Gatestrukturen som er vist er ikke endelig avklart og kan løses på ulike måter. I området som er vist med kombinert formål står det i dag et velfungerende kontorbygg. Planforslaget skal gi rom for at dette både kan rives og bevares/integreres i ny bebyggelse.

Kommunens anbefaling

Forbindelser Kommunens anbefaling

- Grønnstruktur som bør styrkes
- Forbindelser som bør styrkes
- Unganger
- Byromsutviklingspotensial
- Potensielt gatestrøk

Byplankontoret har fremmet anbefalinger for utvikling av Reina, herunder et anbefalingskart for helhetlig utvikling gjennom etablering og styrking av forbindelser.

Bakgrunnen for dette er at Reina idag mangler viktige koblinger til omkringliggende bystruktur.

Bærekraft

Bærekraft miljø

- Fortetting av området
- Rett virksomhet på rett sted
- Svært god tilgjengelighet for syklist, buss og tog
- Gå, sykle eller reise kollektivt til arbeid
- Bildeletjenester og gode og sikre sykkelparkeringsplasser
- Gjenbruk av bygningsmassen med ny bruk av eksisterende bygninger og gjenbruk av byggematerialer
- Utvikle nye bygg med lavt energibehov
- Gjennomføre forprosjekt for å vurdere mulighetene for nærenergianlegg, sjøvarme og solenergi

Sosial bærekraft

- En variert beboersammensetning
- Varierte leilighetsstørrelser og gode uterom for ulike aldersgrupper
- Uttesting av nye boligkonsepter som bidrar til lavere bokostnader
- Uttesting av selvbyggerløsninger hvor alt innenfor ytterskallet kan utføres av beboerne
- Boligkonsepter med mindre eget areal og større fellesareal
- Uttesting av alternative økonomiske modeller, bl.a. «leie før eie»

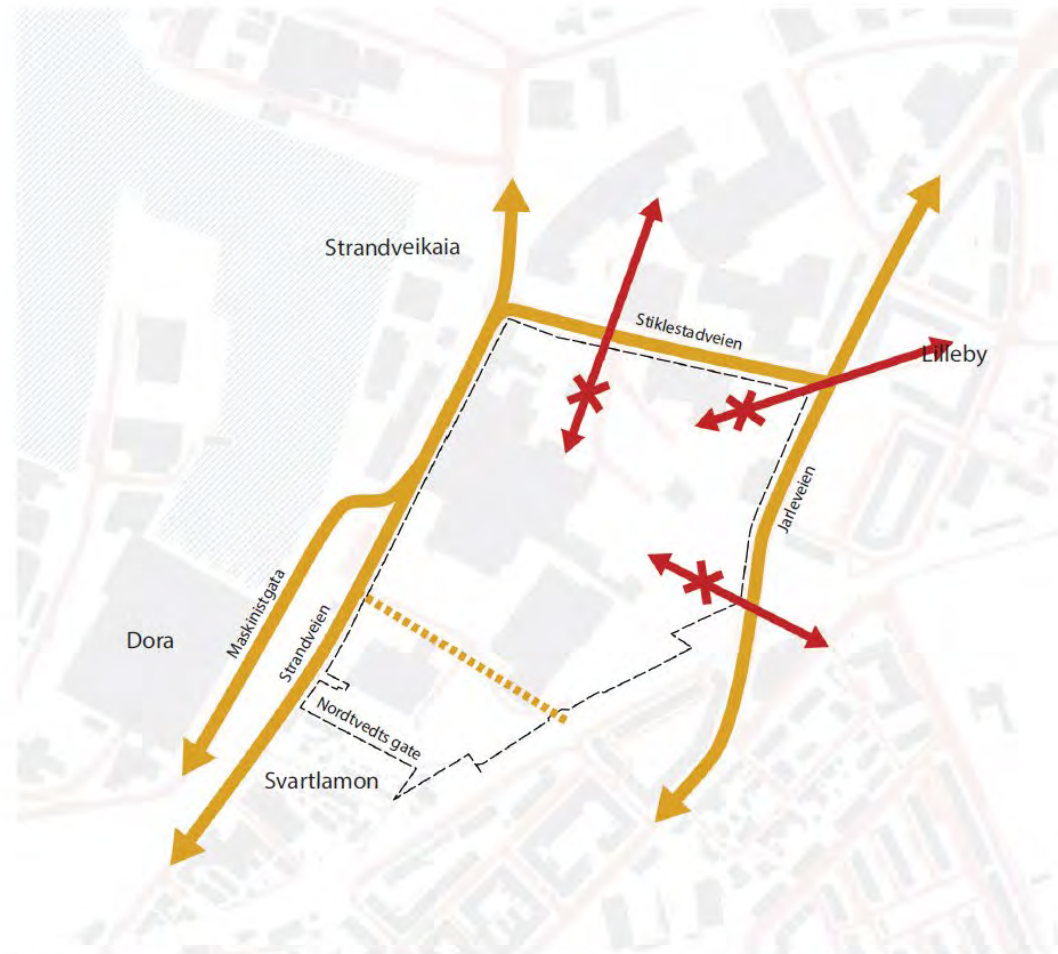
UTFORDRINGER OG POTENSIAL

Jernbane og vei

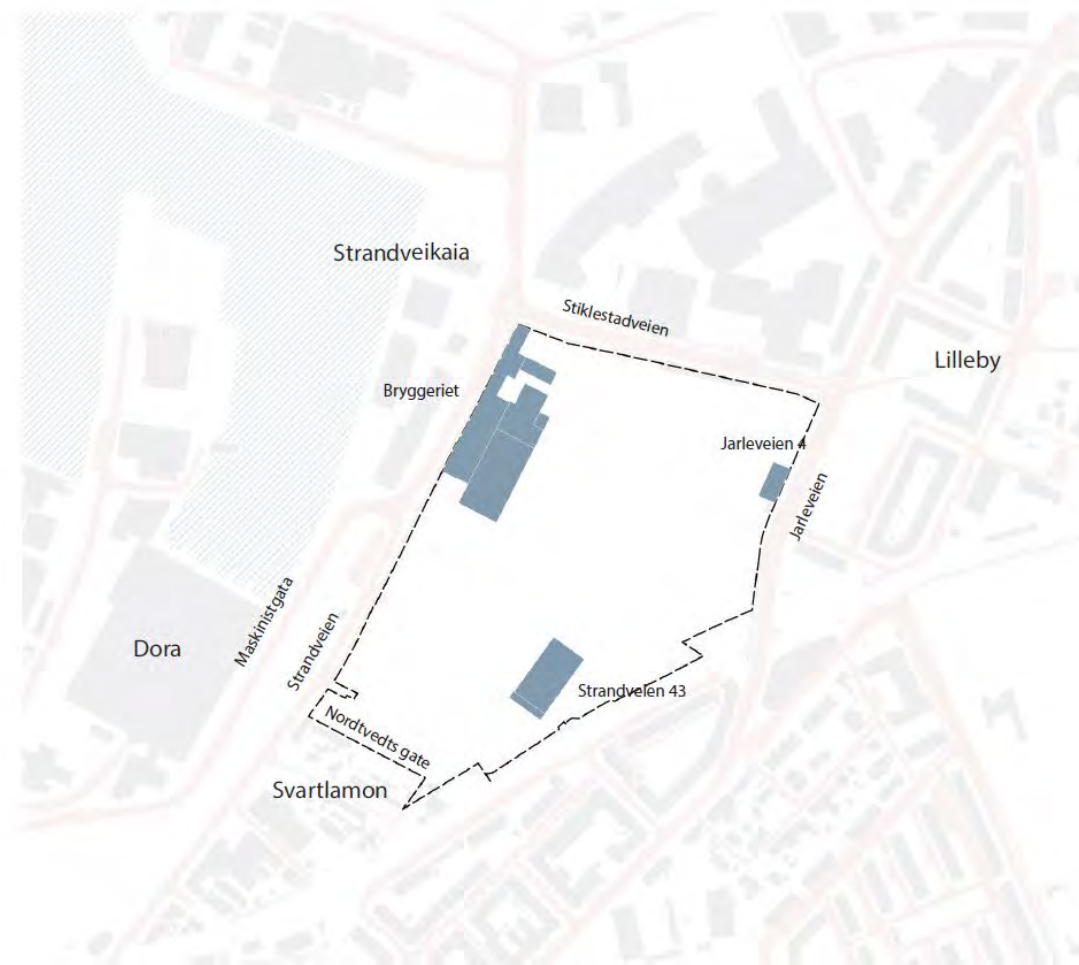
Beliggenhet sentralt i forhold til jernbane, kollektivt, inn- og utfartsårer og fysisk avstand til Trondheim sentrum gjør området attraktivt. Jernbanetrasé og store inngjerdede områder, gjør dog tilgjengelighet utfordrende.

Eksisterende adkomster og forbindelser

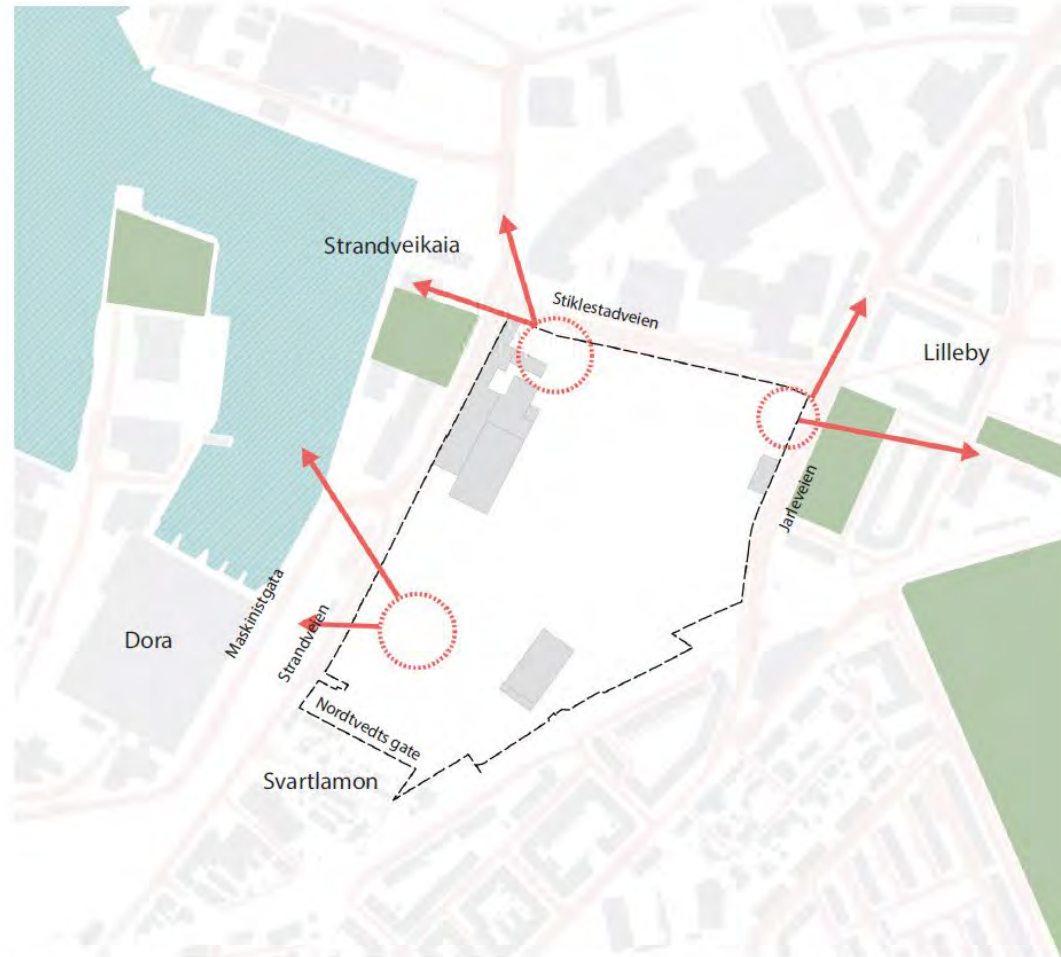
Eksisterende adkomster ender i dag i avgrensede områder og parkeringsareal. Det må åpnes for tydelige og attraktive forbindelser gjennom området.

Bevaring / Kultur

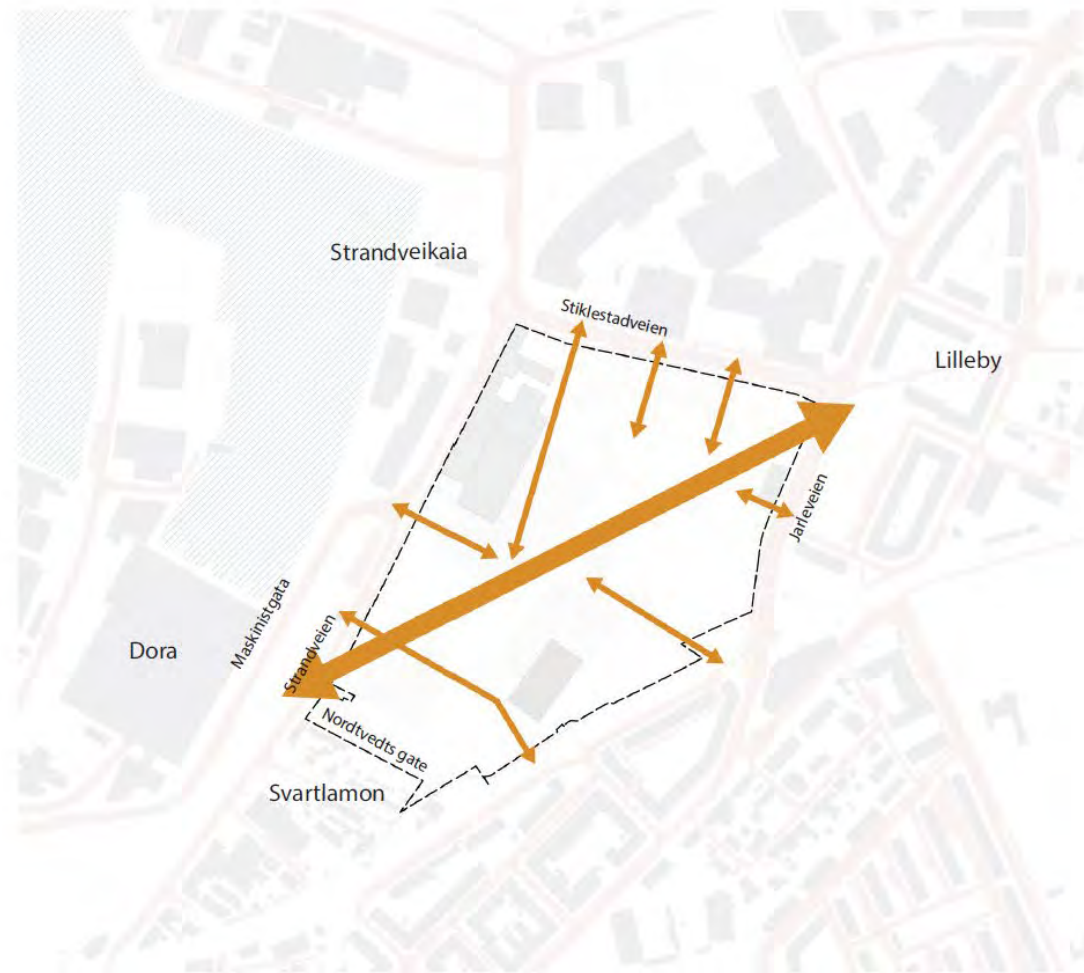
Viktige bygg og strukturer bevares. Dette gir viktige referanser til stedets historie og identitet, og blir premissgivende faktorer i områdets utvikling. Dette bygger i tillegg opp under mål om større grad av gjenbruk/ombygging og tidsdybde enn foreslått, og bygger på FN's klima- og bærekraftsmål.

Tilliggende områder, kvaliteter og barrierer

Fjorden og nære grønne områder, samt nærhet til sentrum er området viktigste kvaliteter per i dag. Fremtidig utvikling av kaifront, Nyhavna og andre tilliggende utviklingsområder er fremtidige kvaliteter som bør påvirke løsningen på Reina.

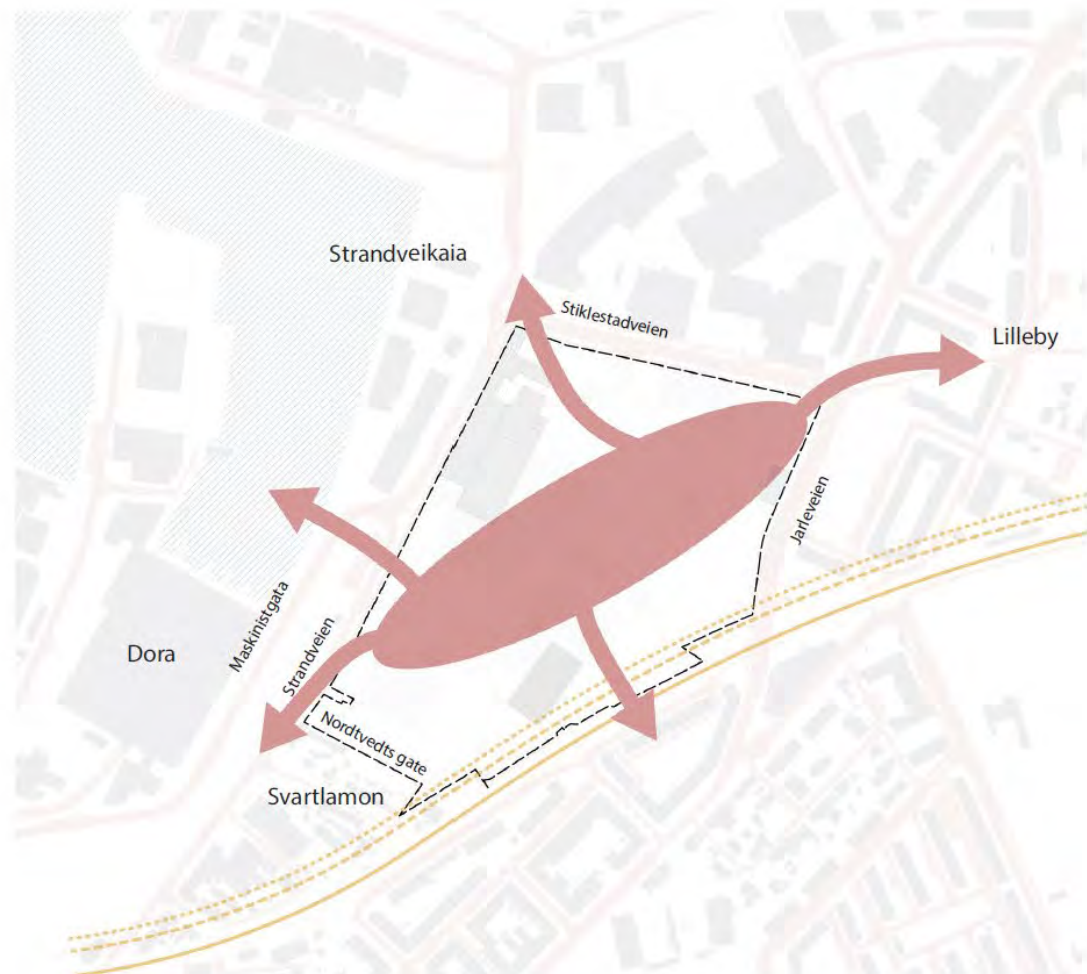
Nye tydelige forbindelser

Ved å skape tydelige hovedforbindelser fra sentrale punkter, fra byen og ut på Lade/Lilleby, gjennom området vil man øke tilgjengeligheten, lesbarheten og bruken av området.

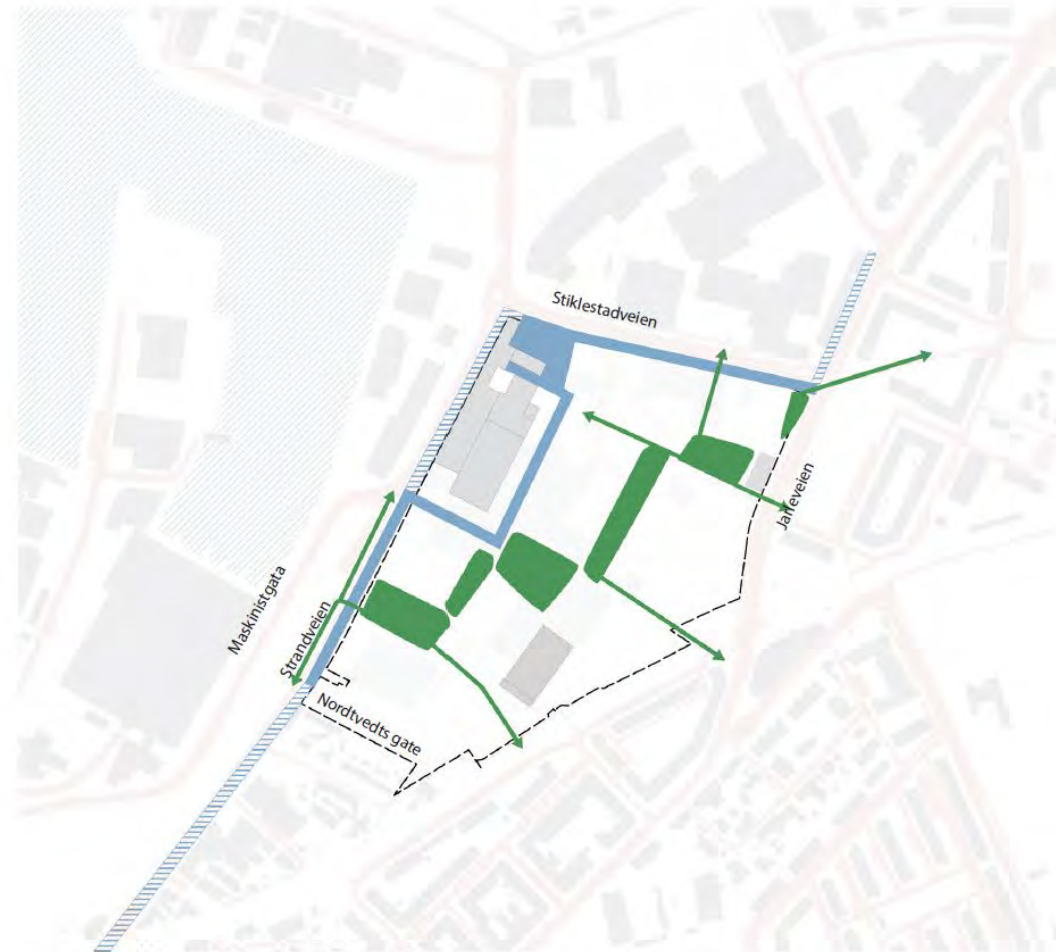
KONSEPT OG STRATEGI

Skape ny sentralitet og binde sammen områder

Ved å skape en ny sentralitet inne på området ønsker vi å gjøre det mer tilgjengelig og attraktivt. Å skape tydelige og gode forbindelser gjennom området vil danne grunnlaget for en helhetlig utvikling.

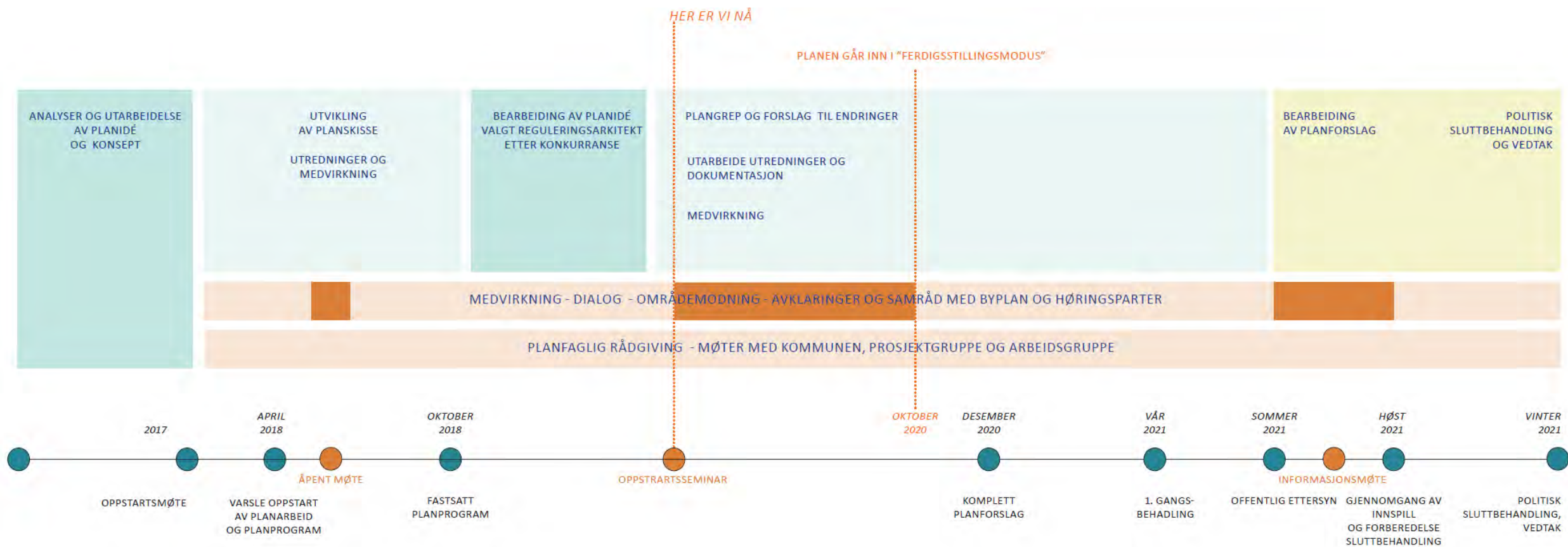
Mangfoldige og tydelige offentlig tilgjengelige rom

For å skape gode møteplasser for ulike mennesker og ulike situasjoner ønsker vi å etablere et mangfold av forbindelser og offentlig tilgjengelige rom av ulik karakter, kvalitet og tydelige romlige avgrensninger.

VIDERE PLANPROSESS

Fremdrift

Litt presentasjon internt i gruppene

Her delte vi inn i grupper på zoom – diskusjonene vil ikke bli referert.

Kort presentasjon av deg selv: navn, kort bakgrunn for hvorfor du er med her + hvilke forventinger har jeg til dette arbeidet?

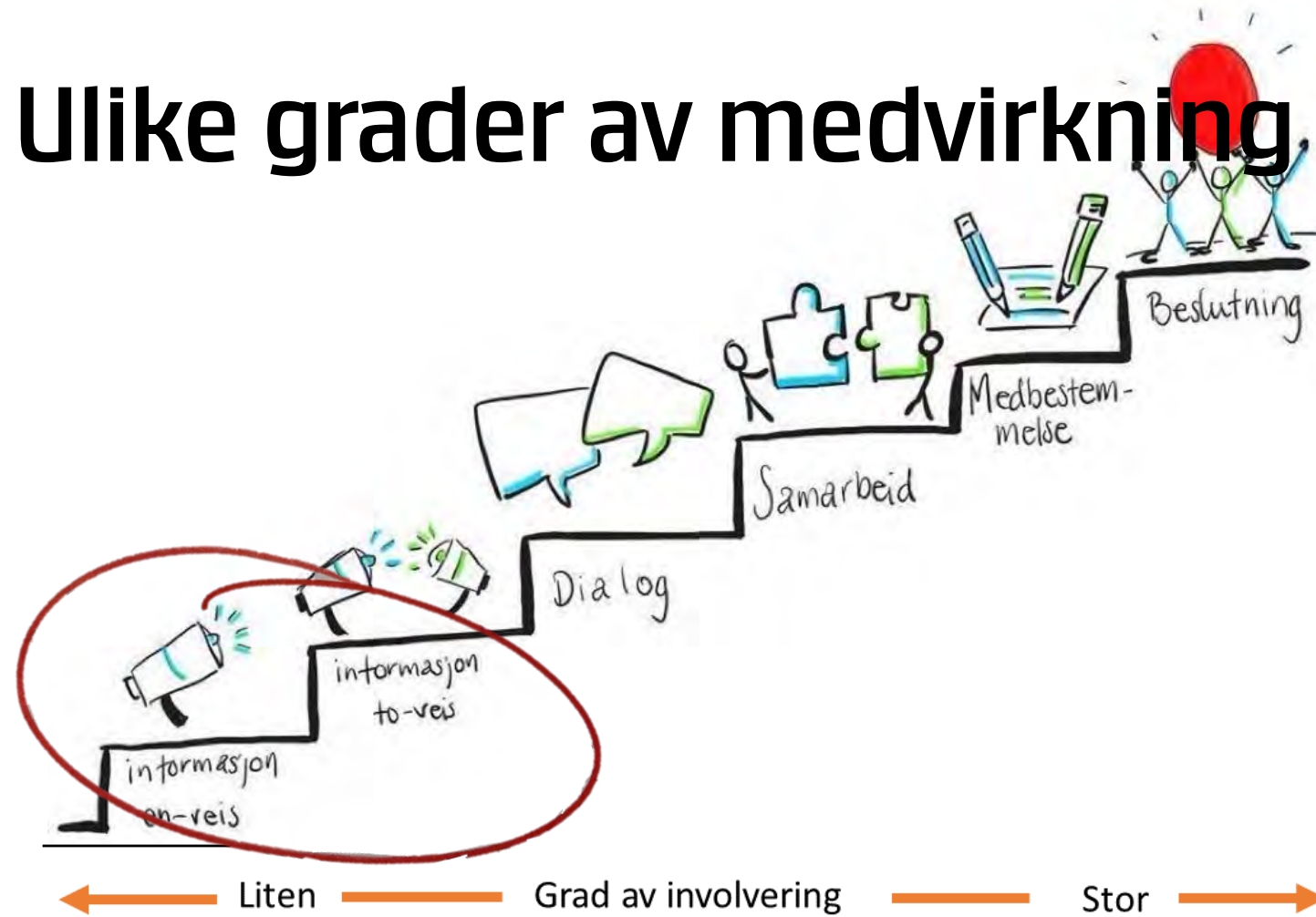
Presentasjon av medvirkningsprosess

Hvorfor medvirkning?

Hovedmålet for planlegging er å utvikle et samfunn som ivaretar viktige fellesverdier og gode levevilkår for alle grupper, og da må vi høre med ulike grupper for å sikre best mulig løsning.

Ulike grader av medvirkning

Det er mange måter man kan bli involvert på.

Minimumsnivå er å få informasjon, og deretter å ha mulighet til å uttale seg. For eksempel gjennom en høring. Dette er laveste trinn på medvirkningstrappen, som viser ulike grader av medvirkning og involvering.

Vi mener at laveste nivå, altså informasjon, ikke er medvirkning. Det er kun medvirkning når man har hatt mulighet til å si noe, og involvere seg.

For å sikre en god prosess, som er egnet for det aktuelle prosjektet, må man finne riktig form for involvering.

Både for prosjektet, de ulike temaene og for ulike grupper av interessenter.

Dette er en viktig presisering i en plan for brukermedvirkning, som i tillegg til hvem og når, også sier noe om hvilke arenaer man kan medvirke på.

Pålagt i plan- og bygningsloven

Hva innebærer medvirkning her?

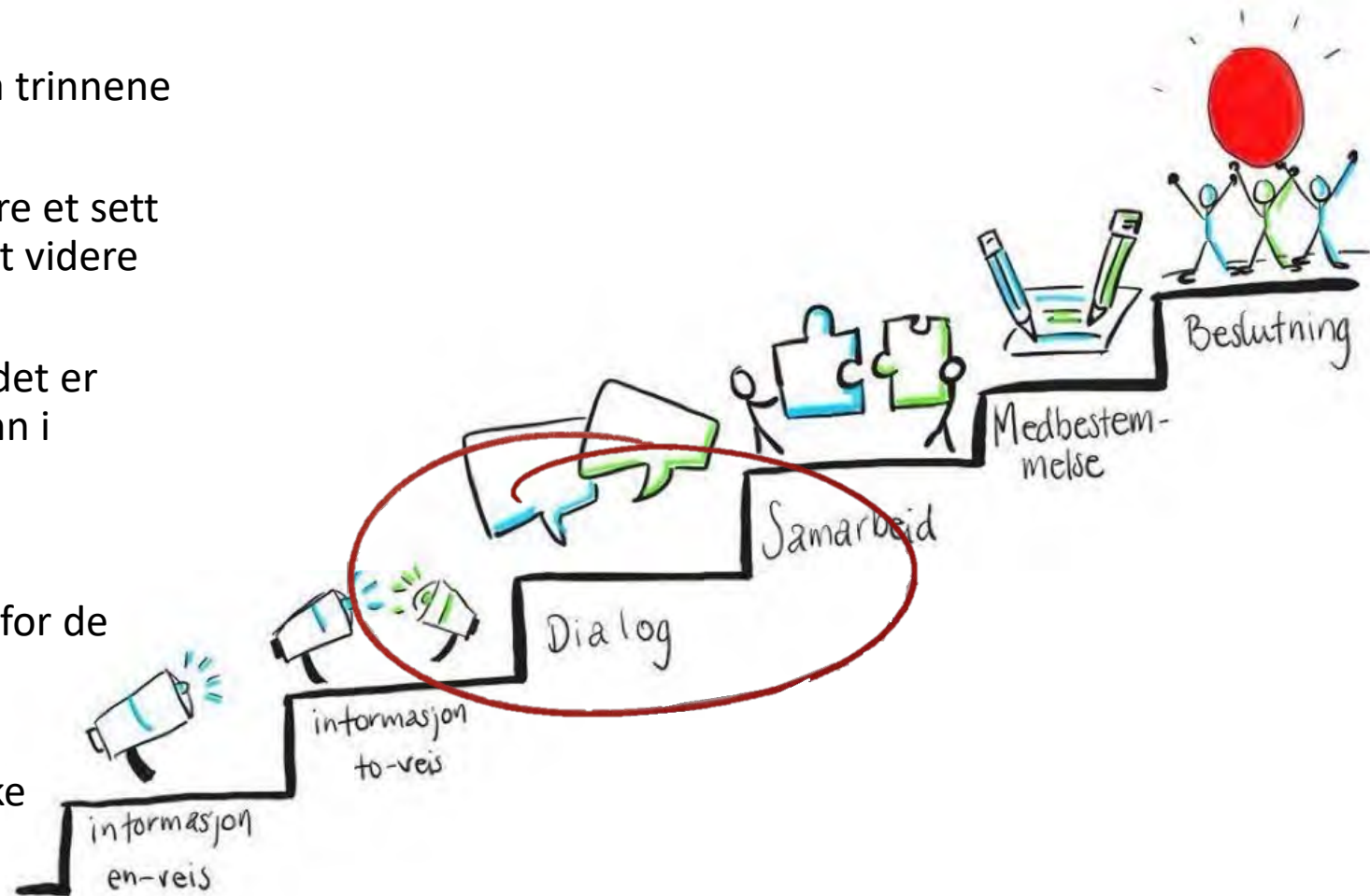
Medvirkningen i dette prosjektet, vil ligge på trinnene for dialog og samarbeid.

Det vil si at vi er svært interessert i å diskutere et sett av tema, slik at man kan vurdere det inn i det videre arbeidet.

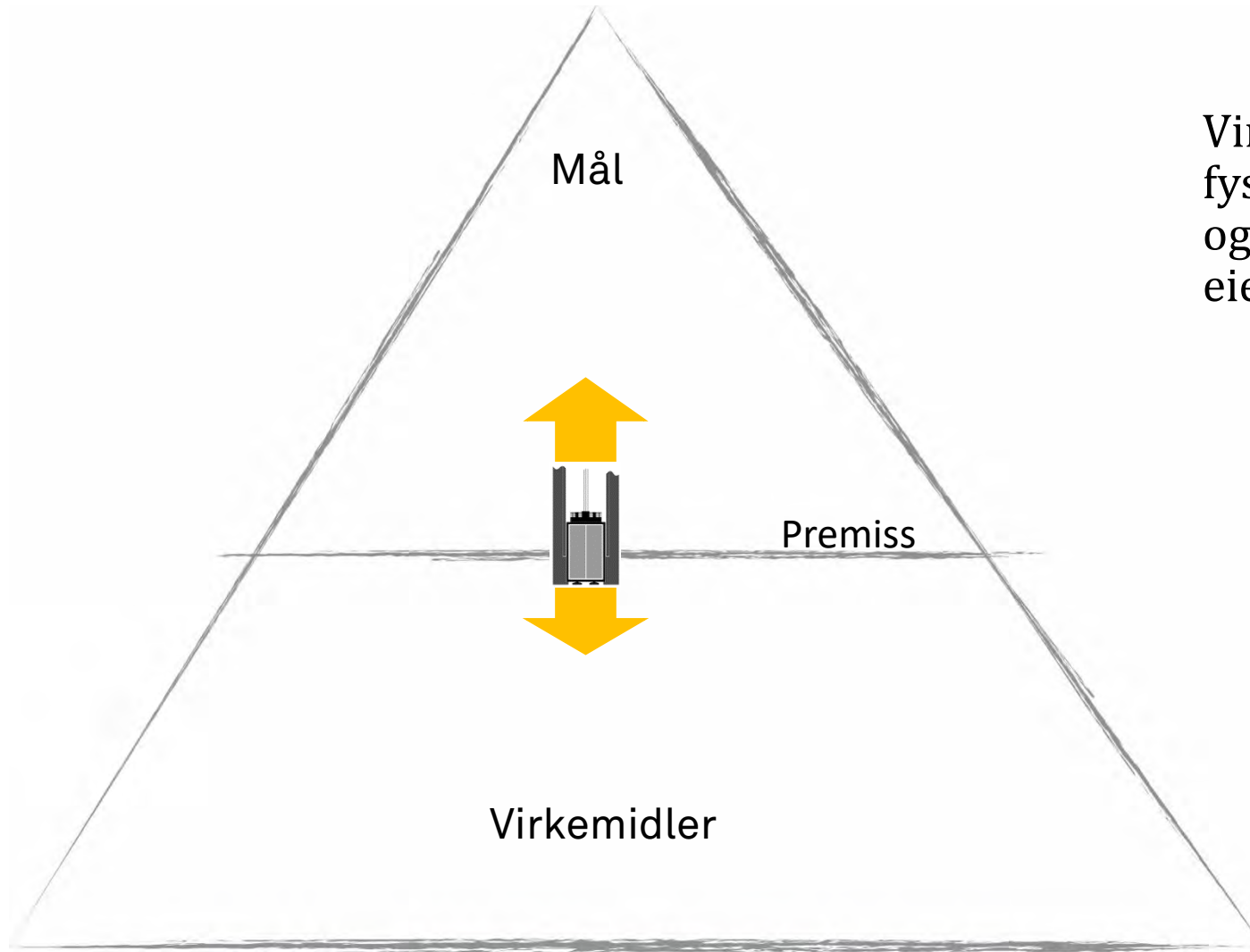
Det er lite dere kan faktisk bestemme, men det er ting som kan få så stor vekt, at det blir tatt inn i planforslaget.

Dere medvirker altså på planforslaget, innenfor de føringer, mål og premisser som er lagt i planprogrammet.

Målene er satt, og noen premisser – men ikke virkemidlene, og de vil vi ha innspill på.

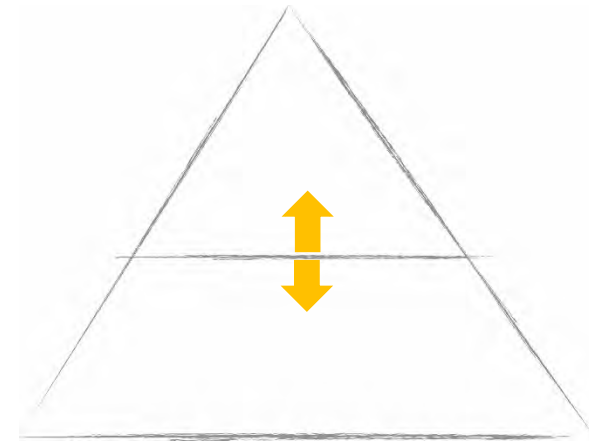
Målene kan realiseres med ulike virkemidler

Virkemidlene kan være fysiske – som uteplasser og/eller organisatoriske, som eierstruktur (for eksempel leie til eie)

Eksempel på arbeidsmøte

TEMA: STEDSIDENTITET

MÅL: Planforslaget skal bygge opp under Reina som en moderne og attraktiv bydel som knytter seg til de omkringliggende områdene.

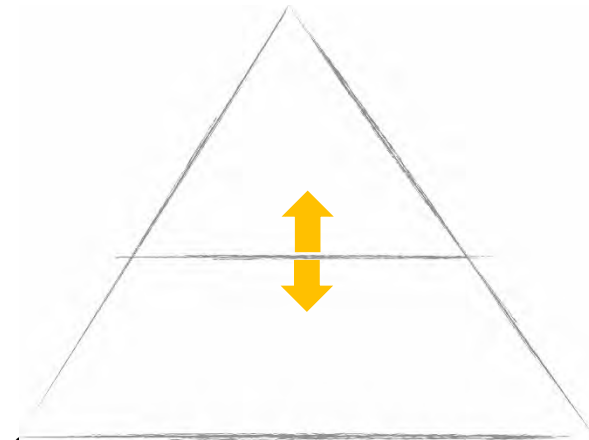
PREMISS: Verneverdige bygninger tilhørende E.C. Dahls bryggerivirksomhet og Jarleveien 4 skal bevares.

VIRKEMIDLER:

Hva skal området bli, og for hvem? Hvordan ser dere for dere bydelen i fremtiden? Hva mangler i omkringliggende områder? Hvilke boligtyper kan høre hjemme her?

Eksempel på arbeidsmøte

TEMA: BRUK AV OFFENTLIGE ROM (FORBINDELSER OG KOBLINGER)

MÅL: Det skal legges til rette for attraktive byrom og en sammenhengende byutvikling fra Strandveikaia til Lilleby, og fra Stiklestadveien til Svartlamoen. Dette skal oppnås gjennom etablering av områder som er godt koblet sammen med gode forbindelseslinjer som er lette å oppdage, som har kvaliteter og god universell utforming.

MÅL: Det skal legges til rette for et bilfritt byliv og fotgjengervennlig gatestruktur.

MÅL: Planforslaget skal legge til rette for gående og syklende i planområdet og fra de omkringliggende områdene.

PREMISS: Det skal legges til rette for metrobusstrasé og stasjoner i samråd med plan for metrobuss.

PREMISS: Det skal legges til rette for ekspressykkelveg fra Pirbrua til Ranheim langs jernbanen, med tilknytning til hovedsykkelvegnett i Strandveien.

VIRKEMIDLER: Plassering av busstopp? Bilfritt? Utforming av byrom?

Arbeidsform

Arbeidsform for samspillsgrupper vil være arbeidsmøter.

- Arbeidsmøte vil si at man diskuterer og jobber med ulike spørsmål knyttet til de enkelte tema. Kart og illustrasjoner vil bli brukt for å støtte ideprosessen. Resultat fra hvert arbeidsmøte vil bli dokumentert.
- Noe forhåndsinformasjon kan samles inn ved hjelp av spørreundersøkelser i forkant av arbeidsmøte.

Arbeidsform for referansegruppa vil være arbeidsmøter.

- Hensikten med møtene vil være å tolke og bearbeide elementene fra møter i samspillsgruppene, og sikre at alle interessenter blir ivaretatt i prosessen.

Primært skal møtene gjennomføres digitalt, ved hjelp av Teams, Zoom og Miro. Det vurderes også om noen møter bør gjennomføres fysisk, dersom digital gjennomføring kan bli utfordrende for enkelte grupper eller tema.

Oppstartseminar:
Informasjon om
prosessen, område
og handlingsrom

Arbeidsmøte:
Stedsidentitet

Sommerferieperiode

Arbeidsmøte

Arbeidsmøte:

Alle møter foregår
onsdag kl. 18-20

På zoom: adresse.

Tema

Referansegruppe-
møter

Samspillsgruppe 1:
Naboer
beboergrupper

Samspillsgruppe 2:
Naboer,
grunneiere/utbygg
ere og næring

Samspillsgruppe 3:
Barn og unge

Beslutninger?

Uke

23 24 25 26 27 28 29 30 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

Juni

Juli

August

September

Oktober

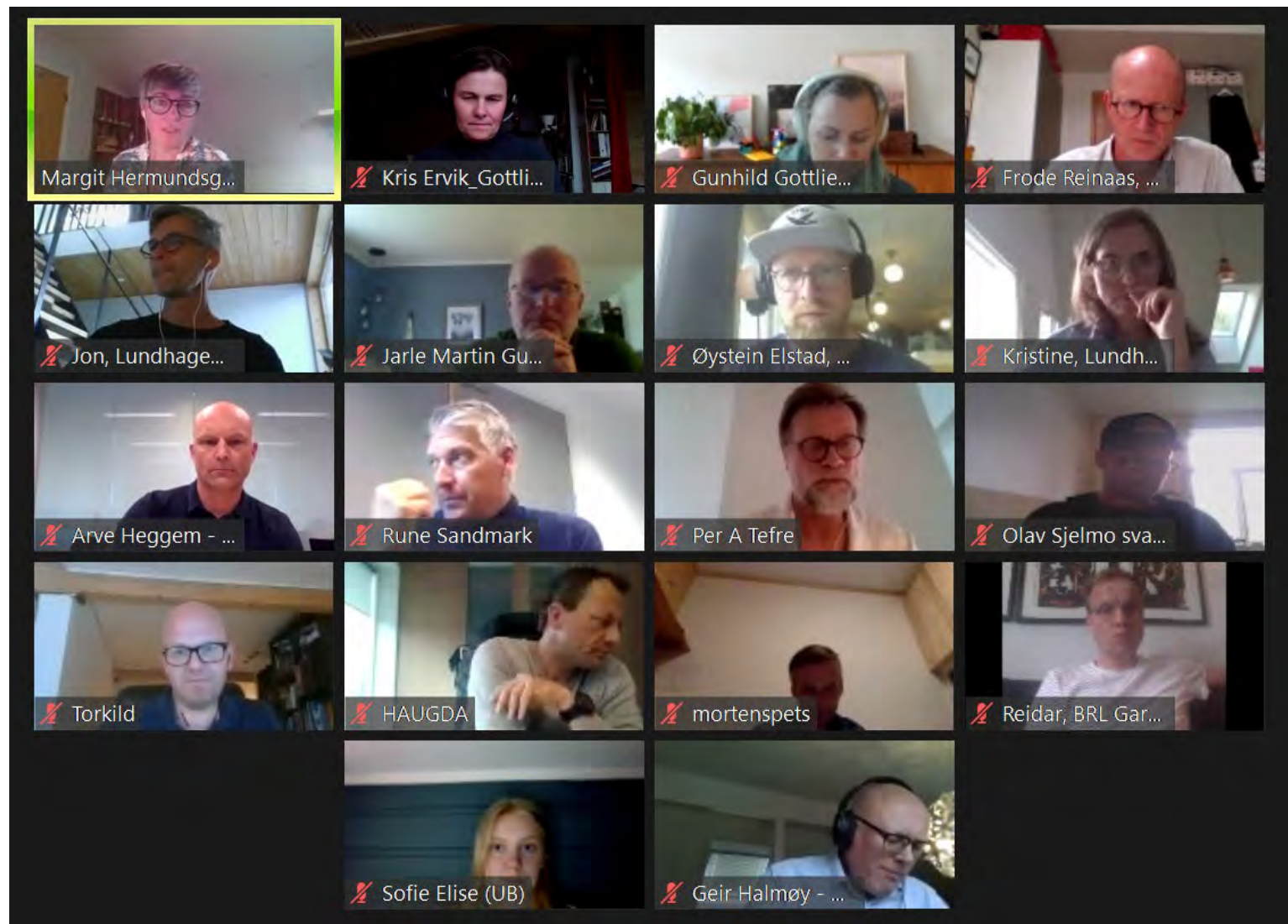
WS 3:
Konsept, bruk
og identitet

Spørsmål eller kommentarer - referat

Deltagere og utseende på zoom-presentation

The image shows a Zoom meeting interface. On the left, a grid of 16 participant video thumbnails is visible, with names such as Margit Hermundsgård, Erlk, Torild, Ger, Per A, Rune, Ida, Arve, Morten, Jon, Reidar, Frode, Kathrin, and Jarle Martin. On the right, the shared screen displays a Miro digital workspace titled "Eksempel på digital arbeidsflate: Miro". The workspace contains a complex diagram with various colored sticky notes, boxes, and a central purple circle. The Zoom control bar at the bottom shows options like Unmute, Stop Video, Security, Participants (18), Chat, Share Screen, Record, and Reactions.

Referat diskusjon

Deltagere i tillegg til grunneiere, Lundhagem arkitekter og Gottlieb Paludan Architects

- Arve Heggem - OBOS, nabo i prosjektet Jarlheimsletta.
- Torkild Lenes, OBOS
- Jarle Martin Gundersen - kommunestyret senterpartiet.
- Olav Skjelmo - Svartlamoen kultur og næringsstiftelse, Lademoen Vel
- Øystein Elstad, representerer Ramp Pub & Spiseri
- Dag Haugdal - Bane Nor eiendom
- Rune Sandmark - fagenhet kultur og utvikling. Erling. Barn og unde og medvedvirkning - barnas bygningsrepresentant. Har en koordinatorskoler - jbbe også med ungdoms - Barnas representant -
- Morten Spets, beboer Svartlamon
- Per A Tefre, jobber på Nyhavna
- Reidar, BRL Gardermoen Park
- Sofie Elise (UB)
- Kathrine Standahl, Svartlamon boligstiftelse

En diskusjon om innkalling og at møtetidspunkt bør komme tidligere tas til etterretning. Diskusjonen gikk både i chat-felt og i plenum, og noen viktige punkter er nevnt på neste side.

Referat diskusjon

- OBOS, Jarlheimsletta: For vår del - nettopp innhentet informasjon - planer om å kjøre fysisk møteserie - annen variant på Ganske mye med meninger om områder - at dette er bynært, og at mange har et forhold til området. Vi har hatt medvirkningsprosess med en skoleklasse, som kan komplementere det som kommer ut her.
- Morten Spets: Vi diskuterte litt bygningsmasse, bærekraft i ny bygningsmasse, det vil innebære mye riving, om det er muligheter for å se på gjenbruk, Vi må ikke rive alt som er lov, de andre bygningene, som Langeland og Skei mekaniske verksted, det kan vi fylle opp med aktivitet, og regner med at det er ting man måtte sett på. Beholde mye av det. Veit at det er flere mange som kunne tatt over, det er del av den leselige historien til strandveien.
- Ombruk, gjenbruk, upscaling, ex. Er det elementer som kan tas vare på, og gi dem større verdi. Mange måter å ta vare på innholdet.
- Jarle Martin Gundersen - mer opptatt av hvem som skal fylle byggene. Er det Svartlamoen, er det en trussel for dem, er det gentrifisering? Skal noen selge eneboligen på Byåsen for å flytte i leilighet. Selv: at det er variert beboere, f.eks at det er godt for funksjonshemmede.
- Kathrine Standahl: Ja - kommunen har behov for leiligheter for barnefamilier, behov kan vi en god blanding av folk, men også med kommunale boliger i miksen.
- Olav Skjelmo - overgangen mellom Reina og Svartlamoen, verdt å bruke tid på, for det kan bli bra - og det kan bli kjempedårlig.
- Per A Tefre - man må bevare det beste av området. Programarbeid - kommunedelplanen, miljøambisjoner, offentlige rom, kulturminneprogram, sette . Metrobussen.
- En kobling mellom bygningene - i bakgårdene og å få en forbindelse.
- Lundhagem arkitekter: Omkringliggende gater - vil være en fortsettelse av strandveien, men i tillegg vil man kunne kjøre bil inn bak bryggeriet.
- Kathrine Standal: Man bør ta sosioøkonomiske hensyn, altså hvorvidt man faktisk legger opp til flere kostnadsnivå på boliger, å hvordan man tenker å forholde seg til de løse boeenheter på Svartlamon (type ombygde busser, mikrohus etc.) Vil disse bli en torn i øyet på et prestisje prosjekt, eller tenker man at det er berikende for området. Flytter man inn - fint i begynnelsen - og så tenker man at det påvirker formuen min. Reell Når de kapitalsterke flytter inn, vil de da syns at det er like eksotisk med svartlamon? Svartlamoen vil ikke bare bli et smykke i mangfoldskjedet til de kapitalsterke.
- Olav Sjelmo - bor på området - driver pub i Mellomveien - sterkt forhold til Dahls - nysgjerrig på hvordan denne medvirkning. Interessert i møteformen. Vår egen medvirkning på Svartlamoen er egalitær og kan ta mye tid.
- Morten Spetz: Bor på Svartlamoen med barn. Syns det er flott det vi har fått til sammen. Vil ikke at det fine vi har fått til skal bli forringa av et feilslått byggeprosjekt.
- Reidar, Gardermoensgate BRL - bor rett ovenfor, og vil ha tid til å sette meg inn i det som skal skje på området.

Referat fra Arbeidsmøte Samspillgrupper

Medvirkning detaljregulering Reina: Tema stedsidentitet.

10 juni 2020

Innhold

1. Deltagere: hvem var invitert, og hvem kom.
2. Introduksjon til møtets tema
3. Kort om møtet.
4. Referat av oppgaver og svar.
5. Vedlegg: Kort om prosjektet.
6. Vedlegg: Full oversikt over oppgaver og innspill på gule lapper.

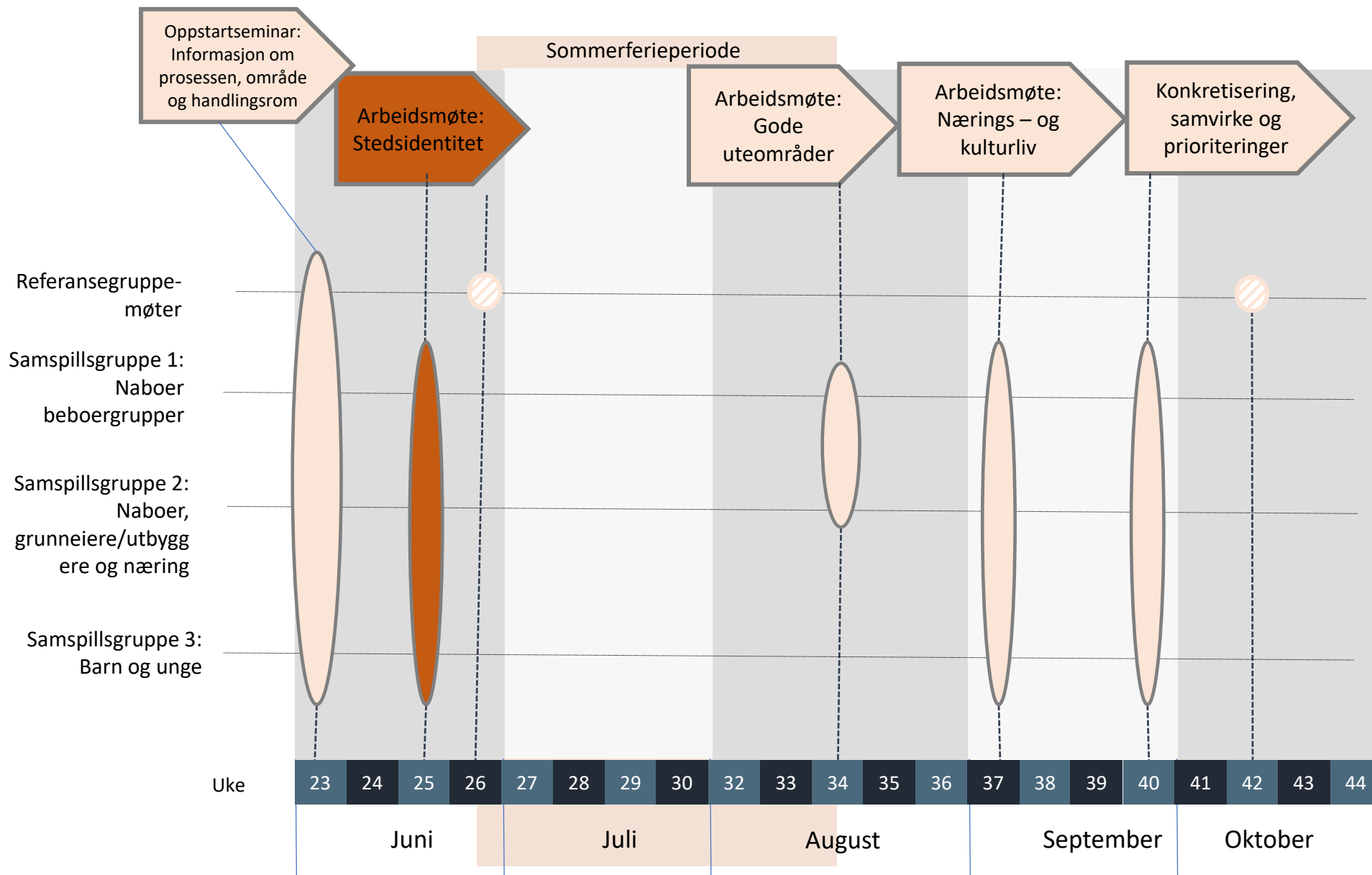
1. Deltagere: Samspillgrupper og prosjektgruppen

SAMSPILLGRUPPE 1 - NABOER OG BEBOERE	Representant	Tilstede
Svartlamoen beboerforening	Katrine E. Standahl	x
Svartlamoen boligstiftelse	Morten Spets, Johanna Guldberg	x
Lademoen Vel	Jan Olav Straume	
BL Gardemoen Park (nr. 9, 10 enheter)	Reidar Løfaldli	
Sameiet Gardemoens gate 5 (8 enheter)	Håvard Engen	x
SAMSPILLGRUPPE 2 - NÆRING OG GRUNNEIERE		
Trondheim Havn	Per Arne Tefre	x
Bane NOR Eiendom	Dag Haugdal	
Stiklestadveien Eiendom v/ OBOS	Torkild Lenes	
E.C. Dahls Bryggeri	Kristian Berger	
E.C. Dahls Pub og Kjøkken	Alexander Skjefte	
Svartlamoen Kultur- og Næringsstiftelse	Olav Sjelmo	
Ramp Pub og Spiseri	Øystein Elstad	
SAMSPILLGRUPPE 3 - BARN OG UNGE		
FAU Lilleby skole	Kristiane Lange	
Elevrådet Lilleby skole	Ranveig Fosmo Holden	
Fagenhet for oppvekst og utdanning	Rune Sandmark	
Trygg/ Lade idrett	Eivind Askeland	x
Kulset Musikkmanesjen bhg	Nora Kulset	
Lademoen bhg	Gøril Linge Five	
PROSJEKTGRUPPE		
Gottlieb Paludan Architects (GPA) - ansvarlig for medvirkningsprosessen	Margit Hermundsgård	x
	Kris Ervik	x
Lundhagem Arkitekter - Planansvarlig	Kristine Strøm-Gundersen	x
	Jon Nordberg	x
Representanter for grunneiergruppe	Frode Reinaas	
	Geir Halmøy	x

Alle til venstre var invitert, det er satt kryss ved dem som var til stede.

1. Tema for møtet: Stedsidentitet

Merk: Oppdatert i hht presentert tidligere

3. Kort om møtet

Tema for møtet var Stedsidentitet. Stedsidentitet handler om hva som kjennetegner det unike ved stedet, og se dette i sammenheng med fremtidens sted. – Så hva kjennetegner Reina i dag, og hva skal kjennetegne Reina om 10 – 15 år?

Mål med møtet var altså å få fram fremtidsfortellingene man har om Reinaområdet.

Det ble brukt Miro – en digital tavle- som arbeidsverktøy. Lappene du ser til høyre viser noen av innspillene.

Oppgaver gitt i Miro:

1. Oppvarming: Hvor bor du i dag, og hvorfor det?
2. Se for deg Reina om 10 – 15 år. Hva kjennetegner området? Hvem bor der, hvordan ser det ut, hva er det kjent for?
3. Illustrer: Beskriv en av beboerne på Reina. Hvem er det? Hva liker denne personen å gjøre, Hvorfor er det viktig og godt for denne personen å bo her?

Reina 2035

Hva kjennetegner Reina i dag, og hva skal kjennetegne Reina om 10 -15 år?

Ulike virkemidler vil presisere hva slags sted Reina skal være

Rammer som allerede er satt

Reina skal være en moderne og attraktiv bydel som knytter seg til de omkringliggende områdene.

Det skal legges til rette for

- kulturformål og boliger
- attraktive byrom og sammenhengende byutvikling – gjennom møteplasser i byrommet
- et bilfritt byliv og fotgjengervennlig gatestruktur.
- gående og syklende
- variert befolknings sammensetning, herunder barnefamilier, gjennom blant annet å vurdere ulike boformer og leilighetstyper
- sammenheng i planområdets grønnstruktur.
- Ny bebyggelse skal ha høy arkitektonisk kvalitet. Bebyggelsen skal spille på lag med eksisterende og planlagte boligområder i nærheten, samtidig som den tilfører området nye kvaliteter.
- Bygningsmassen skal tilpasses terrenget slik at lukkede fasader mot byrom søkes unngått.

Men disse føringene gir ikke automatisk en identitet for området. Det er fortsatt mange å velge i

4. Oppsummering fra begge grupper: Hvordan ser du for deg Reina i framtida?

Kontakt med sjø og natur

Tilby noe grønt i noe som er industrielt fra tidligere

Grøntstruktur som strekker seg fra Svartlamon og opp i Reina

Urbant og moderne

Et sted det er verdt å ta turen til

Variasjon internt i området (flere stedsidentiteter) – fra bryggeriområdet med uteservering og knyttet til kulturtilbudet på Strandveikaia - til mer rolige boområder nærmere Svartlamon

Stor grad av gjenbruk og miljømessig bygg (trehus)

Fortetting med trivsel og sjel, gode uterom og fellesareal (også innendørs)

Rekkehus og høyhus

Ryddig og strukturert bydel, som fortsatt ser bra ut etter 20 år

Innspillene er fra samspillsgruppe 1 og 3: Naboer og beboere, samt barn og unge.

4. Oppsummering: Hvordan ser du for deg Reina i framtida?

By i byen

Veiter mellom husene

Et sted med godt naboskap

Lave høyder, som skaper gode rom og trygt nabolag

Fortsettelse av trehus

Ligner litt på Solsiden? Men har større potensial for barnefamilier

Mangfold og variasjon av beboere – alder, kulturelt, sosialt og økonomisk.

- Utfordring å legge til rette for barnefamilier i skolealder? – er det gode nok uteområder?
- Utfordring å legge til rette for de med lav eller normal inntekt? – unge som i dag leier bolig

Innspillene er fra samspillsgruppe 2: Næring og grunneiere

Scenarie-oppgave

Velg en person fra et utvalg og skildre hvem de som bor på Reina om 15 år er.

Oliver

29 år

Personlighet Akkurat fått barn med samboer

Holdninger Sliter med å finne leilighet som er

Preferanser rimelig nok

Annet

Vil ha liten hage, men den kan være felles med to-tre andre husstander

Har ikke bil, så må være nær barnehagen...bildeling??

Helga

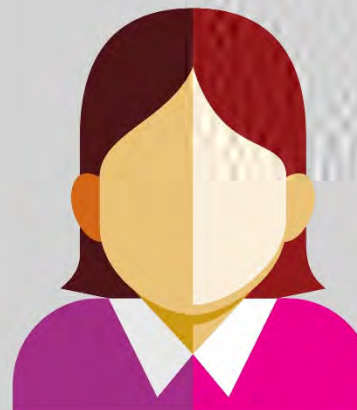
87 år

Personlighet

Vil ha heis og være nær bussen.

Preferanser

Ønsker park med blomster og benk

Marit

10 år

Oversikt av nabogubbene.

Går på utbygd lilleby skole.

Liker å skryte på skolekoleen.

Bruker utearealet som lekeplass. Hele Reinaområdet er trygt, bilfritt og flott.

Foreldrene kjenner naboen.

Spilte inn i skolekassen.

Mie

52 år

Gift med små barn
Personlighet
Holdninger
Preferanser
Annet

Skilt seg fra sin rike mann, og har hatt penger til å starte inn i fotokapet. Mellombokserstilling kommunen.

Sosialt liv med naboen; felles sykkelbåd, felles syttus, kjøkken, oppholdstom, heller ha mindre leilighet, fins gjesteborg integrert.

Flytta dit på grunn av mangfoldet. Lei av ensartet sosiokulturelt miljø.

Margareth

19 år

Mekkelig veskested med kafe håndverktøydagen er utvalg av alle prosjektene oppføring, kam for barn og unge.

Singel
Personlighet
Holdninger
Preferanser
Annet

Har berlingsplass via i Langeland og Schus Lever av behovet for kompetanse på gammel bebyggelse.

Student - det er flott studentby - innpass i en rimelig leilighet.

Studerer kunst og håndverk, venner på Strøttmoen, henger med venner i helga.

KOMpleks hvor Samskipnaden eier deler.

Ønsker å være singel ei stund. Flyttet hit fordi hun har holdninger til bomiljø

Omar

35 år

Personlighet
Holdninger
Preferanser
Annet

Mann og to barn.

Startet sin egen lille butikk - selger kajaker, kajakkhavn på Nyhavna.

Bor og jobber der. Tiltrekkende å ikke flytte seg til og fra jobb.

5. Vedlegg Kort om prosjektet

Plan, hvem deltar og hvordan jobber vi med medvirkning

Reina, Trondheim

Bryggerikvartalet E C Dahls med naboeiendommer

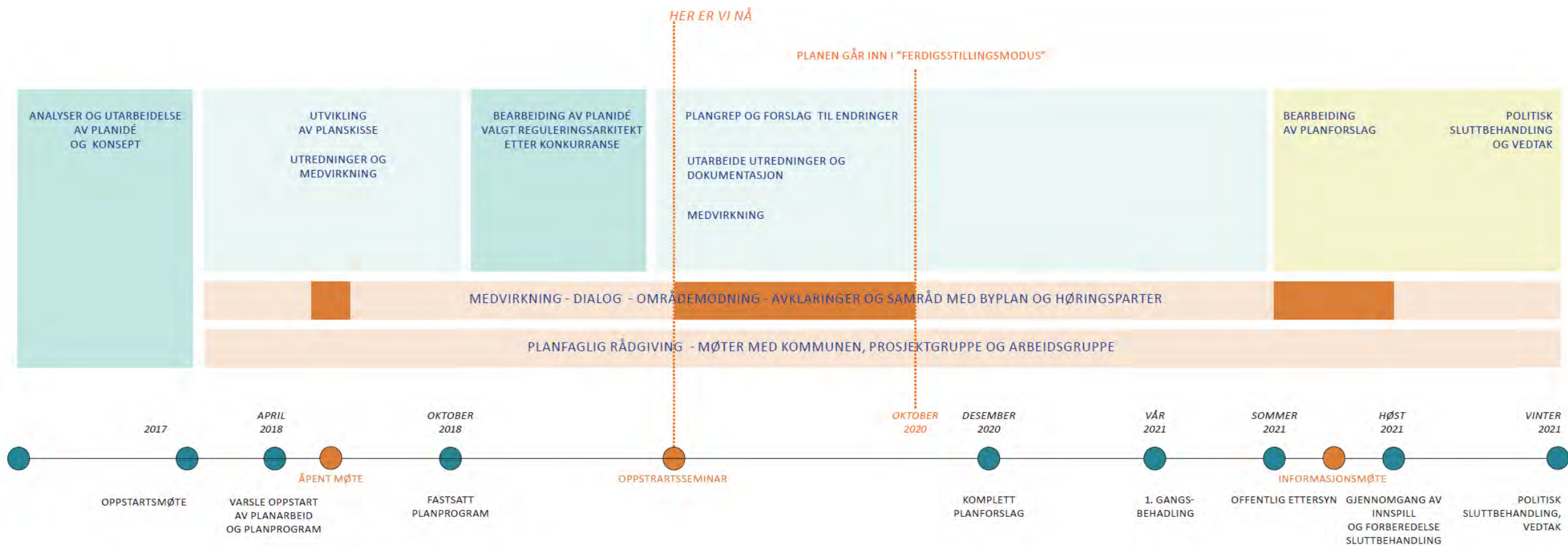
Reina ligger mellom de etablerte boligområdene Svartlamon og Lademoen i syd, Lilleby i øst, Nyhavna i vest og Jarlheimsletta og Ladehamneren i nord.

Mens Lilleby allerede er under utvikling, er planarbeidet for Jarlheimsletta startet opp, mens det nylig ble avholdt arkitektkonkurranse for transformasjonen av Nyhavna etter kommunedelplan for dette området.

Med kort avstand til Midtbyen, transformasjonen av det gamle industribeltet, og stoppesteder for både metrobuss og tog, ligger forholdene tilrette for å utvikle Reina til å bli et sentralt og spennende sentrumsområde i Trondheim.

VIDERE PLANPROSESS

Fremdrift

6. Vedlegg: Plansjer fra Miro

Samspillsgruppe 2 - : Hvordan ser du for deg Reina i framtida.

METODE: Skriv opp stikkord på gele
lapper. Klipp gjerne inn
inspirasjonsbilder fra nett.

Stikkord når vi snakker om stedsiden

- Statisk/ dynamisk
- Lukket/ åpen
- Likt/ Forskjelling
- Faste grenser/ grenseløst
- Sjelfullt, men av hva?
- Ekte/ overfladisk
- En identitet/ flere identiteter
- Opplevs forskjellig for ulike mennesker
- Rike folk - Middelklasse - Arbeiderklasse
- Bånd til historien/tidligere tider
- Orientering
- Identifikasjon
- Helhetsopplevelse
- Atmosfære
- Osv...

Nært
natur og
sjø

tidligere
industriområde

vestvendt
attraktivt
boligområde

mangfold i
bolig - fler
bygges opp
om EC dahls

Kanskje det er
flere steder i
et/2-3 dvs flere
godkjennelser?

utadrettet
virksomhet ut
mot veiene +
bryggeriet

strandveikaia
er attraktivt
for
"tilreisende"

EC Dahls har
et potensiale
til å bli et
senter

Kunne tilby
noe gant inn i
noe som er
industrielt fra
tidligere

Moderne
boligtype i
tomromsleier,
urban moderne,

Bryggeriet er en
identifikasjon
på rekkehusene,
varsel om mellom
høy og gammel,
men også
lokalbygget står

Knyttet mot
kulturmiljø
på
strandveikaia.

Må ha et
mangfold,
ha et tilbud
til mange

rekkehus,
høyhus,

En kontrast
til
svartlamon

Brettlig og
utadrettet borettslag.
Samt fortsettelse
fra et annet 2-3. Må
også opparbeide
noe som ut kan
bli nytt ved like.

Ikke såke
forsuring,
etter at
utbyggeren er
ferdig.

Må ha gode
borettslag
og sameier

Litt i slekt med
solsiden? Mer
gant (der
solsiden har
knytning til blått)

Større potensiale på
Reina å utvikle areal
for barnefamilier

Kanskje en del som er
mer nær
svartlamoen

restaurant
på
strandveikaia

Samspillsgruppe 2
: Hvem bor på Reina om 15 år?
Hvem er de? Hva liker de best
med stedet?

Oliver
28 år

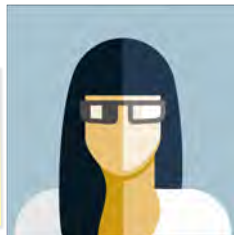
Akkurat fått barn med samboer
Sliter med å finne leilighet som er
rimelig nok
Vil ha liten hage, men den kan
være felles med to-tre andre
husstander

Har ikke bil, så må være nær
barnehagen...bildeing??

Helga
37 år

Vil ha heis og være nær bussen
Ønsker park med blomster og
benk

Mie;
2 barn, 15 og 18
Jobber i Midtbyen
Bodde tidligere på Overvik
Har elbil, men bruker den
kun til hytta i helgene

Mie
32 år

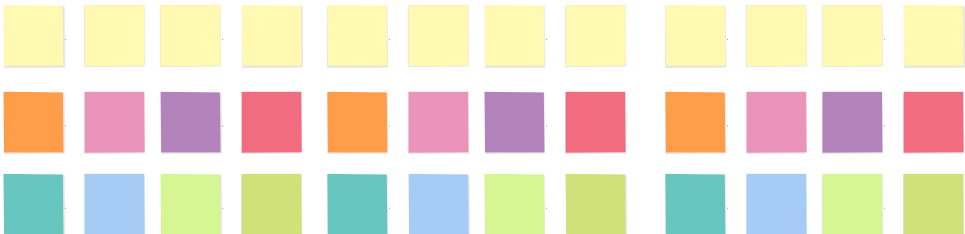
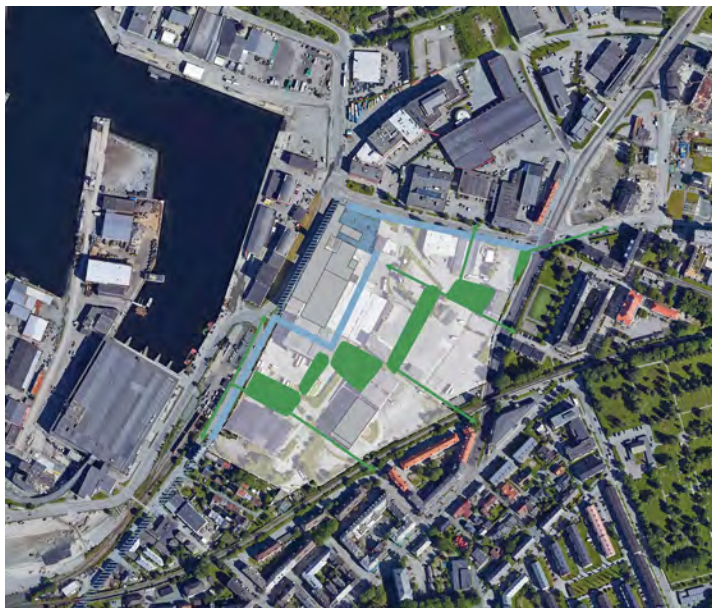
Har ikke bil, men
jobber i
Midtbyen
Bodde tidligere
på Overvik

METODE: Velg en person fra utvalget
over - trekk dem ned i denne ruta og
fortell hvem de er.

Samspillsgruppe 2
Oppgave 4: Plasser
framtidspersonen på favoritt-
stedet sitt - og forklar hvorfor. .

METODE: Marker på kartet. Skriv opp
stikkord på gule lapper. Klipp gjerne
inn inspirasjonsbilder fra nett.

Samspillsgruppe 1 og 3:
Oppgave 2:
Hvordan ser du for deg Reina i
framtida?

METODE: Skriv opp stikkord på gele
lapper. Klipp gjerne inn
inspirasjonsbilder fra nett.

naabolag av ulike
mennesker både
kulturelt/sosialt/
økonomisk

opplevs som
mangfoldigt
men AR det
også

sociala rum
mellan
husen

mye fellesareal
= mindre
behov for
store
leiligheter

trebyen
Trondheim

Sørge for at det er
gode steder å gå
gjennom: gode
veier
møteplasser på
offentlige plasser.

Hjallis
bane

Mange kirker
og kirker -
gode
søforhold ned

Minst en
ballbinge.

En kortere
runde enn rundt
Ladøhammen.

Bytten groner ut
at det er mer
å gjøre i byen -
kulturelle
opplevelser
utendørs og
interiør.

Viktig å ha store
fellesarealer -
både ute i hnt
og inne på
leilighet.

grøntstruktur
som binder
sammen reina
bøt
svartlamon

veiter
mellom
husene

Både høy
utnyttelse og
varierte kost
av å bo der.

fellesskap
mellom
mennesker/
naboskap

mye grøntareal
også utenom de
avsatte
grøntområdene

Steder å
møtes?

fortsettelse av tett
trehusbygging

små lokaler langs
strandveien til
mindre
arealkrevende
næringsliv

lave høyder på
hus som
skaper gode
rom og trygt
nabolag

rikt miljø
= mangfold
av folk

gjennopplive
gamle fotball-
løkka/skøytebane

Fortetting
med trivsel
og sjel

kulturopplevelser
lett tilgjengelig
både for dem som
bor der og utnfr

Stikkord når vi snakker om stedsidentitet:

Statisk/ dynamisk
Lukket/ åpen
Likeins overalt/ Variert
Faste grenser/ grenseløs
Sjelfullt, men av hva?
Ekte/ overfladisk
En identitet/ flere identiteter
Opplevs forskjellig for ulike mennesker
Rike folk - Middelklasse - Arbeiderklasse
Bånd til historien/tidligere tider
Orientering
Identifikasjon
Helhetsopplevelse
Atmosfære
Osv...

Samspillsgruppe 1 og 3:
Oppgave 3: Hvem bor på Reina
om 15 år? Hvem er de? Hva
liker de best med stedet?
Fortell om 17. juni 2035

Oscar
15 år

Marit
10 år

Går på utbygd lilleby skole.

Skriver utmerkelser som lekeplassen. Her! Ransoverdået er trygt, sånt er best.

Foreldre bestemmer alt.

Skolearbeid er viktig.

Skolearbeid er viktig.

Skolearbeid er viktig.

Mie
52 år

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Omar
18 år

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Mann og to barn.

METODE: Velg en person fra utvalget over - trekk dem ned i denne ruta og fortell hvem de er.

Margareth
19 år

Kompleks
Innovasjonsprisen er det beste.

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting. Har vært med på mange ting.

Samspillsgruppe 1 og 3:
Oppgave 4: Plasser
framtidspersonen på favoritt-
stedet sitt - og forklar hvorfor. .

METODE: Marker på kartet. Skriv opp
stikkord på gule lapper. Klipp gjerne
inn inspirasjonsbilder fra nett.

JARLHEIMSLETTA

Referat fra arbeidsmøte 2: Uteområder

LILLEBY

REINA

NYHAVNA

LADEMOEN

SVARTLAMON

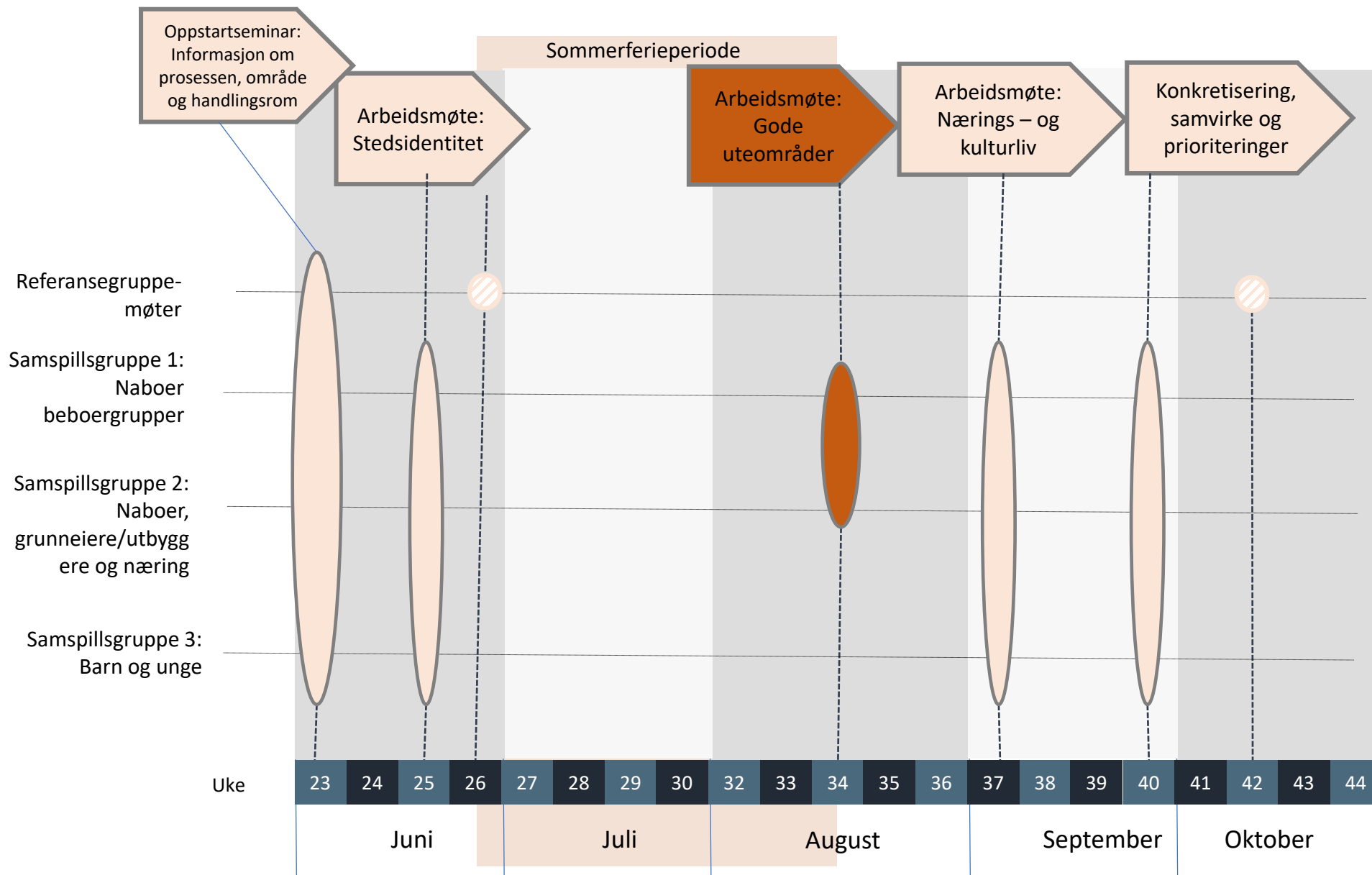

Innhold

1. Oversikt over møteplan
2. Deltagere: hvem var invitert, og hvem kom.
3. Kort om møtet
4. Diskusjon om prosess i innledning og avslutning av møtet
5. Oppgaver
6. Fra diskusjon
7. Vedlegg: Kort om prosjektet
8. Bilde av alle plansjer fra arbeidsmøtet

1. Tema for møtet: Gode uterom

Merk: Oppdatert i hht presentert tidligere

2. Deltagere: Samspillgrupper og prosjektgruppen

SAMSPILLGRUPPE 1 - NABOER OG BEBOERE	Representant	Tilstede
Svartlamoen beboerforening	Katrine E. Standahl	x
	Morten Spets,	x
	Johanna Guldborg	x
Svartlamoen boligstiftelse	Vegar Røe	x
Lademoen Vel	Jan Olav Straume	
BL Gardemoen Park (nr. 9, 10 enheter)	Reidar Løfaldli	x
Sameiet Gardemoens gate 5 (8 enheter)	Håvard Engen	
SAMSPILLGRUPPE 2 - NÆRING OG GRUNNEIERE		
Trondheim Havn	Per Arne Tefre	
Bane NOR Eiendom	Dag Haugdal	
Stiklestadveien Eiendom v/ OBOS	Torkild Lenes	
E.C. Dahls Bryggeri	Kristian Berger	
E.C. Dahls Pub og Kjøkken	Alexander Skjefte	
Svartlamoen Kultur- og Næringsstiftelse	Olav Sjelmo	
Ramp Pub og Spiseri	Øystein Elstad	
SAMSPILLGRUPPE 3 - BARN OG UNGE		
FAU Lilleby skole	Kristiane Lange	
Elevrådet Lilleby skole	Ranveig Fosmo Holden	
Fagenhet for oppvekst og utdanning	Rune Sandmark	
Trygg/ Lade idrett	Eivind Askeland	x
Kulset Musikkmanesjen bhg	Nora Kulset	
Lademoen bhg	Gøril Linge Five	
OBSERVATØR BYPLANKONTORET TRD		
KOMMUNE	Vidar Vollan	x
PROSJEKTGRUPPE		
Gottlieb Paludan Architects (GPA) - ansvarlig for medvirkningsprosessen	Iselin Linga	X
	Kris Ervik	x
Lundhagem Arkitekter - Planansvarlig	Kristine Strøm-Gundersen	x
	Jon Nordberg	x
Representanter for grunneiergruppe	Frode Reinaas	x
	Geir Halmøy	

Alle til venstre var invitert, det er satt kryss ved dem som var til stede.

3. Kort om møtet

- Tema for møtet var gode uterom. På forhånd ble det sendt ut et informasjonshefte om ting å tenke på for å lage gode uterom. Urbane uterom kan handle om mange ulike kvaliteter, som å gi natur- og sanseopplevelse, gode mellomrom mellom hus og trafikk, som tilbyr muligheter for aktivitet på plassen, intimitet og tilhørighet. Det er viktig med gode overganger mellom privat og offentlig, bygg og uteområder, eller mellom hus og trafikk.
- Oppgavene var delt i to, om å beskrive ideer for det offentlige uterommet, og det private uterommet, som kan være delt mellom beboere.
- Før oppgavene presenterte GPA en påminning om medvirkningsprosessen og at all informasjon nå ligger på nettsiden www.medvirkningreina.no.
- Før oppgaver om uterom hadde Svartlamoen et par spørsmål til planprogrammet som bare delvis ble besvart. Det gikk mye tid av møtet til å diskutere prosess, grad av medvirkning og hva man kan eller ønsker å medvirke på.

4. Diskusjon i oppstart om prosess.

- *Svartlamon beboerforeningsrepresentanter hadde spørsmål og ønsker til medvirkningsprosessen. Svartlamons beboerforeningsrepresentant Vegard Røe hadde spørsmål om sammenligningsprosjekter.*
- Spørsmål 1: Johanna Gullberg viser til planprogrammet. Hun lurer på i hvilken grad svarene til høringsinnspill til planprogrammet er juridisk bindende.
- Spørsmål 2: Blant annet ønsket Svartlamon å bidra i mye større grad i oppstartsseminaret, og det er overraskende om oppstartsseminaret som har vært ikke har tatt dette fullstendig til følge. Er dette oppstartsseminaret å anse som avholdt når Svartlamon ikke har fått bidra?
- Ønske fra Katrine Standahl: Alle gule lapper fra samspillsmøter må deles, både fra dette og forrige. Ønsket tas til følge.
- Spørsmål fra Svartlamons beboerforeningsrepresentant: Hvilke byggeprosjekter har vært vellykket i Trondheim siste 15 år? Planansvarlig bør som eksperter kunne si noe om dette.
- Planansvarlig sitt svar: Dette er ikke tema nå, nå er ønsket å samskape og komme opp med ideer sammen med representantene.
- Spørsmål fra Gullberg angående prosess: Skal vi medvirke på det fysiske eller også på det sosiale?
- Prosessansvarlig sitt svar: Både fysiske og organisatoriske innspill vil være interessante. ‘
- Ønske til gruppeinndeling: gitt at det møtte opp få representanter, og de fleste var fra Svartlamon, anmodet Vegar Røe om at samspillsgruppene burde være blandet. Ønsket ble tatt til følge.

4. Diskusjon i avslutning om prosess.

- *Svartlamon beboerforeningsrepresentanter hadde flere spørsmål og ønsker til medvirkningsprosessen..*
- Svartlamoen beboerforening ønsker å være lenger opp i medvirkningstrappa. Har man ikke lik tilgang på informasjon er det ikke god nok medvirkning.
- Planansvarlig sitt svar: Dere vil kunne få mer informasjon når planforslaget utformes og da kan vi justere i møte.
- Vidar Vollan: Det kunne vært større fokus i prosessen på naboskapet, og hva naboene tenker om utvikling nær seg.
- Prosessleders svar: Dette vil bli hensyntatt i den sosiokulturelle analysen.
- Innspill fra Svartlamon beboerforenings representant Morten Spets: Kan man presentere noe man har tenkt på og jobbet med som et innspill til prosessen, jf. at han ble inspirert til å tenke at Langeland og Schei skulle stå-
- Prosessleders svar: det må vurderes.

Hva er viktig for gode uteområder?

Inspirasjon fra Lundhagem

UTEROM

SAMSPILLSMØTE REINABY
19. AUGUST 2020

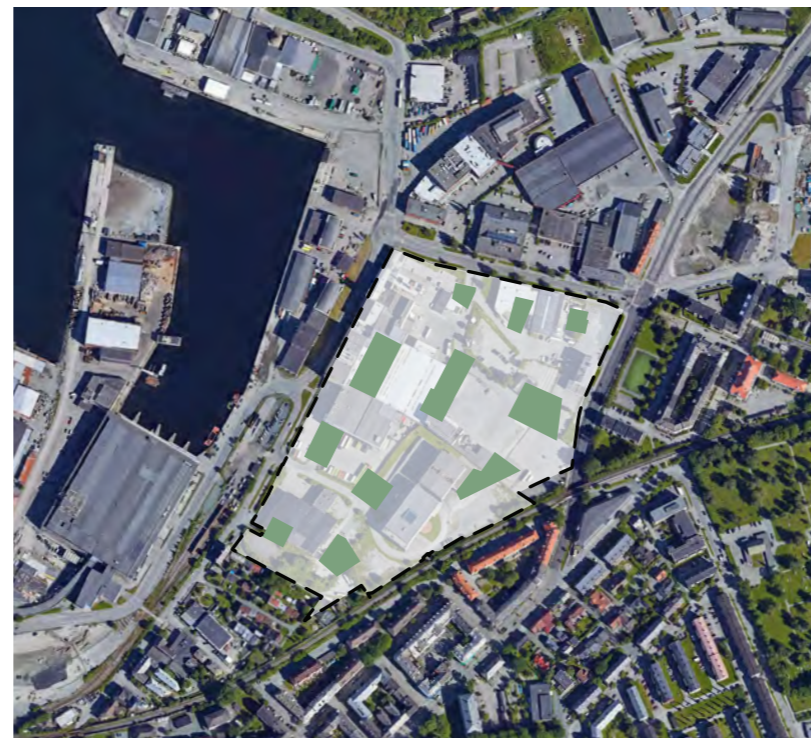
lundhagem + **GOTTLIEB
PALUDAN**
ARCHITECTS

Mangfoldige og tydelige offentlig tilgjengelige rom

For å skape gode møteplasser for ulike mennesker og ulike situasjoner ønsker vi å etablere et mangfold av forbindelser og offentlig tilgjengelige rom av ulik karakter, kvalitet og tydelige romlige avgrensninger.

Private uterom

I tillegg til gode offentlige tilgjengelige rom er det viktig å også etablere gode skjermede uterom for beboere.

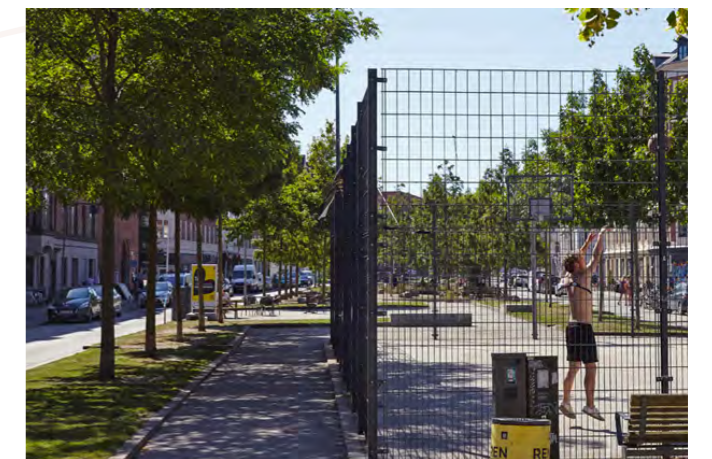
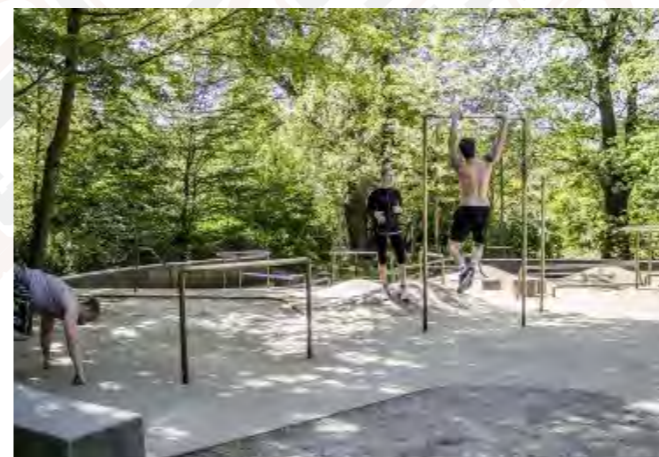
Lek og rekreasjon som del av fellesskapet

Varierte aktiviteter i de offentlig tilgjengelige rommene, nye og bedre koblinger opp mot tiliggende idrettsflater, og lek/rekreasjon i private uterom.

PRYDHAGE / KUNST

ORGANISERT OG EGENORGANISERT IDRETT

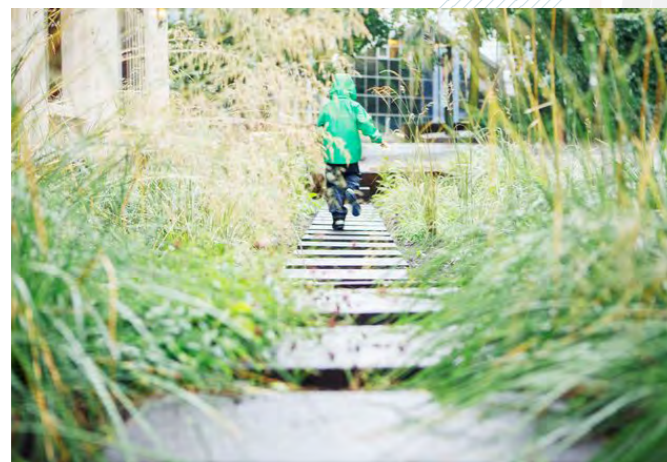

GATER / BYROM

PARK / NATUR

BARNEHAGE

BYPARK MED SITTEGRUPPER OG AKTIVITETER

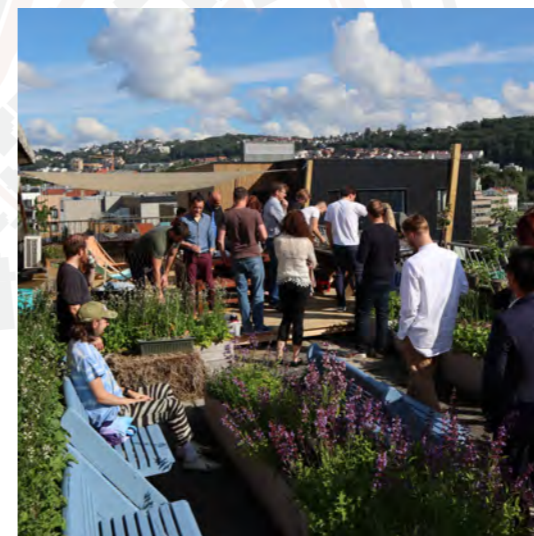

TAKHAGER

SYKKELPARKERING OG DRIVHUS

NABOLAGSHAGER

1. Trapper.

2. Inntrukket privat sone.

OVERGANGEN MELLOM BYGG OG UTEROM

Både for beboernes boopplevelse og ferdendes opplevelse av byrommet er det viktig å ha en klar overgang mellom privat og offentlig sone.

Dette kan gjøres på flere måter, og er her illustrert ved eksempler:

- 1: Trapper
- 2: Inntrukket privat sone
- 3: Forhage
- 4: Grønn barriere
- 5: Nivåforskjell

3. Forhage.

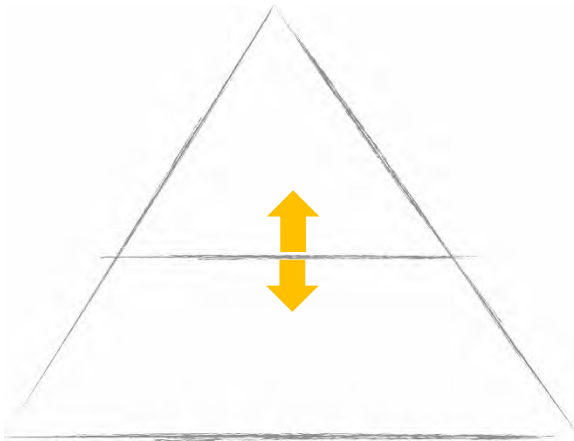
4. Grønn barriere.

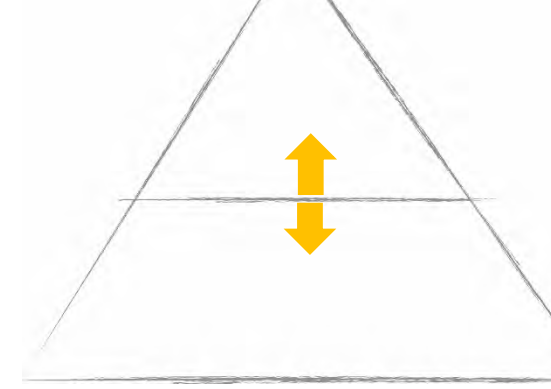
5. Nivåforskjell.

5. Oppgaver

- Mål: få ideer, kombinasjoner og prioriteringer på hvordan man skaper gode, mangfoldige og varierte uterom.
- Oppgave 1. Oppvarming – velge et rom dere kjenner i Trondheim
- Spørsmål for å analysere området, gjøres individuelt og deles i plenum
- Oppgave 2 – Offentlige uterom
- Oppgave 3 – Private uterom

Oppgave 1: Oppvarming og idemyldring

Velge et uterom alle på gruppen kjenner til: Lamoparken, Lilleby, Torvet, Bakklandstorvet, Sirkusparken, Nordre gate, Frihetsparken, Promenaden langs Nidelva, Adressaparken, Strandveiparken.

Spørsmål til oppgave 1

Besvar spørsmålene under for det valgte uteområde.

Dette gjør dere individuelt. Noter på post it - lapper.

Skriv ned adjektiver som beskriver opplevelsen, og hva du føler når du er på stedet.

- Hvordan oppleves området? Hvorfor?
- Opplevs det trygt? Hvorfor? For hvem?
- Hvordan forstår man hvor det er og hva som skal foregå der?
- Hvordan finner man fram?
- Er det deler av det man holder seg unna? Hvorfor?

Lillebyparken
opples som

- artsfattig
- åpen
- kjedelig/monoton
- viktig med grønntarealer i området
- bra utvalg av utrustning boller/benke

Strandveiparken

- planlagt => kjedelig
- få sitteplasser
- bra med basketbane/mulighet for uorganisert aktivitet - men den er nå stengt.

op

r det v
oter p
kriver

føler når du er på stedet.

er? Hvorfor?
er? For hvem?

et er og hva som skal foregå der?

Lilleby

- myll
- ubrukt
- "privat"
- stille

Strandveiparken

- Åpent
- Trossnitt
- Variert
- Litt rotete
- Inviterende
- Delvis velholdt

LILLEBY	STRANDVEIPARKEN
INNUKKET	URBANT
MODERNE	GRØNT MIDT I TRAFIKK
BARNEVENNLIG	UNGDOMMELIG

TORVET

Tydelig samtidig fritt. En stor luke gir et man kan gjøre hva man vil/ mye forskjellige. Tydelig sonerdeling med sittesoner, både private og offentlige (der du ikke må kjøpe noe) Det oppleves trygt for alle. Følelser oversiktlig, mange folk gir trygghet, godt lys

STRANDVEIPARKEN

- Tilrette lagt for aktivitet
- Tilgjengelig
- Intuitivt
- Utfordring støyboliger
- Utfordring støyboliger

algte uteområde.
i post it - lapper.
opplevsen, og hva du føler når du er på st

rfor?
hvem?

Hvordan forstår man hvor det er og hva som skal foregå der?
Hvordan finner man fram

Strandveiparken.
Fin for små barn
Ballbingen er 'brutal'

seg unna? Hvorfor?
terpå.

1 Lamsparken (Opplevs)

- Åpent men skjemat
- Mangfold, barn, ungdom, eldre, løse fugler
- Anngangene klar, meris
- Historisk

2 Trygt?

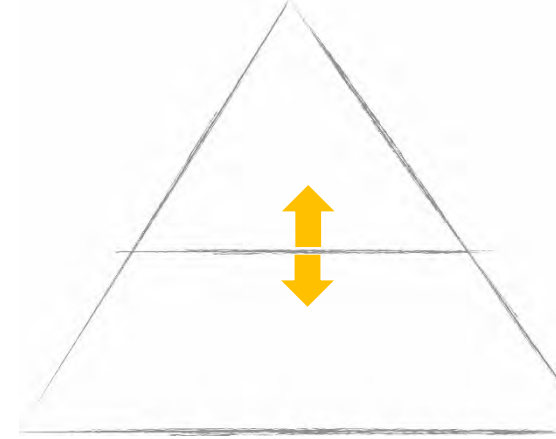
- Ja

- også også rasmilid, uten konflikt m. for angrensning bli vel

3 Navnet (Lamsparken)

4 Bussgauge

Oppgave 2: Offentlige uterom

Noter på post-its og heng de opp på veggen

Del 1:

Hva skal de offentlige uterommene på Reina være – myldre over hvilke grep man skal ta for å gjøre det best mulig .

Del 2:

Lag kule kombinasjoner, finn muligheter for flerbruk

Hvilke grep kan løse flest utfordringer?

Hvordan kan man skape sammenheng mellom de ulike områdene? For alle områdene?

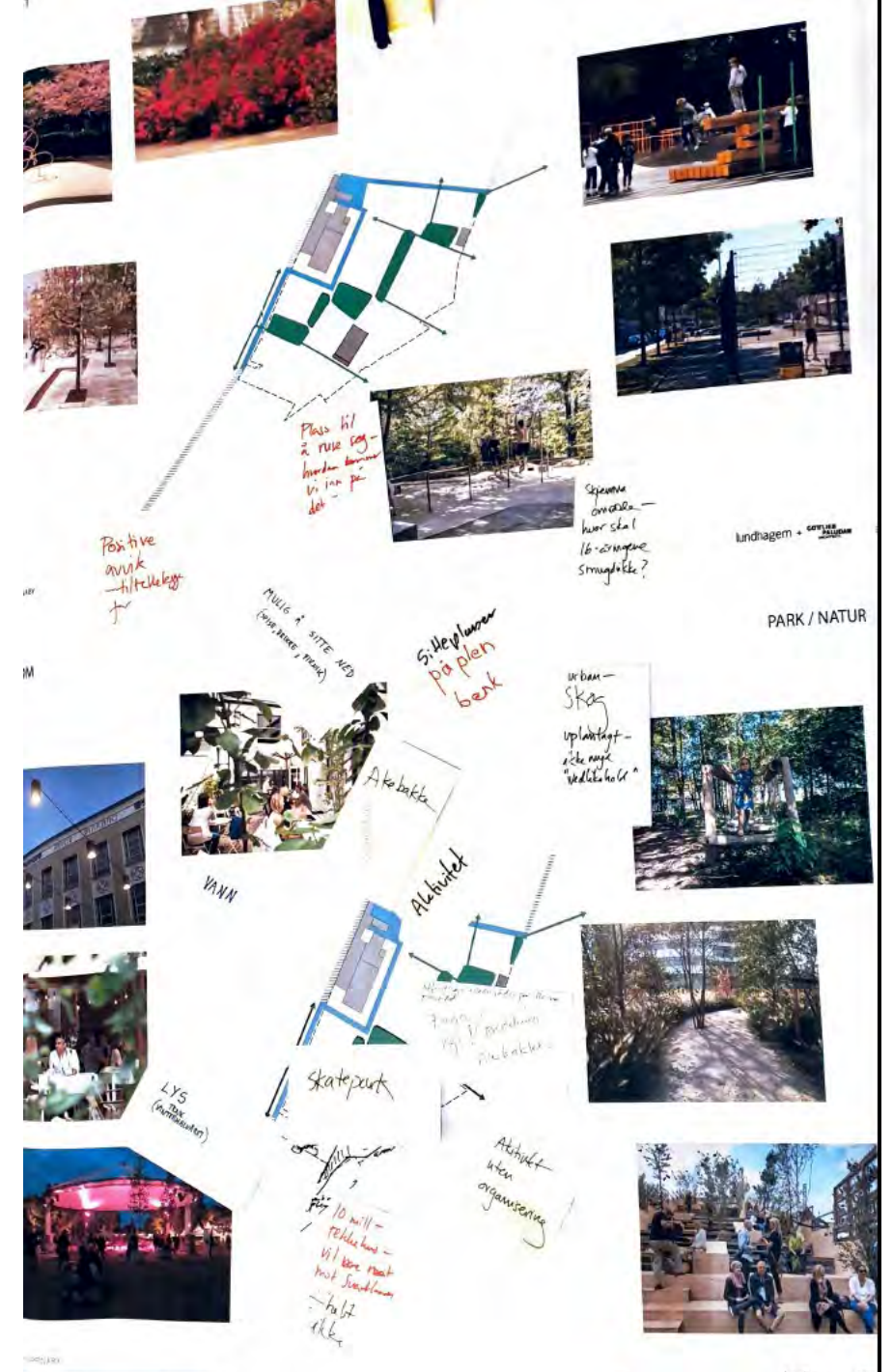
Del 3:

Oppsummering: Bli enig om de viktigste grepene, ring rundt gode alternativ.

Dere skal etter hvert presentere hva dere har gjort i plenum.

6: Diskusjon gruppe 1:

- Vil ha plass til avvikere, og planlegge for det uplanlagte.
- Skjerme for at man skal kunne gjemme seg vekk både om man vil ruse seg, og
- Helst ikke ti millioners rekkehus
- Plass til flere grupper (barn, eldre, ungdommer, de på siden av samfunnet)
- Hvor er det plass til å skjerme seg?
- Lage plass til noen avvik og litt «rufs»
- Planlegge for det uplanlagte
 - Uplanlagt skog f.eks.
- Hvor striglet og planlagt skal det være?
- Terreng og lekeplass bør ikke være helt striglet
- Utvide «skogen» fra svartlamon?
- Undersøke om det er noen områder på tomten i dag som har litt terreng eller gode kvaliteter som bør bevares eller bygges videre på

6: Diskusjon gruppe 2:

- Man må tenke på at det kan være aktivitet i de offentlige uterommene til ulike tider. Legge inn buffere mot boligene.
- Tilrettelegge for et mangfold av aktiviteter. Unngå at en aktivitet blir veldig dominerende og at ikke en gruppe (med den interessen) «tar over» området. F.eks. ballbinge eller basketbane.
- Tilrettelegge for ulike aldre. Det ble trukket frem et eksempel fra et område i København hvor de hadde laget opphøyde blomsterbed og det viste seg at eldre mennesker gikk å luket i bedene fordi de var i en god høyde for dem.
- Gode uterom, også om vinteren. F.eks. isflate, akebakke, skiløype.
- God belysning som bidrar til trygghet og god orientering
- Utadrettet virksomhet (café/isbar) gir også liv til uteområdet
- Hvis man vil at folk skal komme til området, må det også tilrettelegges for at folk får dekt sine behov – hvis ikke finner de en måte selv. F.eks. søppeldunker, offentlige toaletter (bør være gratis)
- Lage en rød tråd gjennom området, men at det kan være ulike «verdener» på området
- Få noe ut av det «naturlige». Ikke nødvendigvis leker som legger føringer for leken, men ting som barna kan velge hvordan de vil bruke selv. Gi spillerom for fantasien

BARNEHAGE

BYPARK MED SITTEGRUPPER OG AKTIVITETER

0 200 Samspillområde REINBY

Oppgave 2: Offentlige uterom

Stener på post-its og heng de opp på veggene

Del 1:
Hvor skal de offentlige uterommene på Reinby være – og hvilke typer aktiviteter skal de ha? I tillegg skal de ha en god høyde for dem.

Del 2:
Lag kule konstruksjoner, finn muligheter for flerstet. Hvilke grep kan løse flere utfordringer? Hvordan kan man skape sammenheng mellom de ulike områdene? For alle områdene?

Del 3:
Oppsummering. Bli enig om de viktigste grepene, ring rett ut gode alternativer. Hvor skal etter hvert presentere hva dere har gjort i plenum.

GC PALUDAN ARCHITECTS

Balken med lukket og åpent område
Gode belysting

Pluss en vannaktivitet, her ideelt (sønn)

Toalett (Gratis)

Isflate eller annen vinteraktivitet

Søppelboks

Inviterer til mangfoldig og fri lek (ikke bare ball/ basketball/ basketballaktivitet)

Takkfeltet kommer høyt opp i uteliv (siv. Parken København)

Rolig atmosfære plass - Et stoppested på veien

Isflate

Rekkevis for eldres

Grønn? Treningsutstyr ute (siv. 4. spektrum)

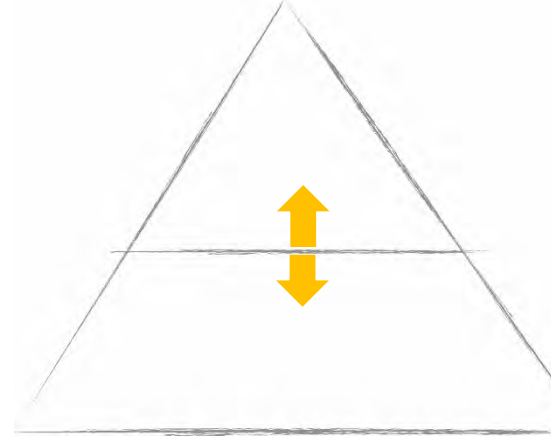
Grønnspillemuligheter

mspillområde REINBY

lundhagem + GORTAN

Oppgave 3: Private uterom

Noter på post-its og heng de opp på veggen

Del 1:

Hva skal de private uterommene på Reina være – myldre over gode grep når målet er mangfold og variasjon?

Hvordan oppleves rommet som mangfoldig?

Hvordan tiltrekke et mangfold av beboere?

Hvilke grep man skal ta for å gjøre det best mulig?

Del 2:

Lag kule kombinasjoner, finn muligheter for flerbruk

Hvilke grep kan løse flest utfordringer?

Hvordan skape sammenheng mellom det private og det offentlige.

Del 3: Oppsummering: Bli enig om de viktigste grepene, ring rundt gode alternativ.

Dere skal etter hvert presentere hva dere har gjort i plenum.

6: Diskusjon gruppe 1:

- Det ble trukket frem et eksempel om gode bakgårder hvor det er mye liv og det føles trygt.
 - Føles trygt å slippe barna ut
 - Gir et tydelig skille mellom offentlig og privat
 - Forutsetninger for at slike bakgårder oppleves gode er sollys (ikke for mange etasjer), og at det ikke er for mange boenheter slik at man ikke vet hvem som bor der.
- Tenke på inngang og f.eks. sykkelparkering, at det gjør at man naturlig må gjennom området.
- Få til en god overgangen mellom 1.etasje og ut mot offentlige utearealer. Lage en buffer. Gjerne hevet første etasje slik at man ikke opplever at folk ser inn til deg.
- Bakgårder med sol!
- Trenger sosiale møterom både ute og inne.
- Hvordan blir bruk av bakgår dersom bygg blir for høye?
- Ingen høyhus
- Forhold bredde på gate + bygg
- Håndbok/føringer for området rundt utforming.

4. Grønn barriere.

INABY

Sosiale møterom
inne og ute

Forhold bredde på gate + bygg

3: Priv...
eng de opp på veggen

rommene på Reina være - myldre over gode grep når målet er mangfold og

leves rommet som mangfoldig?
ekke et mangfold av beboere?
an skal ta for å gjøre det best mulig?

Hvor er det Sosiale?

binasjoner, finn muligheter for flerbruk
an løse flest utfordringer?
ve sammenheng mellom det private og det offentlige.

Bli enig om de viktigste grepene, ring rundt gode alternativ.
esente hva dere har gjort i plenum.

GOTTLIEB
PALLUDAN
ARCHITECTS

Supermet
Bakgårder
med sol!

Ingen høy

Bruk av bakgård
dersom bygg
blir for høye?

Håndbok/
føring for området
rundt utforming

Høy 1. etas.
med tilknytning til
gate

INABY

smøte REINABY

6: Diskusjon gruppe 2:

4 Grønn barriere.

5 Nivåforskjel.

- Bakgårdene bør en indre sosial kvalitet med såpass sosial kontroll at det oppleves trygt.
 - Åpenhet mellom det offentlige og private er sikkert for barn når man har godt og kjent naboskap.
 - Bilen er den skumleste trusselen, bør organisere slik at man ikke kan gå fra leilighet rett i parkeringskjeller
- Gløtt inn i private uterom fra offentlig kommunikasjon er viktig
- Privat sone langs vegg i gårdsrom
- Nok jord til at det kan være store trær der, det vil ikke være mulig dersom det skal være parkeringskjeller under alt.
- Felles selskapsrom og/eller paviljong i bakgården
- Aktivere uterommet med grønnsaker, kompost, litt rufsete områder med funksjon etc.
- Organisere slik at tilfeldige møter skjer.
- Kombinasjon av at det er sammenheng med offentlige rom og det private

lundhagem + GÖTTFRID PALUDAN ARCHITECTS

de målet er mangfold og

Diskusjon i plenum

Plenum om tema uteområde:

Viktige grep:

- Vil man ha forskjellige folk som bor der må man ha ulike inngangsbilletter – pris på boligene som er der.
- Lokal forankring – se på gode uterom som fungerer i Trondheim. Undersøke hvorfor de fungerer.
- God overgang mot nabotomter; offentlige rom, sosiale plasser, grøntområde
- Unngå at det bare blir uterom som er helt gjennomtenkt og striglet. Legge til rette for at barn og voksne kan bestemme selv hvordan de vil bruke noen av uterommene
- Uplanlagte og «naturlige» grøntområder
- Gjøre det mulig å trekke seg unna, og gjemme seg. Områder for eldre, voksne, ungdommer og barn. Steder hvor alle aldre kan være sammen, og steder hvor de kan være alene.
- Gode og gjennomtenkte overganger mellom 1. etasje i bygg og uterommene
- «Skog og gress i eventyrland»

- Buffersone: Felles nedgang til p-kjeller – eller felles inngang.

7. Kort om prosjektet

Reina, Trondheim

Bryggerikvartalet E C Dahls med naboeiendommer

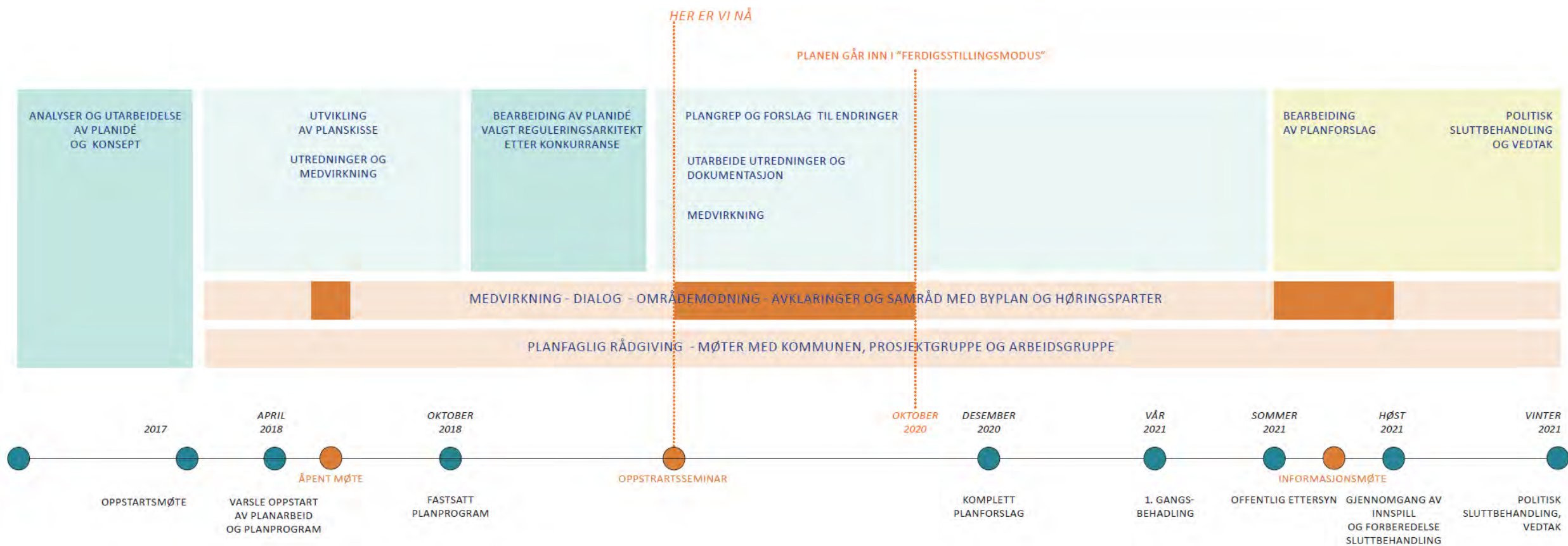
Reina ligger mellom de etablerte boligområdene Svartlamon og Lademoen i syd, Lilleby i øst, Nyhavna i vest og Jarlheimsletta og Ladehamneren i nord.

Mens Lilleby allerede er under utvikling, er planarbeidet for Jarlheimsletta startet opp, mens det nylig ble avholdt arkitektkonkurranse for transformasjonen av Nyhavna etter kommunedelplan for dette området.

Med kort avstand til Midtbyen, transformasjonen av det gamle industribeltet, og stoppesteder for både metrobuss og tog, ligger forholdene tilrette for å utvikle Reina til å bli et sentralt og spennende sentrumsområde i Trondheim.

VIDERE PLANPROSESS

Fremdrift

8. Vedlegg: Bilde av alle plansjer fra arbeidsmøtet

Slik de så ut etter samspillsmøtet.

- Lillebyparken:
- oppbues som
 - artsfattig
 - åpen
 - kjedelig/monoton
 - viktig med giratarellet i området
 - bra at det er infrastruktur Trossa/robo

op

Strandveiparken:

- planlagt => kjedelig
- få sitteplasser
- bra med basketbane/mulighet for uorganisert aktivitet - men den er nå stengt.

r det v

oter p

kriver

føler når du er på stedet.

t? Hvorfor?

r? For hvem?

et er og hva som skal foregå der?

Lilleby

- nytt
- urbant
- "privat"

- stille

Strandveiparken

- Åpent
- Transitt
- Variert
- Litt rotete
- Inviterende
- Derlig vakkert

LILLEBY

STRANDVEIPARKEN

INNLUKKET

URBANT

MODERNE

GRØNT MIDT I TRAFIKK

BARNEVENNLIG

UNGDOMMELIG

TORBET

Tydlig samtidig fritt. En stor flate gir at man kan gjøre hva man vil/ mye forskjellig. Tydelig soneinndeling med sittesoner, både "private" og offentlige (der du ikke må kjøpe noe). Det oppføres trygt for alle. Får oversiktlig, mye folk gir trygghet, godt lys

STRANDVEIPARKEN

- Tilrettelagt for aktivitet
- Tilgjengelig
- Intuitivt
- Utfordring støy->boliger
- Utfordring støy->veier

1 Lamoparken (oppleves)
 Åpent men skjenket
 - Mangfold, barn, ungdom, eldre, løse fugler
 - Anngemomter, noria
 - Historisk

Torvett

- Åpent fat, staselig, europeisk.
- Focdi: Ikke mitt, transpans
- Trygt fordi oversiktig
- Luthig, lyst
- Finner fram pga trærne i gatene som leder dit
- Oppholder meg helst i randsonen

algte uteområde.

å post it - lapper.

opplevelsen, og hva du føler når du er på sti

rfor?

hvem?

2 Trygt?
 - Ja
 - ~~ikke~~ også rasmiljø, uten konflikt m. fa
 - avgrensing bli veq

- Hvordan forstår man hvor det er og hva som skal foregå der?

- Hvordan finner man fram?

Narvet (Lamoparken) 3

Strandv.

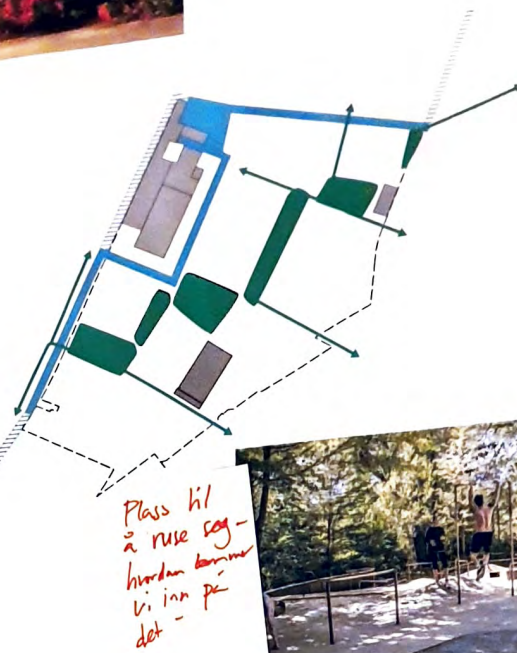
Fin for små barn
 Ballbingen er "brutal"

seg unna? Hvorfor?

tterpå.

Buss
 gange

4

Plass til
å ruse seg -
hvor kommer
vi inn på
det -

Skjemna
område -
hvor skal
16-årsgruppe
smugdrikke?

lundhagem + GOTLIEB
PALLIDAN
ARCHITECTS

Positive
avvik
- tilfellest
for

MULIG Å SITE NED
(SPISE, PRISSE, TILKJØP)

S: Høy plattform
på plen
benk

PARK / NATUR

urban -
skog
upplamt -
ikke nye
"vedlikehold"

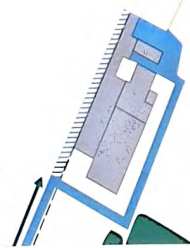

Akebakke

Aktivitet

VANN

Offentlig utleiemodus på Roms
Farger og
Rgn i
Akebakke.

skatepark

LYS
Til
(VINTERTID)

Aktivitet
uten
organisering

1. Trapper

2. Intrukket privat sone

OVERGANGEN MELLOM BYGG OG UTEROM

Både for beboernes buopplevelse og ferdesendes opplevelse av byrommet er det viktig å ha en klar overgang mellom privat og offentlig sone.

Dette kan gjøres på flere måter, og er her illustrert ved eksempler.

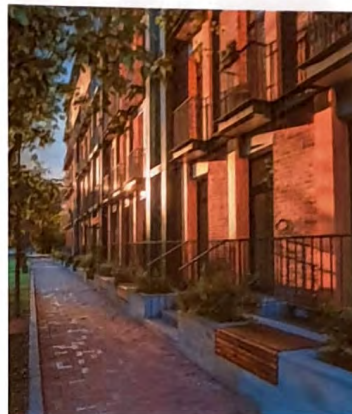
1. Trapper
2. Intrukket privat sone
3. Forhage
4. Grønn barriere
5. Nivåforskjell

3. Forhage

4. Grønn barriere

5. Nivåforskjell

Oppgave 3: Private uterom

Noter på post-its og heng de opp på veggen

Del 1: Hva skal de private uterommene på Reina være - myldre over gode grep når målet er mangfold og variasjon?

- Hvordan oppleves rommet som mangfoldig?
- Hvordan tiltrekke et mangfold av beboere?
- Hvilke grep man skal ta for å gjøre det best mulig?

Del 2: Lag kule kombinasjoner, finn muligheter for flerbruk

- Hvilke grep kan løse flest utfordringer?
- Hvordan skape sammenheng mellom det private og det offentlige.

Del 3: Oppsummering: Bli enig om de viktigste grepene, ring rundt gode alternativer. Dere skal etter hvert presentere hva dere har gjort i plenum.

GOTTLIEB PALLUDAN ARCHITECTS

- Annytte takflater
Hva kan ligge på det?

- Biltre område er viktig for bygget

Felleslokale
gjerne parkering
i uterommet

Åpent mellom offentlig og privat er sikkert for barn, når godt og kjedelig naboskap

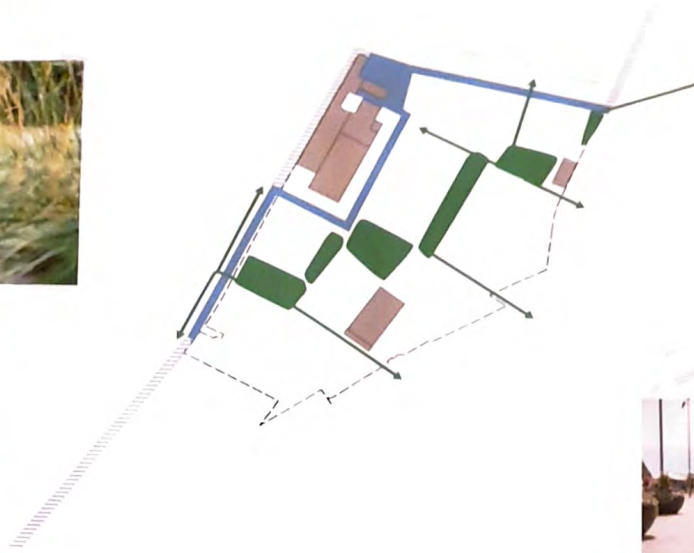
Aktivisere uterommet
m/grensatter etc

Privat sone langs
vegg i gåtrossom
Når jord til
stue for
nær terre

Organiserte
skal at
tidlige møter
slippe

Felles selskapsrom i
bakgården

Slutt inn i
private uterom
fra off. gaterom
viktig
for store kvalitet
til off. gaterom

Oppgave 2: Offentlige uterom

Noter på post-its og heng de opp på veggen

Del 1:

Hva skal de offentlige uterommene på Reina være - myldre over hvilke grep man skal ta for å gjøre det best mulig

Del 2:

Lag kule kombinasjoner, finn muligheter for flerbruk

Hvilke grep kan løse flest utfordringer?

Hvordan kan man skape sammenheng mellom de ulike områdene? For alle områdene?

Del 3:

Oppsummering: Bli enig om de viktigste grepene, ring rundt gode alternativ.

Dere skal etter hvert presentere hva dere har gjort i plenum.

GC PALUDAN ARCHITECTS

Bulker mot solen slik at ikke høykilet
Gritt oppholds plass hele dag
God belysning

Plass med vane aktivitet, her identitet ("havn")

Tydlig a fine fram til rommene
Toalett (Gratis)

Inviter A mangfoldig og fri lek (ikke bare idrett / konkurransedrikket)

Cafe eller annen utvalgtt virksomhet

Solvegg sol plate

- Rolig tiltrekkelst plass
- Et stoppested på veien

Solplate

Takplate komer høyt opp i stråket (eks. P-hus København)

- Grøn ?
- Treningsutstyr ute (fr. 4 spektrum)

Rosehage for eldre

Elderbrøparken
Ånaoppløvsur

INABY

Sosiale møterom
inne og ute

Forhold bredde
på gate + bygning
høyder

3: Privat

eng de opp på veggen

rommene på Reina være – myldre over gode grep når målet er mangfold og

leves rommet som mangfoldig?

ekke et mangfold av beboere?

man skal ta for å gjøre det best mulig?

binasjoner, finn muligheter for flerbruk

an løse flest utfordringer?

de sammenheng mellom det private og det offentlige.

Bli enig om de viktigste grepene, ring rundt gode alternativ.

resente hva dere har gjort i plenum.

Hvor er det
sosiale?

GOTTLIEB
PALUDAN
ARCHITECTS

Super med
Bakgårder
med sol!
MAX
3-4 etasjer

Ingen høyhus

Bruk av bakgård
der som bygging
blir for høyere?

Håndbok
føring for området
med utforming

Høy 1. etg.
med tilknytning til
gate

INABY

JARLHEIMSLETTA

Referat fra arbeidsmøte 3: Kultur og næring

LILLEBY

REINA

NYHAVNA

LADEMOEN

SVARTLAMON

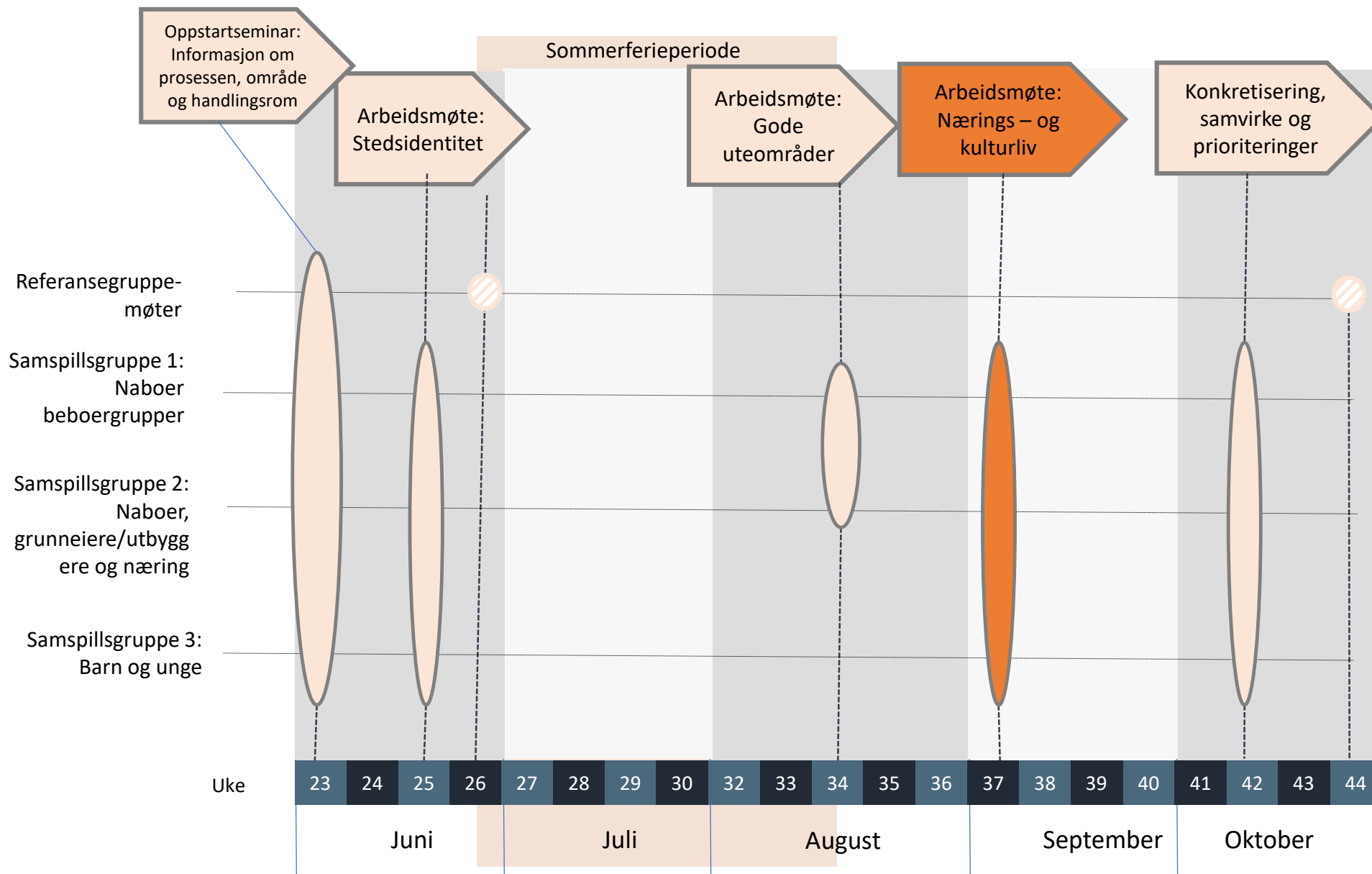

Innhold

1. Oversikt over møteplan
2. Deltagere: hvem var invitert, og hvem kom.
3. Kort om møtet
4. Innledning og diskusjon i start av møtet
5. Oppgaver
6. Fra presentasjon og diskusjon av oppgaver
7. Vedlegg: Kort om prosjektet

1. Tema for møtet: Næring og kultur

Merk: Oppdatert i hht presentert tidligere. Arbeidsmøtet om konkretisering er flyttet til uke 42, mens referansegruppemøtet er flyttet fra uke 42 til uke 44. Alt er på grunn av koordinering mellom ulike aktiviteter, samt høstferie

2. Deltagere: Samspillgrupper og prosjektgruppen

SAMSPILLGRUPPE 1 - NABOER OG BEBOERE	Representant	Tilstede
Svartlamoen beboerforening	Katrine E. Standahl	x
Svartlamoen boligstiftelse	Morten Spets,	x
	Johanna Guldberg	x
	Vegar Røe	x
	Olav Skjelmo	x
	Mona Undisdatter	x
Rake arbeidsfelleskap	Line Anda Dalmar	x
Lademoen Vel	Jan Olav Straume	
BL Gardemoen Park (nr. 9, 10 enheter)	Reidar Løfaldli	x
Sameiet Gardemoens gate 5 (8 enheter)	Håvard Engen	
SAMSPILLGRUPPE 2 - NÆRING OG GRUNNEIERE		
Trondheim Havn	Per Arne Tefre	
Bane NOR Eiendom	Dag Haugdal	
Stiklestadveien Eiendom v/ OBOS	Torkild Lenes	
E.C. Dahls Bryggeri	Kristian Berger	x
E.C. Dahls Pub og Kjøkken	Alexander Skjefte	
Svartlamoen Kultur- og Næringsstiftelse	Olav Sjelmo	
Ramp Pub og Spiseri	Øystein Elstad	
SAMSPILLGRUPPE 3 - BARN OG UNGE		
FAU Lilleby skole	Kristiane Lange	
Elevrådet Lilleby skole	Ranveig Fosmo Holden	
Fagenhet for oppvekst og utdanning	Rune Sandmark	
Trygg/ Lade idrett	Eivind Askeland	
Kulset Musikkmanesjen bhg	Nora Kulset	
Lademoen bhg	Gøril Linge Five	
OBSERVATØR BYPLANKONTORET TRD KOMMUNE	Vidar Vollan	
	Øystein Ask	

Alle i oversikten var invitert, det er satt kryss ved dem som var til stede.

PROSJEKTGRUPPE		
Gottlieb Paludan Architects (GPA) - ansvarlig for medvirkningsprosessen	Iselin Linga	X
	Margit Hermundsgård	x
	Kris Ervik	
Lundhagem Arkitekter - Planansvarlig	Kristine Strøm-Gundersen	x
	Jon Nordberg	x
Representanter for grunneiergruppe	Frode Reinaas	x
	Geir Halmøy	x

3. Kort om møtet

- Tema for møtet var
- Før oppgavene presenterte GPA en påminning om medvirkningsprosessen og at all informasjon nå ligger på nettsiden www.medvirkningreina.no.
- Svartlamoen presiserte i innledningen av møtet, at de har valgt å legge særlig vekt på påvirkning av området nærest dem. Det ble også avtalt at det skulle arrangeres et eget møte med Svartlamon om «nærområdet» i forkant av neste arbeidsmøte.

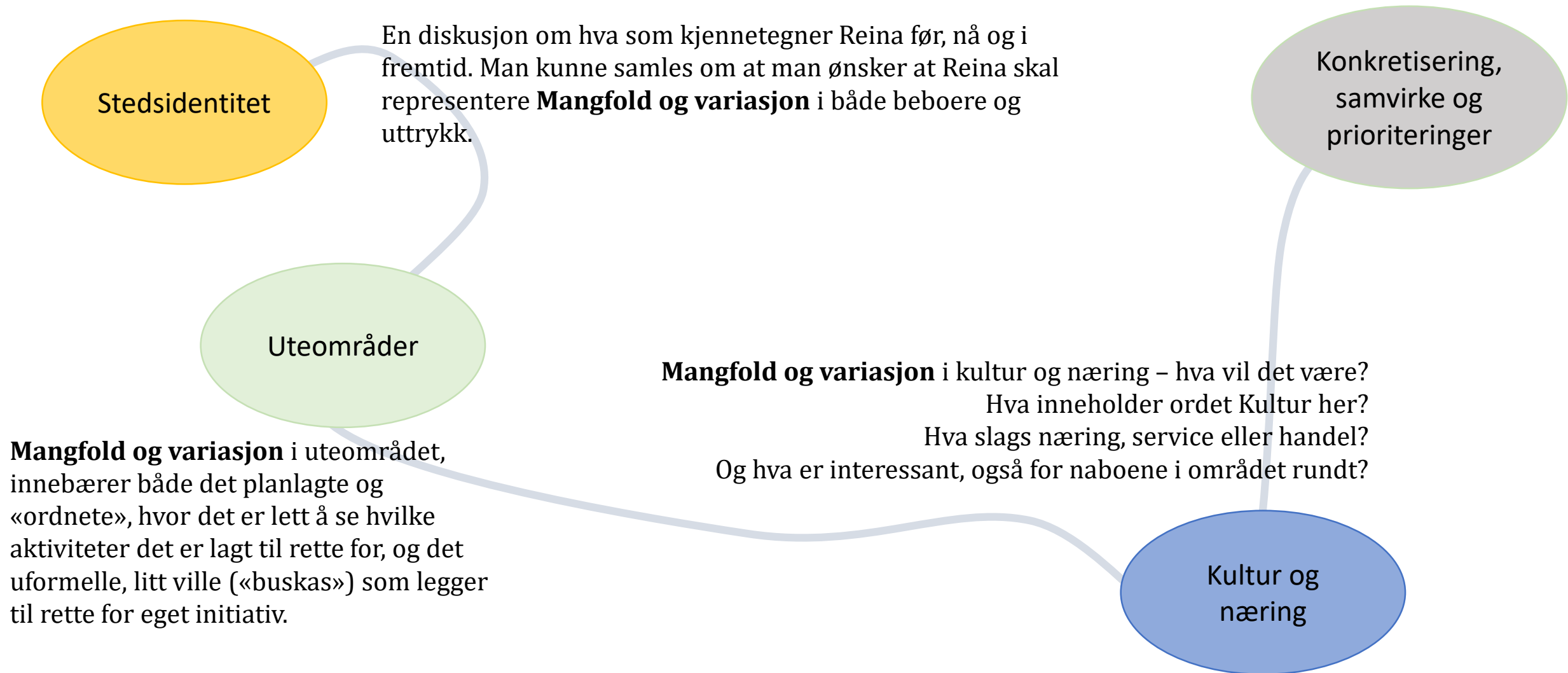
4. Innledning og diskusjon i oppstart

Hvordan henger temaene i møtene sammen? – et forsøk på å trekke en tråd

Hva står i planprogrammet om næring og kultur?

Illustrasjoner fra Lundhagem, som viser hva som er tenkt

Hvordan henger temaene våre sammen?

Fra planprogrammet: Premisser

Tilstrekkelig areal til offentlige tjenester og idrett

Utadrettete virksomhet i første etasje mot Strandveien og Stiklestadveien

Integrering av kontorbygg i Strandveien 43

Fra planprogrammet: Målsetninger

Moderne og attraktiv bydel

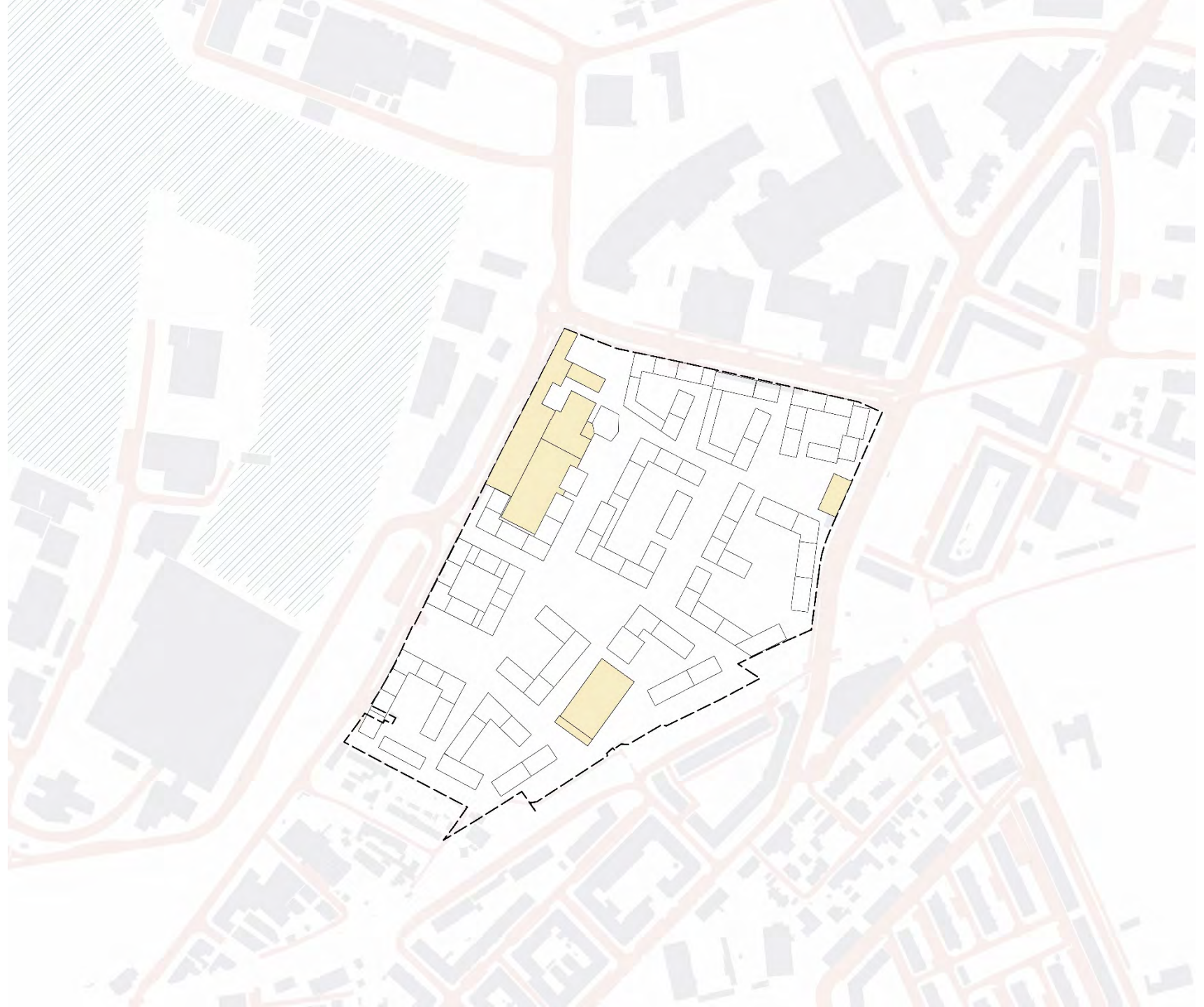
Kulturformål og boliger

Sosiale møteplasser i byrommet - steder hvor folk vil omgås

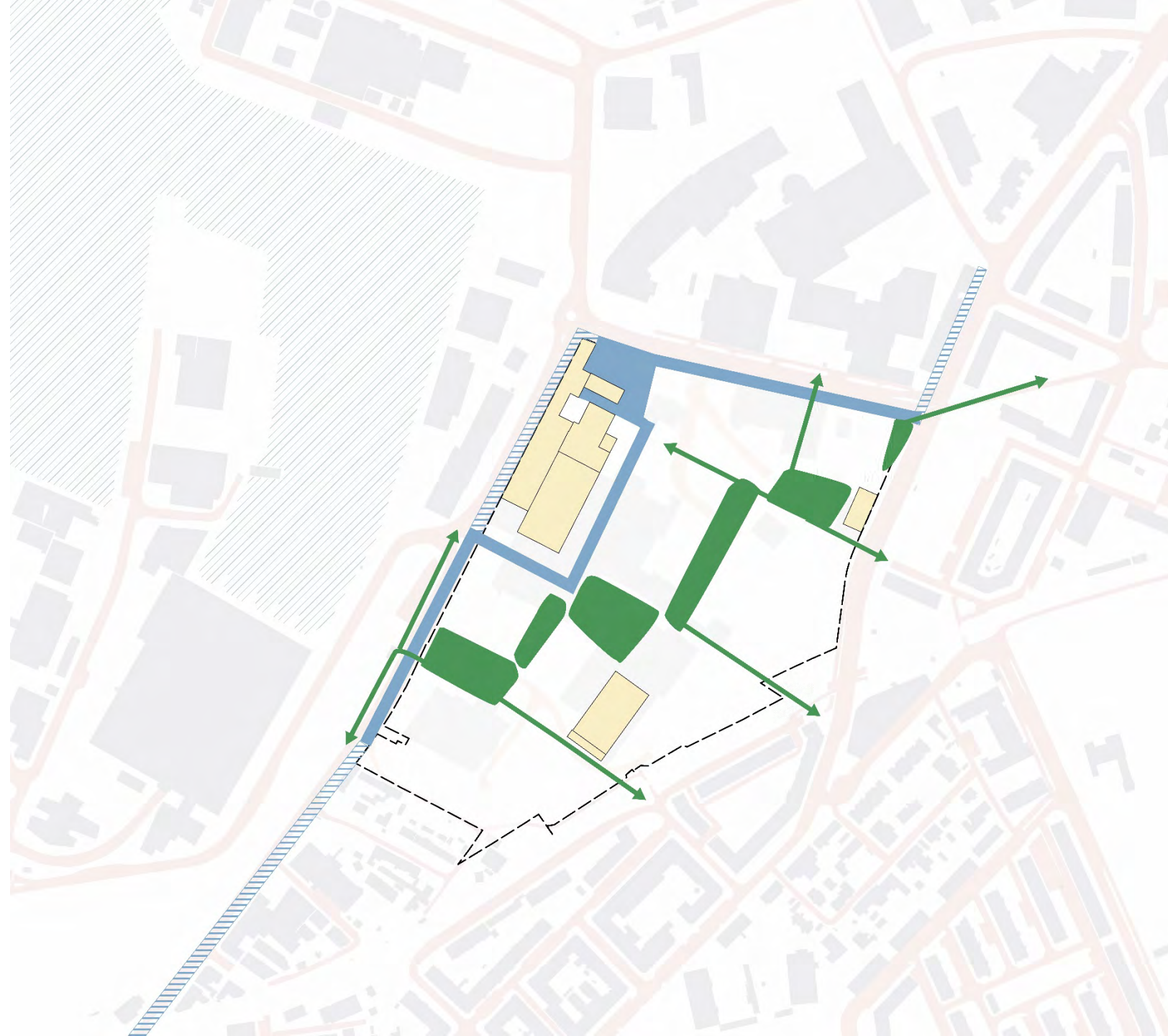
Bilfritt byliv og fotgjengervennlig gatestruktur

Illustrasjoner fra Lundhagem

Illustrasjonen viser bygg som er bestemt vernet (markert i lys gul). Viser også en struktur av bygg som ikke tidligere er vist i møtene.

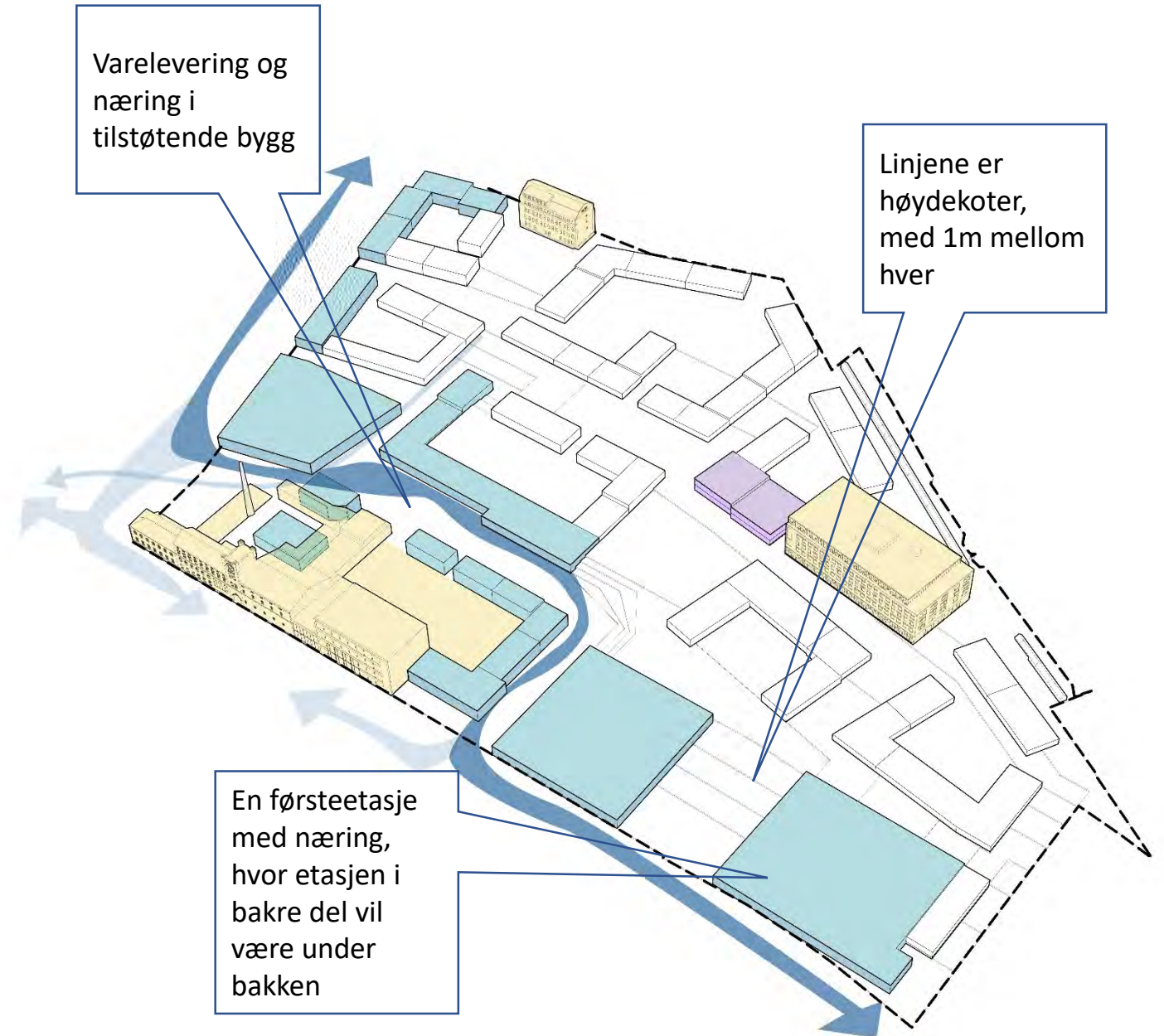
Illustrasjon som viser det grønne strekket som er tenkt å fungere som en forbindelse hvor man går eller sykler.
Det blå viser område med næring og behov for varetransport med bil

Illustrasjonen viser førsteetasjene i planlagte bygg. Med blå farge, er etasjene illustrert som næringsareal. Det vil si at noen bygg vil ha næring i første etasje, mens det videre oppover vil være bolig.

Det er viktig å merke seg høydekotene i illustrasjonen. En førsteetasje vil starte med front ut i Strandveien, mens bakre del vil ligge under bakken inn mot andre bygg. Dette fordi det er en stor høydeforskjell på området.

De blå linjene viser hvor man ser for seg bystrøk, hvor det vil være mulig å levere varer med bil. For å utnytte at varelevering til bryggeriet må skje med bil, kan man legge næring i tilstøtende bygg, slik at det knytter seg til hverandre.

Spørsmål stilt i innledningen til møtet

- Hvem har ansvaret for å se reguleringen av ulike byområdet i sammenheng, slik at Reina, Lilleby og Nyhavna utfyller hverandre?
 - Svar: Kommunen har ansvaret for dette, både som samtalepartner med Reinaprojektet, men også gjennom sin Kommunedelplan, som er en overordnet plan for kommunen.
- Hva skal bevares av bygg?
 - - LundHagem viste på sine illustrasjoner
- Lav leie er gjerne et premiss – hvordan kan det legges til rette for?
 - Om man har et areal som kan brukes og leies ut til lav leie, må det subsidieres av noe, for eksempel av boligene eller fra næringsaktører. Dvs at man "sponser" noe areal ved hjelp av en kommersiell aktør.
- Spørsmål til deltakerne, som utgangspunkt for møtet:
 - Hva er det nærmiljøet kan bidra med av innspill til aktivitet
 - Er det spesielle kulturformål man mener det er behov for
 - Hvilke typer næring har behov for lav leie?

5. Oppgaver

- Mål: få ideer, kombinasjoner og prioriteringer på hvordan man skaper gode, mangfoldige og varierte uterom.
- Oppgave 1. Oppvarming – velge et rom dere kjenner i Trondheim
- Spørsmål for å analysere området, gjøres individuelt og deles i plenum
- Oppgave 2 – Offentlige uterom
- Oppgave 3 – Private uterom

Oppvarmingsøvelse

Del 1: Du som bor i nærheten:

- Hvor finner du som oftest de butikkene eller servicetilbudet som du bruker?
- Hvor får du dine kulturinntrykk/kulturtilbud? (og hva er de?)
- Noter gjerne for deg selv først, del i gruppa

Del 2: Ta utgangspunkt i hva gruppa la fram – og diskuter:

Er det noe som savnes i området i dag?

- Handel og service
- Kulturtilbud

Oppgave Kultur – hva er viktig for Reina?

Ta utgangspunkt i det dere har kommet fram til – hva vil være viktig for Reina?

Hva slags tilbud?

Hvordan er forslag til tilbud sammenlignet med det som finnes fra før?
(større, mindre, annen organisering, tillegg til, mangler helt)

Hva er viktige premisser for å legge til rette for denne typen tilbud?

Oppgave Næring, service, handel – Hva er viktig for Reina?

Ta utgangspunkt i det dere har kommet fram til – hva vil være viktig for Reina?

Hva slags tilbud?

Hvordan er forslag til tilbud sammenlignet med det som finnes fra før? (større, mindre, annen organisering, tillegg til, mangler helt)

Hva er viktige premisser for å legge til rette for denne typen tilbud?

6: Diskusjon i gruppe 1:

Gruppen fikk i oppdrag å starte med å snakke om Næring som tema, og fortsette med kultur etterpå. Dette for å sikre at begge tema ble diskutert i gruppene.

Flere ulike servicetilbud ble foreslått: Kaffebare, klesbutikk, nisjebutikker, apotek, mat, frisør, treningssenter.

I tillegg ble det trukket frem at man også kunne se på muligheter for å drive produksjon på området (a la E.C. Dahls). Det er viktig å skape arbeidsplasser på området hvis det skal være nullutslipp.

Område-image ble diskutert. Kan Reina kan bli en sirkulærøkonomi-hub? Fokus på gjenbruk, flerbruk, urbant landbruk, skape arbeidsplasser.

Et innspill til etablering av dagligvarebutikk på området, var å unngå at hele fasaden rundt kvartalet stenges av. Kan heller legge små lokaler til andre ting langs fasade og så trekke dagligvare inn og ned i bygget. Inngangspartiet til dagligvare vil fortsatt kunne være veldig synlig.

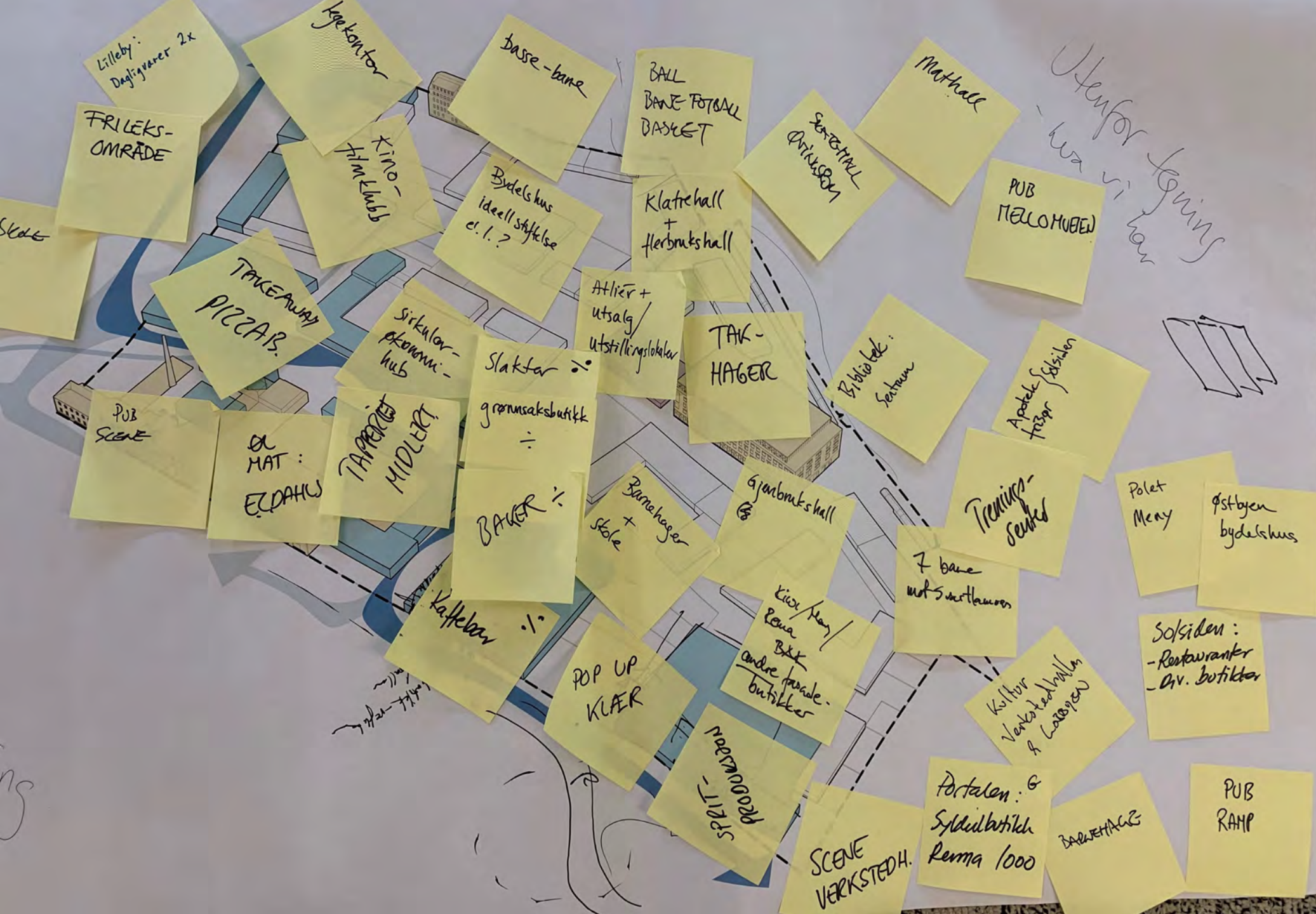
Tomme flerbruksareal som ikke legger for mange føringer på bruk, som kan benyttes til aktuelle ting både innenfor næring og kultur.

Det ble diskutert hvordan man også kan tiltrekke seg mennesker som bor i områdene rundt, og gi dem eierskap til området. Det er viktig å gi dem grunner til å stoppe på veien gjennom, f.eks. ved en kaffebare. Denne kan også være tilknyttet et parkareal slik at det føles ok å ta med kaffe og benytte seg av parken.

Det ble spilt inn at det finnes noen scener for kunst og musikk i dag og man kan se på hvordan disse kan forsterkes eller videreutvikles.

Et bydelshus på området ble foreslått. Et sted man kan leie til bursdager, dåp, andre arrangement. Det finnes et i nærheten i dag, Øystbyen bydelshus, men det har nok ikke kapasitet til å servere alle. Kan tenke seg at et slikt bydelshus driftes på dagtid, f.eks. av en ideell organisasjon som tilbyr rimelig (eller gratis) kaffe.

Det ble stilt spørsmål ved krav til fotballbane på området. Er det en bane som skal driftes av kommunen? Vil kommunen fordele treningstider til lag på banen? Kan det da tenkes at det er treninger der fra 17-23 hver dag? Hvis dette er tilfelle må man tenke lurt rundt plassering av bane og avskjerming fra boliger og andre felles uteområder pga. støy (lyd, lys).

6: Diskusjon i gruppe 2:

Gruppen fikk i oppdrag å starte med å snakke om tema Kultur først, og deretter næring. Dette for å sikre at begge tema ble behandlet i møtet

Bruken av bygget Langeland og Skei ble tatt opp, ved at man kunne ønske bruke dette arealet, fordi det er så stort (og man bevarer historie). Byen mangler i dag store areal for plasskrevende kunstutstillinger, nysirkus, opera eller loppemarked. Dette er areal for hele byens aktiviteter som kunne vært drevet for selvkost.

En tilleggsfunksjon med å benytte areal på denne delen av området, er at det da ville bli færre boliger mot Svartlamon, som slik kunne fungere som en buffer og overgang mellom de to områdene. På Svartlamon er det for eksempel ofte høy musikk, som da kan være sjenerende for boliger, men som da ville fått en skjerming.

Bydelshus ble også nevnt som noe som kan legge til rette for aktivitet, også gjennom utleie eller utlån av lokaler for kafe eller arrangementer.

Andre ideer for overgangen mellom de to områdene, var etablering av en skole, type folkehøyskole, som kunne undervise i økologisk dyrking osv. Dette er et tiltak som også kunne kobles på aktiviteter for beboere på Reina, om hagedyrking kunne være en aktivitet.

Aktiviteter: Trondheims skøytekonge Hjallis hadde sterk tilhørighet i området, derfor vil en isbane kunne være en god aktivitet å legge til Reina. Det kunne ligge mellom Svartlamon og Reina, og kunne være en ballslette om sommeren.

Det ble også snakket om at det kunne være aktuelt å etablere en hundeluftegård.

På temaet næring ble det ikke tid til så mye diskusjon, men det som ble nevnt var behov for dagligvare, frisør og apotek. Det ble også nevnt et gårdsutsalg med kortreiste varer, og at det kunne etableres tjenester knyttet til aktiviteter på området.

N Kulturgrupper

Gårdsbutik
for kontraste
matvarer

Tjeneris som
leses på
aktivitet på
stedet.
Som gæster.

Felles haver.
Frukt/beer
dyrking.

Stor lokal
- og felles
funksjon
Mot Svartlamon.

Frisør
Apotek.
Treningssenter.

Plan for
Organisk
idrett

Behov for
Dagligvare.

Dora
Gårdsbutik
Rensdal } Lengst
kultu

Bassebane

Området for
å spille ball i
en eller annen
form.
Løkkefotball.

Felles ballbane
mellom
Svartlamon
+ Renne.
Evt. isbane.

Skole
Folkehøgskole.
som bygges
på Svartlamon
som byplanerisk
forsterkingsområde

Verdshuset!
↖
↘ 3T
RENT

Byg/kultur
nærmot
Nordretrøgt.
Skape "ansam"
⇒ God møtedas
mellom nytt & gammelt

Isbane
(Hjallis)
Hunde løfte-
gård
(Mungjerdet).

Stor haller
som kan huse
stor kunst/
opera m.v.
Løkkemarked

Bydelshus.

Fra plenumsdiskusjon og avslutning

Gruppene delte i plenum, hva de hadde kommet fram til på hvert av temaene.

Det ble ingen ekstra diskusjon i plenum, men en utveksling av de ideene som hadde kommet fram.

Til slutt i møtet ble det minnet om hva som er tema neste gang, og det ble avtalt at det blir arrangert et eget møte for Svartlamon i forkant. Dette for å særlig kunne diskutere tema som er relevant opp mot Svartlamons område.

7. Vedlegg: Kort om prosjektet

Plan, hvem deltar og hvordan jobber vi med medvirkning

Reina, Trondheim

Bryggerikvartalet E C Dahls med naboeiendommer

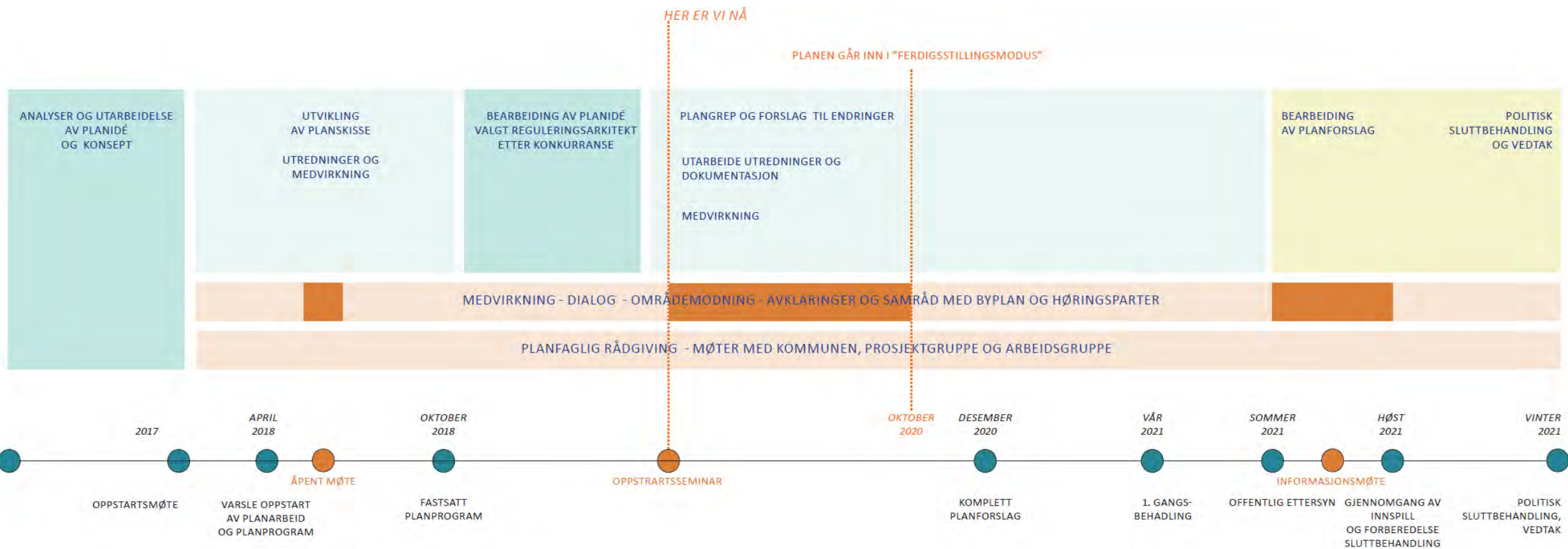
Reina ligger mellom de etablerte boligområdene Svartlamon og Lademoen i syd, Lilleby i øst, Nyhavna i vest og Jarlheimsletta og Ladehammeren i nord.

Mens Lilleby allerede er under utvikling, er planarbeidet for Jarlheimsletta startet opp, mens det nylig ble avholdt arkitektkonkurranse for transformasjonen av Nyhavna etter kommunedelplan for dette området.

Med kort avstand til Midtbyen, transformasjonen av det gamle industribeltet, og stoppesteder for både metrobuss og tog, ligger forholdene tilrette for å utvikle Reina til å bli et sentralt og spennende sentrumsområde i Trondheim.

VIDERE PLANPROSESS

Fremdrift

Referat samspillsmøte 4

Smittevernstiltak ifbm Korona

- Har du registrert deg?
- Hold minst 1 meter avstand til andre.
 - Vi skal bevege oss litt rundt i lokalet, husk på å oppretthold god nok avstand også da.
- Vask gjerne hender ved ankomst, underveis og ved avreise.
- Bruk håndsprit underveis
- Tusjer og post-it er lagt ut på hver plass. Bruk kun det som er lagt ut på den plassen du setter deg ned på.
 - Det skal være trygt å bruke dette. Vi har brukt hansker når vi har lagt ut materiell
- Unngå å berøre plansjer og andres post its
- Det er laget en oversikt over hvem som er tilstede, med kontaktinfo. Denne oppbevares på en forsvarlig måte og slettes etter 10 dager (krav fra FHI <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/koronavirus/idrett-kultur-fornoyelsesparker-og-frivillige-organisasjoner/forbud-mot-enkelte-kultur-og-idrettsarrangementer>)
- Hvis noen av dere blir syk og tester positivt for korona i løpet av de neste 10 dagene etter workshop, må dere kontakte arrangør:

Margit Hermundsgård
mahe@gottliebpaludan.com
Tlf: 990 34 696

2. Deltagere: Samspillsgrupper og prosjektgruppen

SAMSPILLGRUPPE 1 - NABOER OG BEBOERE	Representant	Tilstede
Svartlamoen beboerforening	Katrine E. Standahl	
	Morten Spets,	X
	Johanna Guldberg	X
Svartlamoen boligstiftelse	Vegar Røe	
	Olav Skjelmo	
	Mona Undisdatter	X
	Robert	x
Rake arbeidsfellesskap	Line Anda Dalmar	X
Lademoen Vel	Jan Olav Straume	
BL Gardemoen Park (nr. 9, 10 enheter)	Reidar Løfaldli	X
Sameiet Gardemoens gate 5 (8 enheter)	Håvard Engen	
SAMSPILLGRUPPE 2 - NÆRING OG GRUNNEIERE		
Trondheim Havn	Per Arne Tefre	X
Bane NOR Eiendom	Dag Haugdal	
Stiklestadveien Eiendom v/ OBOS	Torkild Lenes	
E.C. Dahls Bryggeri	Kristian Berger	
E.C. Dahls Pub og Kjøkken	Alexander Skjefte	
Svartlamoen Kultur- og Næringsstiftelse	Olav Sjelmo	
Ramp Pub og Spiseri	Øystein Elstad	
SAMSPILLGRUPPE 3 - BARN OG UNGE		
FAU Lilleby skole	Kristiane Lange	
Elevrådet Lilleby skole	Ranveig Fosmo Holden	
Fagenhet for oppvekst og utdanning	Rune Sandmark	
Trygg/ Lade idrett	Eivind Askeland	x
Kulset Musikkmanesjen bhg	Nora Kulset	
Lademoen bhg	Gøril Linge Five	
OBSERVATØR BYPLANKONTORET TRD KOMMUNE	Vidar Vollan	x
	Øystein Ask	

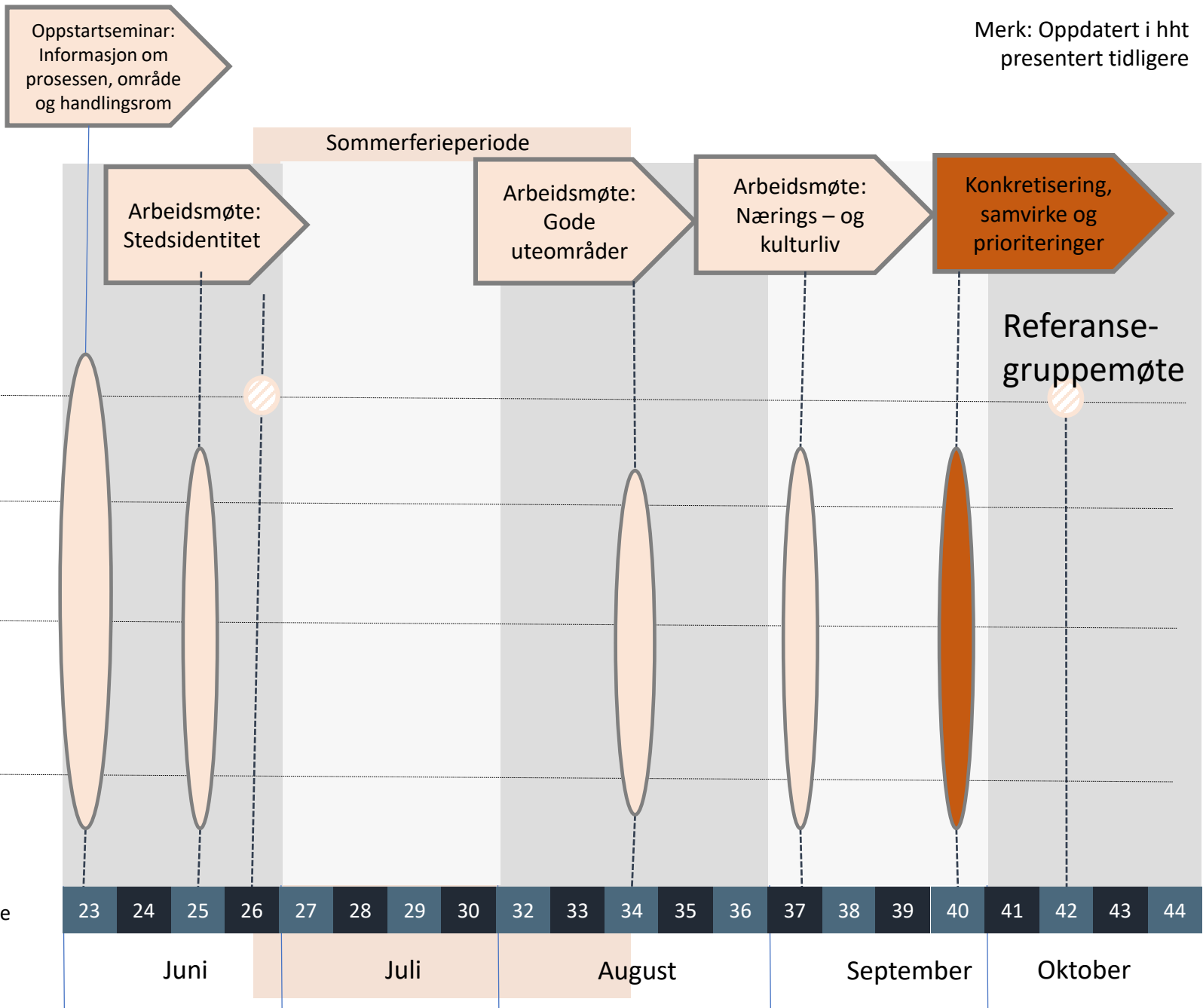
Alle i oversikten var invitert, det er satt kryss ved dem som var til stede.

PROSJEKTGRUPPE		
Gottlieb Paludan Architects (GPA) - ansvarlig for medvirkningsprosessen	Iselin Linga	
	Margit Hermundsgård	x
	Kris Ervik	
Lundhagem Arkitekter - Planansvarlig	Martin Draleke	x
	Jon Nordberg	x
Representanter for grunneiergruppe	Frode Reinaas	
	Geir Halmøy	x

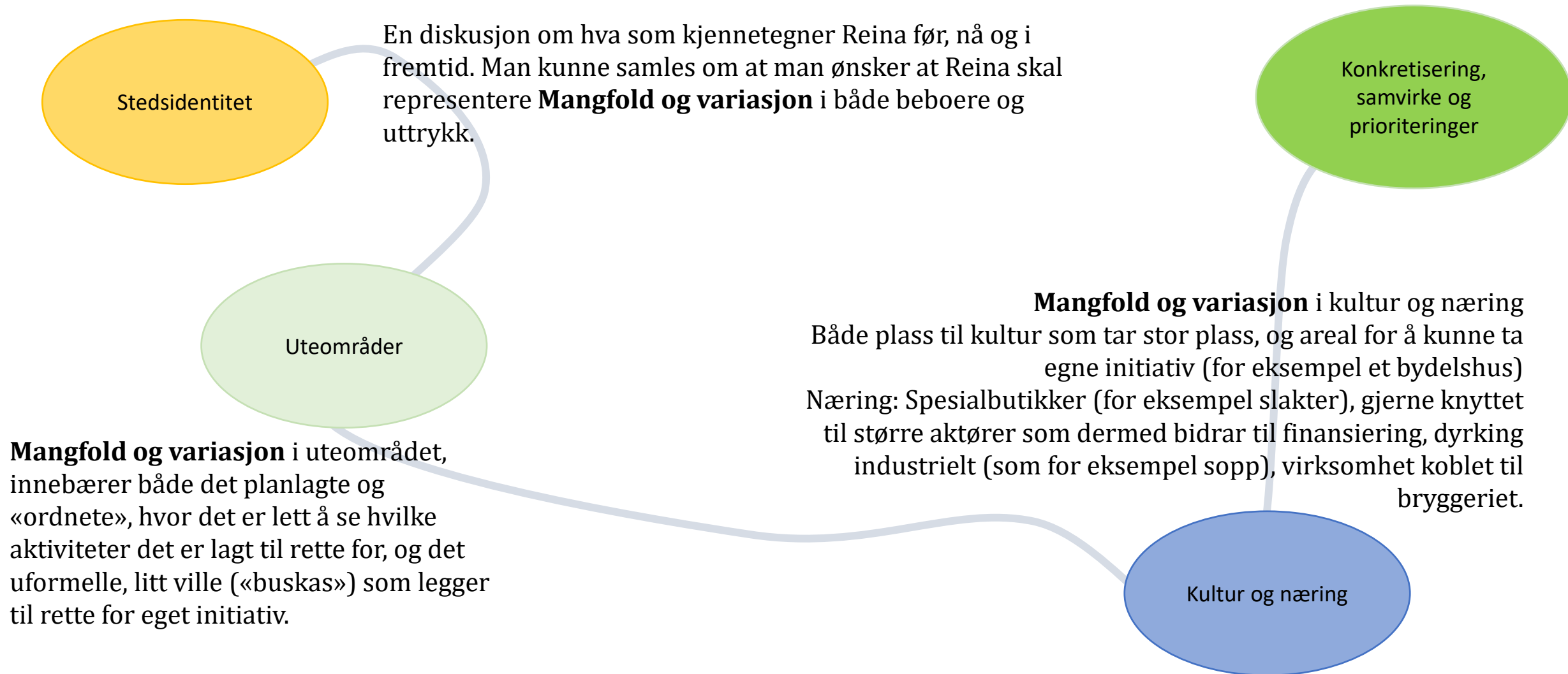
3. Kort om møtet

- Tema for møtet var sammenstilling av innspill fra alle møtene til nå. Jon Nordberg fra Lundhagem presenterte en sammenstilling med de punktene som arkitektene ønsket å jobbe videre med. Diskusjonen i møtet ble gjort per tema. Diskusjonen er referert sammen med Lundhagem's presentasjon.
- Alle deltakere hadde fått utdelt en oversikttegning, hvor de kunne skrive inn sine kommentarer. Noen skrev underveis. Disse er lagt ved bakerst i referatet.
- Medvirkningsprosessen og at all informasjon nå ligger på nettsiden www.medvirkningreina.no.

**Hvor er vi i
medvirkningsprosesseren?**

Hvordan henger temaene våre sammen?

Dagens spørsmål

- Hva er viktigst? Viser skissene gode løsninger for de behovene som er meldt inn? Bør noe justeres?
- Arealeffektivitet: Er det noe som kan brukes på flere måter? Kan for eksempel samme lokale ha flere ulike funksjoner for nabolaget?

Sammenstilling av innspill

Presentasjon av punkter fra hvert møte fra Lundhagem, samt referering av diskusjonen.

Møte 1: Stedsidentitet 1a2

- Hvordan skaper man sjel? Trivsel og trygghet er nok enklere-
- Svartlamon: Finnes det da rom for de som ikke skaper trygghet, de som gjemmer seg bort for å ruse seg for eksempel?
- Dette punktet kommer tilbake når vi ser på temamøtet om uterom.
- Robert, Svartlamon: Å ha flere identiteter på området høres rart ut, da blir det kanskje ingen identitet totalt? Hensikten må vel være å få folk til å møtes og bli kjent. For da skapes også trygghet, og man kan snakke til han som ruser seg, fordi du kjenner han.
- Kommunen: Det å bli kjent handler kanskje like mye om nabolagsbygging, og det henger tett sammen med identitet. Området har en sterk identitet i dag med bryggeriet og den virksomheten har vært der tidligere. De historiske byggene som finnes der, om de fortsatt blir stående – så vil de være bærere av historien og også bidra til identiteten for stedet.
- Svartlamon har en sterk identitet i seg selv. De ulike byggene og de ulike stedene på området – det er en mikroverden. Men å bygge opp en ny identitet kan være vanskelig, om man fokuserer på å bygge opp gode boområder vil identiteten komme av seg selv.

MØTE 1 - STEDSIDENTITET

- Et sted det er godt å være og som det er verdt å ta turen til
 - Trivsel
 - Sjel
 - Trygghet
- Miljøvennlige bygninger: Trehus?
- Variasjon med lave rekkehus og høyhus
- Mangfold i beboernes alder (ungdom!), kulturinteresser, sosial tilhørighet og økonomi
- Stort område: Kan det være flere stedsidentiteter?
- Image. Fokus på urbant landbruk, gjenbruk, sirkulærøkonomi etc.
- Studere gode uterom i Trondheim: Hvorfor fungerer de bra?

Stedsidentitet 2a2

- Eivind Tygg Lade: Identitet blir til over tid. Skole og idrettslag er to tydelige skapere av identitet – Disse møteplassene er et samspill mellom de ulike stedene og sterke identitetsmarkører. Det er en erfaring i dag at det er litt utfordrende å inkludere barn fra Lilleby skole inn i Trygg Lade, fordi de ikke hører til Ladeskolen. Men vi prøver så godt vi kan. Derfor vil det være interessant å se hvilken skole barna her skal gå på, og hvilket idrettslag de vil tilhøre.
- Morten, Svartlamon. Det er mulig å bygge videre på Langeland og Schei – bygget, både fordi det er et orienteringspunkt og en tydelig identitetsmarkør
- Johanna, Svartlamon: Jeg reagerer på begrepet image. Er det en image vi er ute etter, eller er for eksempel det som nevnes i dette punktet egentlig noe som for noen beboere (som for eksempel på Svartlamon) noe helt nødvendig, og ikke «kun» et image.
- Jon, Lundhagem: Image er her ikke ment som noe negativt, men positivt. Om et sted har en tydelig profil, en livsstil, en image, så blir folk kanskje trukket mot stedet, flytter inn og er stolte av å bo akkurat der.
- Vidar, Kommunen: Hvor kom imagepunktet med disse eksemplene opp? Er ikke dette ting som særlig er relevant for Svartlamon?
- Jon, Lundhagem: Jo – men det er kommet opp som eksempler i møtene, so noe som også kan finnes på Reina, for de som bor der. Det er en ide.
- Mona, Svartlamon: Det er viktig å huske at Svartlamons identitet knyttet til dette med dyrking er noe som er kommet av beboerne selv, og ikke styrt eller planlagt utenfra.

Møte 2: Uteområder, offentlige 1a2

- A. Planlegge for det uplanlagte, rom for utvikling over tid. Ikke striglet overalt
- B. Mangfold av aktiviteter; ikke noen få dominerende. Ikke lag føringer, men gi fantasien spillerom. Husk vinteren!
- C. Skjermede plasser, men trygge. Plass for alle, også «avvikerne»
- D. Buffer mot boligene på plan 1 (innsyn mørke kvelder og støy)
- E. Gløtt inn i de private uterommene

Møte 2: Uteområder, offentlige 2a2

- Johanna, Svartlamon: Tema med avvikerne var sentralt på dette møtet. Det var mye diskusjon om parker som føles utrygge, men at det gjør at det kanskje ikke er rom for avvikerne.
- Jon Lundhagem : Dette er gjerne en vanskelig balanse, nå er det vanlig at blir rensert og man bruker lys for at steder skal føles trygge.
- Det kan også være vanskelig å legge til rette for at alle skal bli kjent, det skal være mange boliger her.
-
- Martin Lunghagem: Når det gjelder å skape rom for alle, også avvikerne, er det interessant å se på forskning og utvikling av Vestre utemøbler (norsk firma), som har gjort et prosjekt i London, hvor de særlig ønske å lage uterom og møbler som heller inviterte avvikerne til å ta del i det felles uterommet, enn at de skulle kjenne på å gjemme seg. Dette blir å gå motsatt, enn det å lage gjemmesteder, og er interessant å se på i denne sammenhengen.
-
- Robert, Svartlamon: En annen ting er at det er viktig å legge rette forbindelser i området, sånn at det ikke blir avkortinger av hjørner, der folk egentlig vil gå. Det gjelder også sykkel og gangveier, så man ikke lager trafikkfarlige situasjoner.

MØTE 2 - UTEOMRÅDER, OFFENTLIGE

- A. Planlegge for det uplanlagte, rom for utvikling over tid. Ikke striglet overalt
- B. Mangfold av aktiviteter; ikke noen få dominerende. Ikke lag føringer, men gi fantasien spillerom. Husk vinteren!
- C. Skjermede plasser, men trygge. Plass for alle, også «avvikerne»
- D. Buffer mot boligene på plan 1 (innsyn mørke kvelder og støy)
- E. Gløtt inn i de private uterommene

Møte 2: Uteområder, privat 1a2

- A. Trygt å slippe ut de minste barna, uterommet må brukes, tilfeldige møter = sosial kontroll
- B. Tydelig skille offentlig – privat
- C. Solllys i bakgården, forhold mellom bredde og høyde
- D. Buffer mot boligene på plan 1 (heve forhagen?)
- E. Nok jorddybde til noen store trær
- F. Felles selskapsaviljong

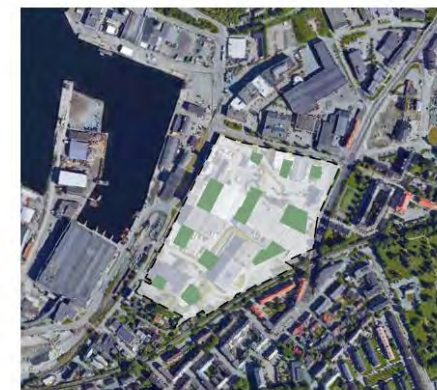

Møte 2: Uteområder, privat 2a2

- Her er det satt opp punkter om å legge til rette for tilfeldige møter, sosial kontroll (positiv forstand), sånn at det er folk i disse rommene store deler av døgnet og derfor etableres en trygghet. Om du er i området og ikke bor der, skal du føle deg som en gjest, men samtidig kjenne at du er velkommen.
- Lundhagem: Viktig at man planlegger slik at man har parkeringskjeller under bakken som ikke ødelegger for muligheten til å ha god dybde på jord, sånn at man kan ha noen trær. Dette kan løses på ulike måter.
- Fra flere: Innspill til p-kjelleren, hvordan sikre at man møtes på vei til og fra parkeringskjelleren, og ikke kun tar heisen rett opp og ned til bilen?
- Jon Lundhagem: dette er en utfordring. Fordi man ønsker å legge til rette for at man må gå litt – og ikke kun ta heisen direkte. Samtidig er dette også diskriminerende for en rullestolbruker, at man må via en omvei. Så dette må man se på. Det skal være tilgjengelighetskrav, men noen små leiligheter kan være unntatt dette (dvs krav som gjør at det er tilgjengelig for rullestol for eksempel).

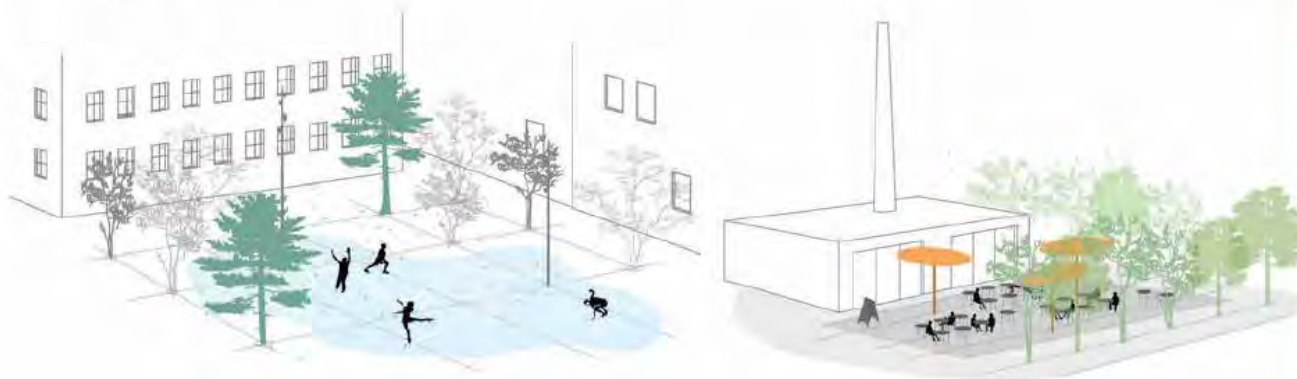
MØTE 2 - UTEOMRÅDER, PRIVATE

- A. Trygt å slippe ut de minste barna, uterommet må brukes, tilfeldige møter = sosial kontroll
- B. Tydelig skille offentlig – privat
- C. Sollys i bakgården, forhold mellom bredde og høyde
- D. Buffer mot boligene på plan 1 (heve forhagen?)
- E. Nok jorddybde til noen store trær
- F. Felles selskapsaviljong

Møte 3: Kultur og næring 1a2

- A. Fortsette produksjon i området: Hva kan bryggeriet gjøre utover øl-produksjon? Annen produksjon?
- B. Dersom arealomfattende dagligvarebutikk: Ikke stenge av lange fasadepartier, men ha synlig inngangsparti med butikken bakenfor. Ønsker flere aktører langs fasaden
- C. «Tomme» flerbruksarealer til benyttelse. Langeland og Skei (hele eller del av-) kan ta plasskrevende aktiviteter under tak
- D. Bydelshus kan driftes av ideell organisasjon på dagtid
- E. Skøyteis/ ballslette. Evt. fotballbane: Hvem driver og fordeler treningsstider? Tenk plassering pga. støy, lys m.m.
- F. Nødvendig næring som apotek, frisør, dagligvare, gårdsutsalg = kortreist
- G. Image: Fokus på urbant landbruk, gjenbruk, sirkulærøkonomi mm. Nisjebutikker?

Møte 3: Kultur og næring 2a2

- Robert, Svartlamon: Hva med å ha dyrking på takene? I og med at uteområdene mellom byggene kanskje blir for mørke, kan jo takene være egnet for dyrking, så kan bakkenivået være kun uteområde.
- Lundhagem: dette finnes det flere eksempler på, og er mulig å gjennomføre.
- Johanna, Svartlamon: Er det litt få punkter med kultur på oversikten?
- GPA: Ja det var kanskje litt lite spesifikk diskusjon, mye handlet om hvilken aktivitet som kunne finnes i Langeland og Scheibygget, og dette er nevnt i referatet fra møtet.
-
- Per arne, Trondheim havn: Det er jo viktig at E-C Dahls er involvert i diskusjonen omkring næring på området, i og med at det kan være mange ideer knyttet til dagens aktivitet, og andre ting som kan knyttes på, for eksempel bakeri som bneytter seg av rester fra bryggeriet, og motsatt.
- Tilsvar: Ja bryggeriet var godt til stede i diskusjonen på dette møtet.

- A. Fortsette produksjon i området: Hva kan bryggeriet gjøre utover ølproduksjon? Annen produksjon?
- B. Dersom arealomfattende dagligvarebutikk: Ikke stenge av lange fasadepartier, men ha synlig inngangsparti med butikken bakenfor. Ønsker flere aktører langs fasaden
- C. «Tomme» flerbruksarealer til benyttelse. Langeland og Skei (hele eller del av-) kan ta plasskrevende aktiviteter under tak
- D. Bydelshus kan driftes av ideell organisasjon på dagtid
- E. Skøyteis/ ballslette. Evt. fotballbane: Hvem drifter og fordeler treningsstider? Tenk plassering pga. støy, lys m.m.
- F. Nødvendig næring som apotek, frisør, dagligvare, gårdsutsalg = kortreist
- G. Image: Fokus på urbant landbruk, gjenbruk, sirkulærøkonomi mm. Nisjebutikker?

På de neste sidene følger kommentarer fra deltakere i møtet på denne plansjen

• Ekspres sykkelvei?

Offentlig virksomhet?

Langeland og Schei – mulig for framtidig bruk?

Plass for mindre næring + kulturproduksjon

SE SER DET SLIK UT?

Notater på baksiden:
Identitetsskaperere:
Skole, idrettslag
Eks Landskap

Generiske typer/strukturer – lite variasjon?

Reagerer i liten grad på KDP-planen/programmet for Nyhavna

Hvordan er gatehierarkiet – hvor kan man kjøre bil?

6. Uterom i Trondheim
- La områder stå åpne til at innbyggerne selv definerer dem.
Ungdom er kreative og kan ta egne definisjoner, egen kultur, identitet, og tilhørighet.

Bygge identitet på historien og identiteter som finnes
Arb. bydel, industribygg
Byøkologi
Svartlamons mange identiteter som innbyggere har laget av innhold og identiteter.

UTLEIE BOLIGER til folk som jobber i tjenestegreier i byen
Løntiløfte:
Lærere, helsepersonell, politi, brann m.fl.
Solgt på bygg som finansierer deler av husleia, og gir rimeligere boliger?

Hjallsbane
Slydte is
Vognrisert
Offentlig uterom
Kartot-tursti med forskjellig underlag i urtehage
Sensihage
Barnehage-Eldresenter-Hage
Rohg aktivitet, shi-gang etc.

c. Boliquanasjon:
Replika av kvartalet som gikk tapt i bybrannen 2003, heiligheter og næring på gateplan

A. Sjæl, området har allerede en sterk sjæl, arbeiderbydel med industri
Etablert som økologisk område + kreativ miljø kultur, kunst, musikk-aktiviteter

Barnehage-eldresenter
Kvotested-aktiviteter i et historisk industribygg med uterom: barfotleipe urtehage-sensihage

Image økologisk samfunns-tenking.

Klimatilpasset framtidssverd.
Svartlamon har allerede mange besøkende som er interessert i

Nabolag-Bilkollektiv
Elektriske biler
til forskjellig bruk - ladestasjon med solcellestrom?
(Kanskje et ENOVA-prosjekt)

Til slutt – hva skjer nå

Veien videre:

- Det gjenstår et møte i referansegruppa, deretter oppsummeres medvirkningsprosessen i en egen leveranse.
- Sosiokulturell analyse blir også levert inn som egen leveranse.
- Grunneierne ser på mulighet for å invitere til ett eller flere arbeidsmøter før planen skal sendes ut på høring.

JARLHEIMSLETTA

LILLEBY

REINA

NYHAVNA

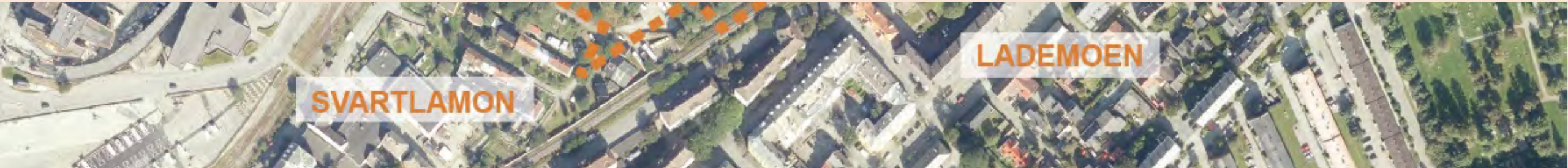
LADEMOEN

SVARTLAMON

Referansegruppemøte 28. oktober 18 – 20
Sted: Bassengbakken 1

Innhold

- Smittevernstiltak
- Program for møtet
- Deltakeroversikt
- Kort om møtet
- Litt om hva som er gjort så langt i prosjektet
- Gjennomgang og diskusjon
- Presentasjon fra hver representant
- Vedlegg: Lund Hagem's presentasjon gjennomgått i møtet

Smittevernstiltak ifbm Korona

- Har du registrert deg?
- Hold minst 1 meter avstand til andre.
- Vask gjerne hender ved ankomst, underveis og ved avreise.
- Bruk håndsprit underveis
- Det er laget en oversikt over hvem som er tilstede, med kontaktinfo. Denne oppbevares på en forsvarlig måte og slettes etter 10 dager (krav fra FHI <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/koronavirus/idrett-kultur-fornoyelsesparker-og-frivillige-organisasjoner/forbud-mot-enkelte-kultur-og-idrettsarrangementer>)
- Hvis noen av dere blir syk og tester positivt for korona i løpet av de neste 10 dagene etter workshop, må dere kontakte arrangør:

Margit Hermundsgård

mahe@gottliebpaludan.com

Tlf: 990 34 696

Program

- Presentasjonsrunde
- Litt om hva som er gjort så langt
- Innlegg fra hver representant
- Plenumsdiskusjon (ble inkludert i punkt to)

- Ferdig kl 20.00

Inviterte og deltakere: Referansegruppa

REFERANSEGRUPPE	Representant	Tilstede
Ungdommens Bystyre	Stine Marie Hommelhaug	
	Sofie E. Aurstad	
Trondheim eldreråd	Arne Silset	
Mangfoldsrådet	Sara Shafighi	
	Ismail Muhyadin	
Rådet for folk med nedsatt funksjonsevne	Jarle M. Gundersen	
	Elizabeth B. Moan	
	Grethe Lian	x
Fagenhet for oppvekst og utdanning	Rune Sandmark	
Svartlamon beboerforening	Katrine E. Standahl	x
	Morten Spets	x
Lademoen Vel	Jan Olav Straume	
Dora Holding	Geir Halmøy	x
Heimdal Bolig	Frode Reinaas	
Veidekke Eiendom	Hege A. Tryggestad	
Lund Hagem arkitekter	Kristine Strøm-Gundersen	
	Jon Nordberg	x
GPA	Margit Hermundsgård	x
	Kris V. Ervik	
Trondheim studentråd	(takket nei til å delta)	
Trondheim Kommune, byplankontoret (observatører)	Vidar Vollan	x
	Øystein Ask	

Alle på oversikten ble invitert, det er krysset av for de som deltok

Kort om møtet

Møtet startet med en presentasjonsrunde, og deretter en gjennomgang av hva som er gjort i møtene i samspillsmøtene.

Deretter gikk Jon Nordberg fra Lund Hagem arkitekter gjennom den oppsummeringen som de hadde gjort av innspill som er kommet inn. Hensikten med møtet var at referansegruppa skulle komme med sine perspektiver.

Det var kun en deltaker som ikke hadde deltatt i hele prosessen, ellers hadde alle også vært med på samspillsmøtene.

Det ble en god diskusjon, med nyttige innspill fra representanten fra rådet for folk med nedsatt funksjonsevne. Hun hadde også mange innspill knyttet til eldre.

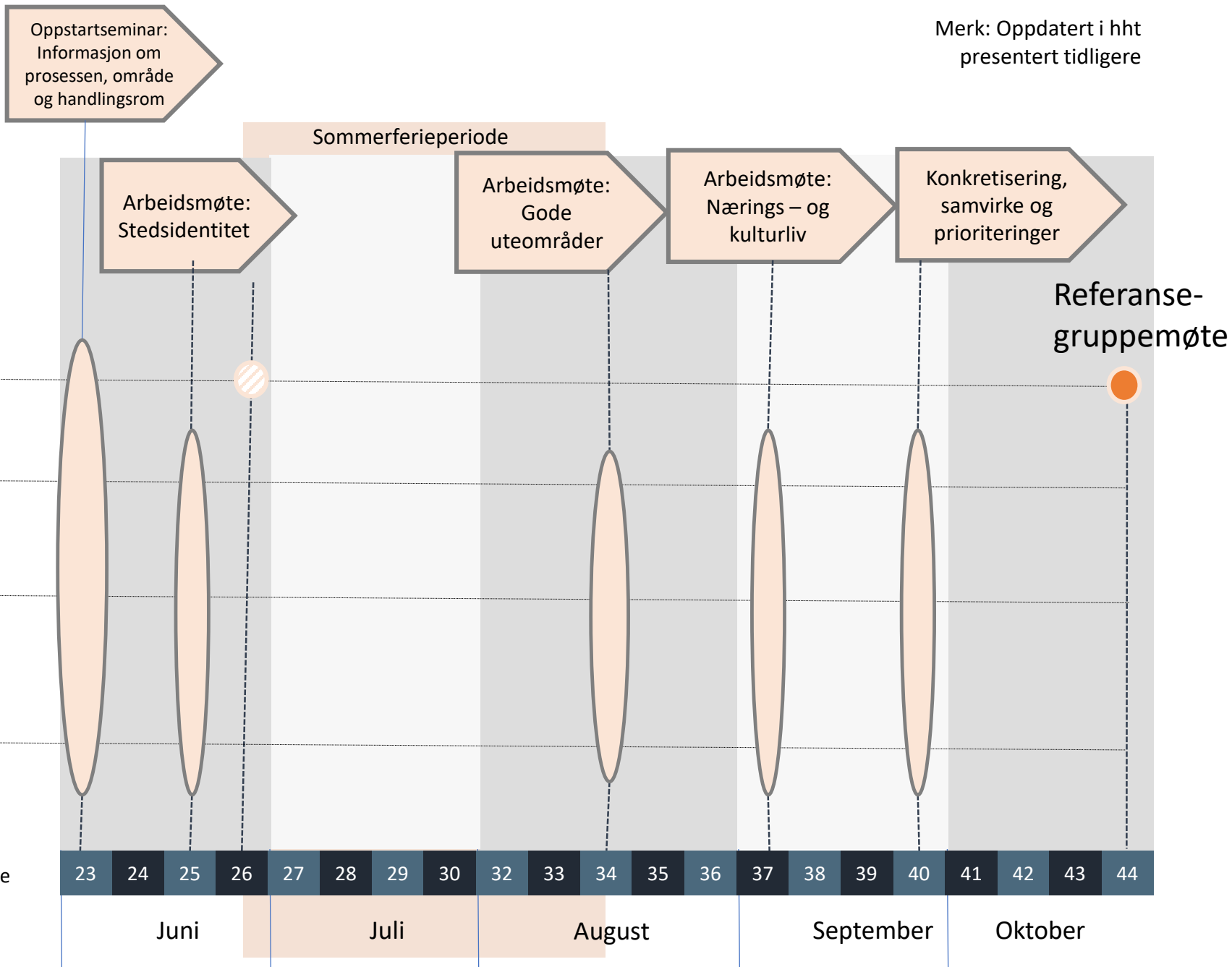
Representanten for Fagenhet oppvekst og utdanning/barnas representant, var forhindret fra å komme, men sendte i forkant inn sine innspill. Disse er også lagt ved referatet fra møtet.

Etter gjennomgang av oppsummering fikk alle presentert et forberedt innlegg på 5 minutter om hva som var viktig for dem.

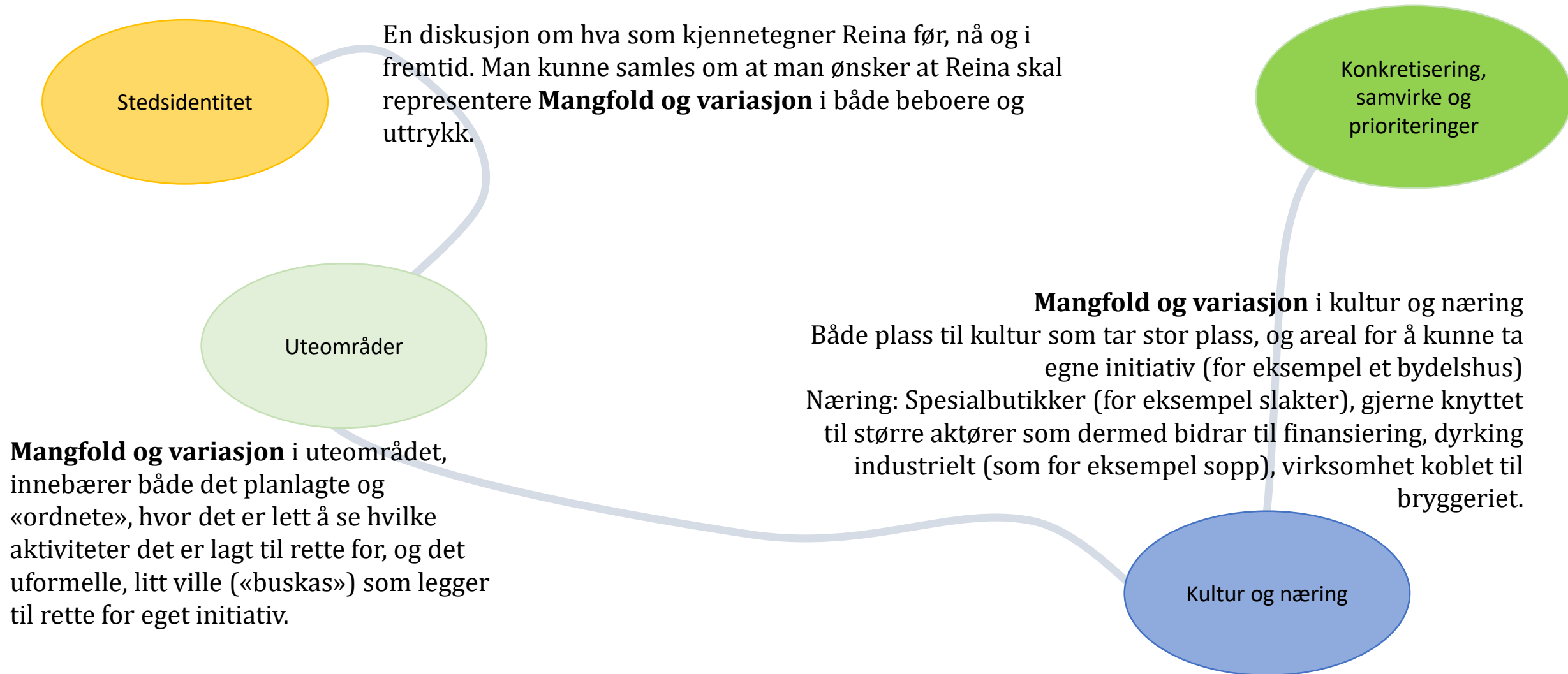
Siden diskusjonen var tatt underveis i gjennomgangen, ble det ingen plenumsdiskusjon til slutt.

Litt om hva som er gjort så langt (foto fra siste samspillsmøtet)

Hvordan henger temaene sammen?

Gjennomgang og diskusjon

Jon Nordberg fra Lund Hagem Arkitekter gikk gjennom sin oppsummering, og diskusjonen ble knyttet til punktene underveis.

Jons presentasjon finnes som vedlegg bakerst

Stedsidentitet

- Det er ikke sjel i høyhus; lave høyder er det som tiltrekker folk.
- Kommentar til det å legge til rette for at unge skal komme inn på bolig markedet: Det er mange eldre som heller ikke har råd til å kjøpe nytt, det er flere enn kun de som sitter i store eneboliger.
- Farger kan kunne gi identitet
- Forslag. Demenslandsby: dette kan kombineres med billige studentboliger, barnehage.
- Kommentar: det er viktig at gangveier/stier har asfalt, slik at det er framkommelig for rullestoler og rullatorer
- NB: Arkitekten oppfordres til å endre begrepet «image» fordi det oppfattes negativt, og fordi meningen i presentasjonen harmonerer mer med kjennetegn eller identitet.

Uteområder - offentlige

- Eksempler på gode uteområder: Finalebanen og andre nærmiljøanlegg. Her er det plass til mange samtidig, fordi det er ulike soner
- Spørsmål: trafikk og varelevering. Det vil være trafikk kun der det er varelevering, ellers vil det være mulig kun å kjøre nødvendige turer, som for eksempel flyttelass og sykebil. Bryggeriets behov for store biler inn er mindre enn 5 i uka per i dag.
- Det er viktig å ha handicap-plasser sentralt plassert, om området skal være attraktivt å besøke
- Viktig med buffer mot 1. etg, slik at man ikke får så mye innsyn. Dette kan gjøres ved å ha avstand, ha noe foran eller heve 1. etg.

Uteområder - private

- Diskusjon om forholdet mellom høyde og bredde, for å sikre gode lysforhold; sol og dagslys. Diskusjon om det er nødvendig å bygge så høyt. «kan vi ikke få lavere hus og veiter?» (veit= smal gate/smug)

Mål for kommunen at 50% av uterom skal være tilgjengelig for alle. Tett utnyttelse er viktig, det betyr ikke nødvendigvis høyt

Utfordring til utbyggerne: Bli en «lavhusbebyggelsesby» med Trondheimsidentitet.

Kultur og næring

- En gjennomgang av hva som kom fram i samspillsmøtet, ingen spesifikke innspill fra referansegruppa

Presentasjon fra hver representant

Hver representant hadde fått forberede 5 min innlegg om hva de mente var viktig å ta med, fra deres perspektiv

Svartlamoen boligstiftelse

- Det er positivt med mer medvirkning, enn kun et informasjonsmøte
- Dette er ganske nytt, så man må forvente noen barnesykdommer.
- Et punkt er medvirkning vs idemyldring. Det er litt uklart hva man er med på. Vi aner ikke hva vi har bidratt med, vi har ikke fått presentert noe resultat. Dette skulle vi ønske var klarere, for vi er usikre på hvordan innspillene våre reflekteres i planen.
- Noen ganger føler vi at vi ikke har fått all informasjon, men vi vet ikke hvor stort gapet eventuelt er.
- Vi kunne ønsket at det var enda tydeligere føringer på hva vi kunne medvirke på.
- Og vi ønsker videre arbeidsmøter.
- Det er viktig å bryte meninger, men det er også viktig å vite hva ens stemme har å si. Kanskje er årsaken til at mange ikke kommer, at de er vant med at deres stemme ikke har noe å si

Trondheim kommune

- Jeg har vært glad for å ha vært her, og fått høre det som er blitt sagt. Bra at man tar opp igjen temaene og kan snakke om de flere ganger. Det er ikke uten betydning at dette (prosessen) er gjort.
- Gode byrom på bakkeplan er viktig. Om man får til de gode klassiske byrommene, så er mye gjort. Lademoen er et godt eksempel.
- Gjenbruk: Det vil være en vinn- vinn om man kan få til noe gjenbruk med Langeland og Schei – bygget.

Rådet for folk med nedsatt funksjonsevne

- Først vil jeg nevne at vi ønsker oss en pub, og en felles grill ute. Det er også fint med «telefonkioskbibliotek» hvor man kan låne og sette igjen bøker.
- Det er viktig at gangveier er asfaltert, for å sikre fremkommelighet for alle.
- Det er viktig at en eventuell kunstgressbane er miljøvennlig.
- Vi ønsker oss også at det legges til rette for knytning til sjøen og badeområde «Floridakysten» som det ble kalt før.
- Vi ønsker gatelys, demeslandsby og bofellesskap for ulike funksjonsnivå.

Grunneiere

Vi ønsker å ivareta mangfold og variasjon. Reina skal utvikles som et samla område, og det er derfor viktig å ha et samla grep. For eksempel vil det ikke være kun en arkitekt som vil stå for utformingen av de enkelte delområdene.

Vi er opptatt av gode områder, og jobber nært med forebyggendegruppa til politiet for å sikre at det blir utformet trygge områder. Det gjør kanskje at det blir færre steder å snike seg bort, men trygghet er det primære.

Reina: innspill fra fagområde barn/unge:

Både fra administrativt og politisk nivå, er det ønskelig å legge til rette for at flere barnefamilier kan bosette seg i sentrumsnære strøk. Dette er også sammenfallende med øvrige politiske planer og aktuelle bærekraftsmål for Trondheim kommune.

Reina-området er sentrumsnært og samtidig er det kort avstand til attraktive rekreasjonsområder (badestrender Lade/Ladestien) og til sentrale idrettsanlegg (Lade idrettspark).

Det er derfor ønskelig med en variert boligsammensetning, og at det planlegges for større (barnevennlige) leiligheter.

Utomhusoppholdsrommet må vise til Trondheim kommunes norm, med variert lek for ulike aldersgrupper. Lek for mellomstore barn (10-12 år) må også prioriteres.

Uterommet må plasseres i attraktive (solfylte) omgivelser, og være mest mulig skjermet for støy og trafikale forhold. Barn og unges aktivitet/lek må ikke komme i konflikt med biladkomst, renovasjon og/eller varelevering.

Det må legges til rette for gode gangforbindelser innad i planområdet, slik at området oppleves trygt for myke trafikanter. Planforslaget må vise til sentrale målpunkt for barn og unge i bydelen (f.eks. skole, nærmiljøanlegg og kulturtilbud), og trygg adkomst til disse.

Det må utarbeides en god plan for bygge- og anleggsfasen, som sikrer trygg ferdsel for de som frekventerer i området, og bidrar til en forutsigbar situasjon for gående/syklende.

For øvrig: barnas representant er positiv til gjennomføring og opplegg i forbindelse med medvirkning og samskaping i prosessen (til tross for utfordringer med hensyn til aktuell Korona-situasjon). Det har vært bred medvirkning, og barn og unges interesser er godt ivaretatt, både via fagpersoner og barn i nærområdet.

Videre planprosess og planarbeid vil foregå over et lengre tidsrom, det ville vært ønskelig om naboer/involverte parter holdes orientert om status og eventuelle tiltak/endringer som er av særlig betydning.

mvh

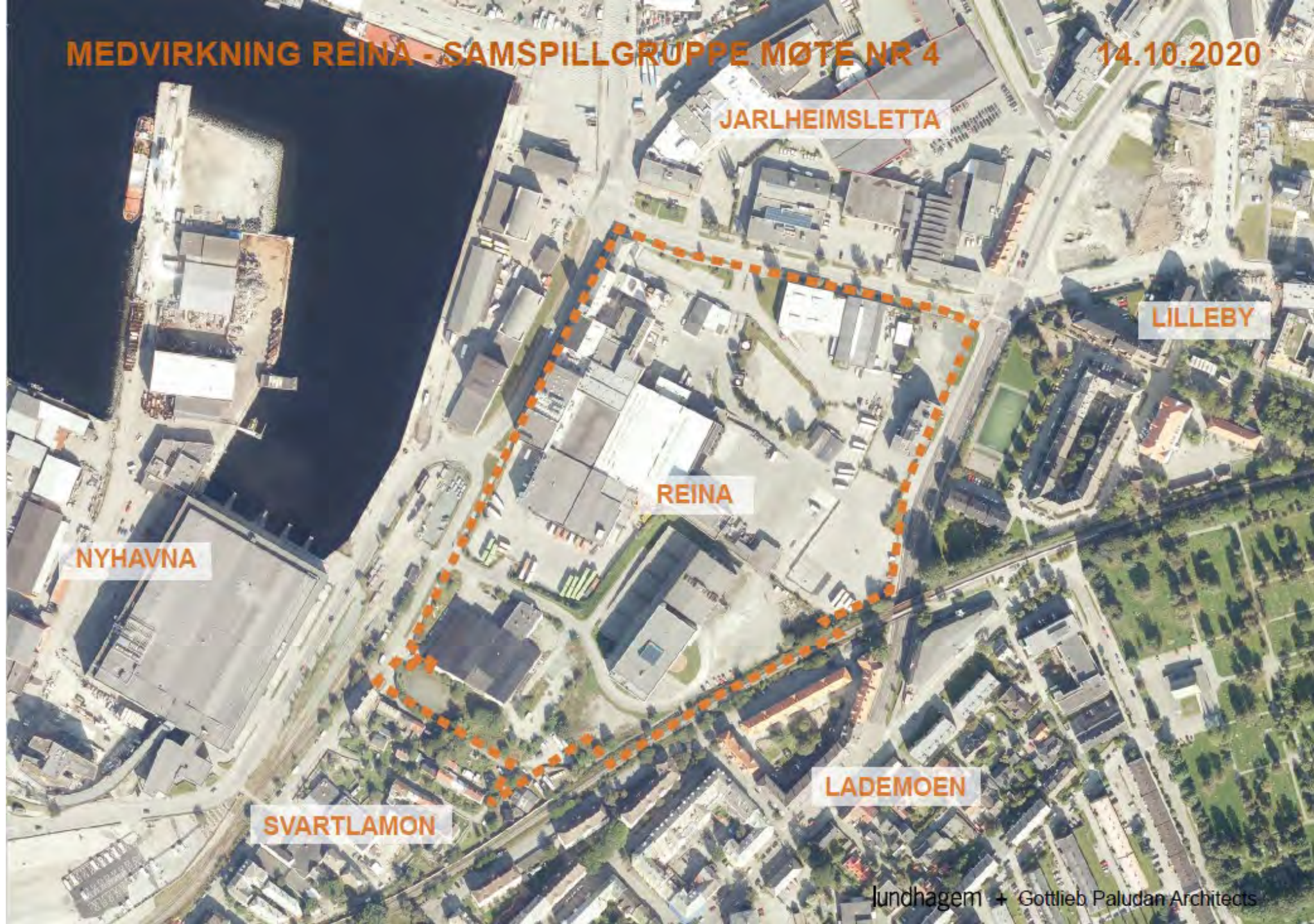
Rune Sandmark, barnas representant i plansaker

Vedlegg

Lundhagem Arkitekters presentasjon til møtet. Dette er den samme presentasjonen som var sendt ut med møteinnkallingen, og benyttet til samspillsgruppens arbeidsmøte den 14. oktober

MEDVIRKNING REINA - SAMSPILLGRUPPE MØTE NR 4

14.10.2020

JARLHEIMSLETTA

LILLEBY

REINA

NYHAVNA

LADEMOEN

SVARTLAMON

MØTE 1 - STEDSIDENTITET

- A. Et sted det er godt å være og som det er verdt å ta turen til
 - Trivsel
 - Sjel
 - Trygghet
- B. Miljøvennlige bygninger: Trehus?
- C. Variasjon med lave rekkehus og høyhus
- D. Mangfold i beboernes alder (ungdom!), kulturinteresser, sosial tilhørighet og økonomi
- E. Stort område: Kan det være flere stedsidentiteter?
- F. Image. Fokus på urbant landbruk, gjenbruk, sirkulærøkonomi etc.
- G. Studere gode uterom i Trondheim: Hvorfor fungerer de bra?

MØTE 2 - UTEOMRÅDER, OFFENTLIGE

- A. Planlegge for det uplanlagte, rom for utvikling over tid. Ikke striglet overalt
- B. Mangfold av aktiviteter; ikke noen få dominerende. Ikke lag føringer, men gi fantasien spillerom. Husk vinteren!
- C. Skjermede plasser, men trygge. Plass for alle, også «avvikerne»
- D. Buffer mot boligene på plan 1 (innsyn mørke kvelder og støy)
- E. Gløtt inn i de private uterommene

MØTE 2 - UTEOMRÅDER, PRIVATE

- A. Trygt å slippe ut de minste bama, uterommet må brukes, tilfeldige møter = sosial kontroll
- B. Tydelig skille offentlig – privat
- C. Solllys i bakgården, forhold mellom bredde og høyde
- D. Buffer mot boligene på plan 1 (heve forhagen?)
- E. Nok jorddybde til noen store trær
- F. Felles selskapspaviljong

MØTE 3 - KULTUR OG NÆRING

- A. Fortsette produksjon i området: Hva kan bryggeriet gjøre utover øl-produksjon? Annen produksjon?
- B. Dersom arealomfattende dagligvarebutikk: Ikke stenge av lange fasadepartier, men ha synlig inngangsparti med butikken bakenfor. Ønsker flere aktører langs fasaden
- C. «Tomme» flerbruksarealer til benyttelse. Langeland og Skei (hele eller del av-) kan ta plasskrevende aktiviteter under tak
- D. Bydelshus kan driftes av ideell organisasjon på dagtid
- E. Skøyteis/ ballslette. Evt. fotballbane: Hvem drifter og fordeler treningsstider? Tenk plassering pga. støy, lys m.m.
- F. Nødvendig næring som apotek, frisør, dagligvare, gårdsutsalg = kortreist
- G. Image: Fokus på urbant landbruk, gjenbruk, sirkulærøkonomi mm. Nisjebutikker?

KANSKJE SER DET SLIK UT?

